

T.C.

UFUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE AVRUPA ŞÜPHECİLİĞİ (EUROSPECTİCİSM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE KARAHAN

TEZ DANIŞMANI

PROF.DR. MUSTAFA NAİL ALKAN

ANKARA

2024

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE AVRUPA ŞÜPHECİLİĞİ (EUROSPECTİCİSM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE KARAHAN

TEZ DANIŞMANI
PROF.DR. MUSTAFA NAİL ALKAN

ANKARA
2024

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

† Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

08.01.2024

Merve KARAHAN

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında öncelikle bana verdiği değerli katkılarından dolayı Prof.Dr. Mustafa Nail ALKAN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez çalışmamın konusunu belirlerken, literatür taramasında, araştırma yöntemini seçerken ve verilerin analizinde bana verdiği rehberlik ve destek, bu çalışmanın başarılı bir şekilde tamamlanmasında büyük rol oynadı. Bu çalışma sayesinde birçok şey öğrendim. Sayın hocama emeklerinden dolayı minnettarım. Eğitim hayatım boyunca büyük emeği olan annem ve babama, her zaman yanımda olduğu ve bana yol gösterdiği için Abim Yunus Emre KARAHAN'A, bana inandıkları ve tüm maddi, manevi desteklerinden dolayı aileme ayrı ayrı teşekkür ederim.

ÖZET

KARAHAN, Merve. Avrupa Birliği'nde Avrupa Şüpheciliği(Eurospecticism), Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2024.

Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği'ni eleştiren veya ona karşı olanların siyasi görüşüdür. Temel kaynağı, Avrupa bütünleşmesinin ulus devletleri zayıflattığı düşüncesidir. Bu bütünleşmeyi yavaşlatmayı, durdurmayı veya tersine çevirmeyi arzular. Avrupa Birliği'nin kuruluşundan beri var olan bir olgudur. Ancak son yıllarda, özellikle 2008 mali krizi ve 2016 Brexit referandumu sonrasında, Avrupa şüpheciliği giderek daha önemli hale gelmiştir. Avrupa şüpheciliğinin çeşitli nedenleri vardır. Bazı euroskeptik partiler, Avrupa Birliği'nin ulus devlet egemenliğini ihlal ettiğini savunur. Diğerleri, Avrupa Birliği'nin aşırı bürokratik ve verimsiz olduğunu ve Avrupa Birliği'nin göç, güvenlik ve ekonomi gibi konularda yeterli olmadığını düşünür. Bu durum Avrupa Birliği'nin karar mekanizmalarını ve yapısını etkilemektedir. Avrupa Birliği'nin geleceği açısından önem arz etmektedir. Avrupa Birliği bu bakımdan bazı alanlarda ki politikalarını değiştirmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Avrupa şüpheciliği, Popülizm, Avrupa Parlamentosu, Euroskeptik Partiler, Avrupa Entegrasyonu

ABSTRACT

KARAHAN, Merve. European skepticism in the European Union(Eurospecticism), Master's Thesis, Ankara,2024.

European skepticism is a political view that criticizes or opposes the European Union. It is based on the idea that European integration weakens nation-states. It desires to slow down, stop, or reverse this integration. It has been a phenomenon since the founding of the European Union. However, in recent years, especially after the 2008 financial crisis and the 2016 Brexit referendum, European skepticism has become increasingly important. There are various reasons for European skepticism. Some euroskeptic parties argue that the European Union violates the sovereignty of nation-states. Others believe that the European Union is too bureaucratic and inefficient, and that the European Union is not doing enough on issues such as migration, security, and the economy. This situation is affecting the decision-making mechanisms and structure of the European Union. It is of importance for the future of the European Union. The European Union needs to change some of its policies in this regard.

Key Words: Eurospecticism, Populism, European Parliament, Eurosceptic Parties, European Integration

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

BİLDİRİM	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
GRAFİKLER DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	3
AVRUPA BİRLİĞİ TARİHÇESİ	3
1.1. Avrupa Birliği'nin Bütünleşme Hareketleri	3
1.1.1. Avrupa'da Birlik Olma Fikri	3
1.1.2. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT)	4
1.1.3. Roma Antlaşması ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET).....	5
1.1.4. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM)	7
1.1.5. Füzyon Anlaşması ve Avrupa Toplulukları	8
1.2. Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikaları	9
1.2.1. Avrupa Tek Senedi	9
1.2.2. Maastricht Antlaşması ve Avrupa Birliği.....	10
1.2.3. Amsterdam Antlaşması	12
1.2.4. Nice Antlaşması	14
1.2.5. Ekonomik ve Parasal Birlik.....	14
1.2.6. Lizbon Antlaşması.....	15

2. BÖLÜM.....	18
POPÜLİZM VE ŞÜPHECİLİK	18
2.1 Politikada Şüphecilik; Çeşitli Tipolojiler ve Politikada Avrupa Şüpheciliği	18
2.2. AB Bütünleşme Kuramları Bağlamında Şüphecilik.....	24
2.3. Popülizm Nedir?	28
2.4. Popülizmin Yükselişi ve Avrupa şüpheciliğine etkisi.....	31
2.5. Pandemi Öncesinde Avrupa’da Popülizm ve Avrupa Kuşkuculuğu; 2019 Yılı Seçim Performansı ve Hükümet Katılımı	35
3.BÖLÜM.....	42
AB ÜLKELERİNDE AVRUPA ŞÜPHECİLİĞİ VE POPÜLİZM.....	42
3.1. Avrupa Şüpheciliği’nin Tanımı Ve AB’de ki Tarihi.....	42
3.1.1. Euroscepticism Nedir?	42
3.1.1.1. Euroscepticism ve Eurorealism Arasındaki Farklar	43
3.1.2. AB Şüpheciliğinde AB’nin Genişlemesinin Rolü.....	44
3.1.3. Avrupa Birliği ve Avrupa Şüpheciliği Arasındaki Entegrasyon; İsviçre Örneği	46
3.1.4. Avrupa Şüpheciliğinin Farklı Biçimleri; AB Eleştirisi İlmli Bir Şüphecilik Biçimi	48
3.2. Çeşitli AB Ülkelerinde Avrupa Şüpheciliği’nin Siyasi Manzarası ve Üye Devletler	50
3.2.1. Avrupa Parlamentosu’nda AB Şüpheli Partilerin Yer Aldığı Fraksiyonlar	53
3.2.1.1. Ülkeler Bazında AB Şüpheli Partiler	56
3.2.1.1.1 Hollanda	56
3.2.1.1.2 İtalya.....	57
3.2.1.1.3 Avusturya	57
3.2.1.1.4 İsviçre.....	57
3.2.1.1.5 Danimarka	58
3.2.1.1.6 Fransa	58
3.2.1.1.7 Almanya	58

3.2.1.1.8 Macaristan	58
3.2.1.1.9 İsveç	59
3.2.1.1.10 Finlandiya.....	59
3.2.1.1.11 Polonya.....	59
3.2.2. Sağcı Popülizm ve Avrupa’da Euroscepticism Partilerin Yükselişi	61
3.2.3. Avrupa Şüphecisi Hareketinde Solun Rolü	64
3.2.4. Almanya Örneği; Eşsiz Bir Avrupa-İyimserlik Yaklaşımıyla Birlikte Avrupa Şüpheciliği	67
3.2.5. Avrupa Şüpheciliğinde Macaristan, Danimarka, Fransa Örnekleri	69
3.3. AB Şüpheciliğinin AB’nin Karar Verme Süreci Üzerindeki Etkisi ve Politikalar	71
3.3.1. Avrupa Şüpheciliği AB’nin Uyumunu Nasıl Etkiliyor?	71
3.3.2. Avrupa Kuşkucu Hükümetlerin AB Politikası Üzerindeki Etkisi.....	74
3.3.2.1 Avrupa şüphecisi hükümetlerin gelecekte AB'nin politikaları ve yapılarına etkileri	76
3.3.3. Brexit; Avrupa Şüpheciliği ve AB’nin Beklentileri Üzerine Etkisi	76
3.3.4. Avrupa Parlamentosunun Avrupa’ya Hitap Etmesindeki Rolü	79
3.3.5. AB Reform Yaparak Şüpheciliği Azaltabilir mi?	81
3.4. AB’nin Geleceği ve Devam Eden AB Şüpheciliği	83
3.4.1. Küreselleşmenin Avrupa Kimliği ve Avrupa Şüpheciliği Üzerine Etkisi.....	83
3.4.2. Avrupa Şüpheciliğini Belirlemede Ulusal Kimliğin Rolü	86
3.4.3. Avrupa Birliği İçerisinde Yaşanılan Sorunlar; Yolsuzluk İddiaları ve Şüphecilik	89
SONUÇ.....	93
KAYNAKÇA	96
ÖZGEÇMİŞ.....	113

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AKÇT	Avrupa Kömür Ve Çelik Topluluğu
EURATOM	Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
AT	Avrupa Topluluğu
ATS	Avrupa Tek Senedi
€	Euro
ODGP	Ortak Dış ve Güvenlik Politikası
ECB	Ortak Dış ve Güvenlik Politikası
ESDP	Avrupa Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası
EMU	Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği
EPP	Avrupa Halk partisi
S&D	Sosyalistlerin ve Demokratların ilerici ittifakı
Greens/EFA	Yeşiller ve Avrupa Özgür İttifakı
ID	Kimlik ve Demokrasi
ECR	Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Grubu
GUE/NGL	Avrupa Birleşik Solu / Nordik Yeşil Sol
SVP	İsviçre Halk Partisi
UKIP	United Kingdom Independence Party
AP	Avrupa Parlamentosu
FPÖ	Avusturya Özgürlük Partisi
FN	Ulusal Cephe
AfD	Almanya Alternatif partisi
FIDESZ	Macar Sivil İttifakı
CDU	Hristiyan Demokrat Birlik
SPD	Sosyal Demokrat Parti
CSU	Hristiyan Sosyal Birlik
DPP	Danimarka Halk Partisi
ECI	Avrupa Vatandaşlık Girişimi

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No:

Tablo 1. Kopecky ve Mudde'nin (2002) dört bölümlü tipolojisi	20
Tablo 2. 2019 Yılı Avrupa Parlamentosu Seçimleri	38
Tablo 3. Avrupa Parlamentosu'ndaki Gruplar ve Vekil Sayıları	55
Tablo 4. AB Şüpheli Partiler	56
Tablo 5. Avrupa Parlamentosu'nda Siyasi Kanatlar ve Avrupa Entegrasyonuna Bakışları	60

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa No:

Grafik 1. Avrupa’da Sağ ve Sol Şüpheli Partilerin Oy Dağılımı ve Toplamı (1992-2020).....	59
Grafik 2. Avrupa Şüpheli Partilerin Yıllara Göre Oy Oranları	60
Grafik 3. Avrupa Ülkelerinde Önde Gelen Eurosceptik Siyasi Partiler	61

GİRİŞ

Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği (AB) politikalarına, kurumlarına ve entegrasyon sürecine karşı duyulan eleştirel ve şüpheci tutumları ifade eder. Bu kavram, AB'nin karar alma mekanizmalarına, demokratik meşruiyetine ve politikalarının etkililiğine yönelik eleştirileri içerir. Araştırmanın önemi, Avrupa şüpheciliğinin AB'nin geleceği, genişleme politikaları ve üye ülkelerin iç politikaları üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde anlamak ve analiz etmekte yatmaktadır. Bu bağlamda, Avrupa şüpheciliğinin artan popülaritesi ve siyasi arenadaki yükselişi, AB'nin siyasi ve sosyal yapısını anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Avrupa şüpheciliği, AB'nin kuruluşundan bu yana var olan, ancak zaman içinde evrimleşen bir olgudur. İkinci Dünya Savaşı sonrası başlayan Avrupa entegrasyon süreci, barış ve istikrarı sağlama amacı gütmüş, ancak zamanla, özellikle 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşması sonrasında, ekonomik entegrasyonun derinleşmesi ve siyasi birlik tartışmaları, bazı üye ülkelerde ve vatandaşlar arasında şüphecilik duygularını artırmıştır. Bu süreç, AB'nin demokratik açıdan yetersiz olduğu, ulusal egemenliği tehdit ettiği ve üye ülkelerin çıkarlarını yeterince temsil etmediği yönünde eleştirilere yol açmıştır. Ayrıca, 2000'lerin başında yaşanan genişleme dalgası ve 2008 ekonomik krizi, Avrupa şüpheciliğinin daha da güçlenmesine yol açmıştır.

Son yirmi yılda Avrupa Birliği (AB), anayasallaştırma ve demokratikleşme tartışmalarıyla örneklenen bir Avrupa siyasi alanı inşa etmeye çalıştı. Son yıllarda, özellikle Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesinden bu yana, Avrupa entegrasyon süreci giderek artan engellerle karşı karşıya kalmıştır. Bunun bir kısmı, Birliğin daha yakın entegrasyona yönelik önemli muhalefetle yüzleşmek zorunda kalmasıyla ilgilidir. Ekonomik yönetimi Avrupa İstikrar Mekanizması ve Fiscal Compact ile parçalı bir şekilde reform etme yaklaşımı, genel stratejik vizyon eksikliğinin tipik bir örneğidir.

Bu muhalefet, genellikle Euroscepticism olarak adlandırılır. Avrupa Parlamentosu'nda entegrasyon karşıtı bloğun güçlenmesi, ulusal referandumlarda tekrar eden "hayır" oyları ve eleştirel çıkar gruplarının giderek daha koordineli bir hareketinin ortaya çıkması gibi örneklerle ortaya konmuştur.

AB'ye muhalefet, hem Avrupa hem de ulusal düzeyde giderek daha fazla kökleşmiştir ve AB'nin hem muhalif seslerle yapıcı bir şekilde ilişki kurmasının hem de daha fazla

Avrupa entegrasyonu için alternatif yolları düşünmesinin acil ihtiyacını vurgulamaktadır. Bu gelişmeler sadece AB'ye olan halk desteğini daha da zayıflatmakla kalmayıp, aynı zamanda hem AB hem de Birlik içindeki üye devletler için önemli politika sonuçlarına da yol açmıştır.

Fransa, Danimarka ve Hollanda'da serbest dolaşım ve tek pazara yönelik zorluklar, üye devletlerin maliye ve bütçe politikalarına giderek daha müdahale etme girişimleri ve Avrupa Konseyi toplantılarının Euro krizine kapsamlı çözümler üretememedeki başarısızlığı, AB'yi belirsizliğin hiç yaşanmadığı bir döneme sürüklemiş ve daha derin ve köklü bir Euroscepticism'e katkıda bulunmuştur. Bu durum, AB'nin meşruiyeti ve istikrarı için onarılamaz bir zarar verme potansiyeline sahiptir.

Avrupa şüpheciliğini anlamak, AB'nin mevcut ve gelecekteki politika yapım süreçlerini, üye ülkelerin birlik içindeki rollerini ve AB'nin uluslararası sistemdeki konumunu daha iyi kavramak için hayati öneme sahiptir. Ayrıca, şüpheciliğin yükselişi, AB'nin gelecekteki genişleme politikaları ve entegrasyon süreçleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Avrupa şüpheciliği, AB'nin mevcut siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlarını anlamak ve çözüm yolları geliştirmek için kritik bir perspektif sunmaktadır. Bu bağlamda, araştırma, AB'nin geleceği üzerindeki olası senaryoları tartışacak ve AB politikalarının bu yeni zorluklara nasıl yanıt vermesi gerektiği ele alınacaktır.

Bu araştırmanın temel amacı, Avrupa şüpheciliğinin kökenlerini, çeşitli boyutlarını ve AB politikaları üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemektir. Araştırma, şüpheciliğin ulusal politikalara, kamuoyu algılarına ve AB'nin geleceğine olan etkilerini derinlemesine ele almayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, şüpheciliğin ekonomik, sosyal ve politik nedenlerini ve bunların AB politikalarına olan yansımalarını analiz etmek esastır. Bu araştırma 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Avrupa Birliği'nin tarihi ve genişlemesiyle başlayan tarihsel süreçler ele alınmıştır. 2. bölümde ise popülizmin ne olduğu ve sağ popülist partilerin yükselişinin Avrupa Birliği'ne etkisi, çeşitli tipolojilerden ve politikada şüphecilikten bahsedilmiştir. Son kısımda eurosceptik partiler ve bu partilerin Avrupa Birliği'nin karar alma süreçlerine etkisi, küreselleşmeyle birlikte gelecekteki durumu, ulusal kimlik ve Avrupa Birliği'ne şüphe ile yaklaşan bazı devletler ele alınmıştır.

1. BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ TARİHÇESİ

1.1. Avrupa Birliği'nin Bütünleşme Hareketleri

1.1.1. Avrupa'da Birlik Olma Fikri

Avrupa Birliği 20.yüzyılın ortalarından itibaren Avrupa kıtasındaki ülkeler arasında ekonomik ve politik işbirliğini sağlamayı amaçlayan bir bütünleşme sürecinin ürünüdür. Avrupa Birliği'nin tarihsel kökenlerine ve bu bütünleşmenin ideolojik temellerine baktığımızda ‘birlik’ kavramı hem Avrupa Birliği tarihinde hem de Avrupa Birliği'nin sürekliliği için önem arz etmektedir. Birlik fikrinin kıta genelinde barışın, istikrarın ve refahın sağlanması adına önemli bir role sahiptir. Bu süreçte, üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmanın güçlendirilmesi, Avrupa'nın ortak değerlerini ve kültürel kimliğini koruyarak, bölgesel ve küresel düzeyde güçlü bir aktör olarak konumlanmasına yardımcı olmuştur (Smith, 2005, s.180).

Avrupa Birliği'nin tarihsel kökenlerini incelediğimizde Avrupa tarihi çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Antik Yunanistan ve Roma İmparatorluğu dönemlerinde farklı toplulukların ve şehir devletlerinin arasında siyasi ve ekonomik işbirliğinin önemi vurgulanmıştır. Avrupa'daki uluslararası ilişkilerin gelişimine baktığımızda, Orta Çağdan itibaren egemen devletler arasında belli bir birlik beraberlik düşüncesinin ortaya çıktığını görmekteyiz (Dinan, 2010). Avrupa Birliği'nin temelleri 20.yüzyılın başlarında yaşanan iki büyük dünya savaşı sonrasında ortaya çıkan ve ülkeler arasında işbirliğini teşvik etmeyi amaçlayan fikirlerle şekillenmiştir. Avrupa bütünleşmesinin temel ideolojik dayanağı, üye ülkeler arasındaki ekonomik ve politik işbirliğinin, savaşın ve siyasi çatışmaların önlenmesine katkıda bulunacağı düşüncesidir. Bu düşünce 1950'lerde başlayan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) ile somutlaşmaya başlamıştır (Gillingham, 2003). Avrupa bütünleşmesi sürecinde, birlik fikri çeşitli politik ve ekonomik projelerle desteklenmiştir. AB'nin kuruluşunda öncü rol oynayan Robert Schuman, Jean Monnet ve Konrad Adenauer gibi liderler, bu projelerin geliştirilmesinde ve uygulanmasında önemli roller üstlenmiştir. Bu liderler, üye ülkeler arasında işbirliği ve dayanışmayı sağlayarak, barışın ve refahın sürekliliğini hedefleyen bir Avrupa topluluğu vizyonunu benimsemişlerdir.

Avrupa Birliği'nin evriminde ise 1957'de imzalanan Roma Antlaşması önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Bu antlaşmayla, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) kurularak, bütünleşme süreci daha geniş alanlara yayılmıştır (Pinder, 1998, s.90). 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşması ise, ekonomik ve politik entegrasyonun daha da derinleştirilmesi ve Avrupa Birliği'nin resmi olarak kurulmasıyla sonuçlanmıştır.

Birlik kavramını incelerken Avrupa'da Uluslararası işbirliği de büyük ölçüde önem arz etmektedir. Uluslararası işbirliği, Avrupa'da barış ve güvenliğin sürdürülmesine de katkıda bulunmaktadır. Özellikle, AB ve NATO gibi örgütler, üye ülkelerin güvenlik sorunlarıyla ortaklaşa mücadele etmelerini sağlamaktadır (Webber, 2001, s. 67). Ayrıca, işbirliği mekanizmaları, uluslararası hukuk ve insan haklarına da uyum sağlamaya yardımcı olmaktadır. Bu durumda Avrupa kıtası, tarihsel olarak uluslararası işbirliği ve entegrasyonun önemli bir merkezi olmuştur. Avrupa Birliği (AB) gibi birçok süregelen işbirliği mekanizması ve uluslararası örgüt, Avrupa'nın ekonomik, siyasi ve sosyal alanlardaki işbirliğini güçlendirmiştir. Avrupa'da Uluslararası işbirliğinin en önemli avantajlarından birisi kıtanın ekonomik olarak büyümesini teşvik etmesidir. Bu bakımdan Avrupa Birliği'nin oluşturduğu Ortak Pazar üye ülkelerin ticaretini ve yatırımlarını artırmıştır. Aynı zamanda Avrupa ülkeleri küresel ekonomik ve politik alanlarda güçlü etkiye sahip olmaktadır.

1.1.2. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT)

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT), 1951 yılında kurulan ve Avrupa entegrasyon sürecinin temel taşlarından biri olan tarihsel bir örgüttür. AKÇT'nin kuruluş amacı, bu sektörlerde üretim ve ticaretin ortak bir pazar çerçevesinde düzenlenmesi ve Avrupa ülkeleri arasında ekonomik işbirliğini artırarak savaşın önlenmesine katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda, AKÇT'nin kuruluş süreci, II. Dünya Savaşı'nın ardından Avrupa'nın yeniden yapılanması ve entegrasyon sürecinin başlangıcını temsil etmektedir.

AKÇT'nin kuruluş süreci, 1950 yılında Fransa Dışışleri Bakanı Robert Schuman'ın önerisiyle başlamıştır. Schuman, Fransa, Batı Almanya, İtalya ve Benelüks ülkelerini (Belçika, Hollanda ve Lüksemburg) içeren bir kömür ve çelik topluluğu kurma fikrini ortaya atmıştır. Bu öneri, 1951 yılında Paris Antlaşması'nın imzalanmasıyla somutlaşmış ve AKÇT resmen kurulmuştur. Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg gibi üye ülkeler arasında kömür ve çelik sektörlerinde entegrasyonu

sağlamayı hedeflemiştir. Bu entegrasyonun temel amacı, Avrupa ülkeleri arasında ekonomik işbirliğini güçlendirmek ve böylece siyasi istikrar ve barışı sağlamaktır. Bu bağlamda, AKÇT'nin Avrupa bütünleşmesine etkisini değerlendirebilmenin ilk adımı, bu topluluğun entegrasyon sürecine nasıl katkıda bulunduğunu anlamaktır. Avrupa Birliği bütünleşme sürecinde siyasi ve ekonomik olarak etkilerini incelediğimizde siyasi açıdan Avrupa ülkeleri arasındaki işbirliğini ve güveni artırarak entegrasyon sürecine katkı sağlamıştır. Bu topluluk, özellikle Fransa ve Almanya arasında tarihsel düşmanlıkları azaltmaya yönelik bir araç olarak kullanılmıştır ve bu da Avrupa'nın siyasi istikrarına katkıda bulunmuştur. Ekonomik açıdan değerlendirdiğimizde ise, ekonomik kalkınmayı teşvik etmek ve böylece Avrupa ekonomisini güçlendirmek şeklinde ortaya çıkmıştır. Kömür ve çelik sektörlerinde entegrasyon, üye ülkeler arasında ticaretin artmasını ve dolayısıyla ekonomik işbirliğinin gelişmesini sağlamıştır.

AKÇT'nin kuruluş amacı ve süreci, Avrupa entegrasyon sürecinin temel prensiplerini ve hedeflerini ortaya koymaktadır. Bu prensipler ve hedefler, ekonomik işbirliği ve entegrasyonun siyasi istikrar ve barışın temelini oluşturacağı düşüncesine dayanmaktadır. AKÇT'nin başarısı, daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (Euratom) gibi diğer Avrupa topluluklarının kurulmasına ilham vermiştir. Öte yandan, AKÇT'nin Avrupa bütünleşmesine etkisi sadece ekonomik işbirliğini güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda siyasi ve kurumsal işbirliğini de derinleştirmiştir. Özellikle, AKÇT'nin kurumsal yapısı, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) gibi daha sonraki Avrupa entegrasyon süreçlerinin temelini atmıştır. Bu bağlamda, AKÇT'nin Avrupa bütünleşmesine etkisi, bölgesel işbirliği ve entegrasyonun geliştirilmesine de öncülük etmek olarak görülebilir.

1.1.3. Roma Antlaşması ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)

Avrupa bütünleşmesinin en önemli dönüm noktalarından biri olan Roma Antlaşması, 25 Mart 1957'de altı Avrupa ülkesi tarafından imzalanmasıyla, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) kurulmuştur.

Roma Antlaşması'nın temel amacı, Avrupa bütünleşmesini ekonomik ve siyasi alanlarda daha da derinleştirmek ve bu şekilde Avrupa ülkeleri arasında sürdürülebilir barış ve refahı güvence altına almaktır. Bu amaç doğrultusunda, antlaşma, AET ve

EURATOM'un kurulmasını öngören iki ayrı anlaşmayı içermektedir. AET, üye ülkeler arasında gümrük birliği kurarak, tarifelerin ve kotaların kaldırılmasını ve ortak bir dış ticaret politikası uygulanmasını hedeflemiştir. EURATOM ise, üye ülkelerin nükleer enerji alanında işbirliğini artırmayı ve Avrupa'nın nükleer enerji kullanımını güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirmeyi amaçlamaktaydı. Roma antlaşmasının bu süreci Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) deneyiminin başarısından ve Avrupa ülkelerinin daha geniş kapsamlı işbirliği ve entegrasyon talebinden kaynaklanmıştır. Antlaşma müzakerelerine başlayan altı ülke (Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda), ekonomik ve siyasi işbirliğini daha da genişleterek Avrupa'nın küresel rekabet gücünü artırmak istemişlerdir. Bu bağlamda, Roma Antlaşması süreci, Avrupa'nın siyasi ve ekonomik entegrasyonunda yeni bir aşamayı başlatmıştır. Roma Antlaşması'nın başarıları ve etkileri, Avrupa bütünleşmesinin bugünkü Avrupa Birliği (AB) düzeyine ulaşmasında büyük bir rol oynamıştır. AET'nin kurulması, Avrupa ülkelerinin ekonomik işbirliğini güçlendirmiş ve zaman içinde ortak para birimi olan Euro'nun kullanımına yol açmıştır (Dinan, 2010, s. 67). Ayrıca, gümrük birliğinin kurulması, üye ülkeler arasında ticaretin büyük ölçüde artmasına ve Avrupa'nın küresel ekonomide daha güçlü bir konuma gelmesine katkıda bulunmuştur. EURATOM'un kurulması da, nükleer enerji alanında işbirliğini ve teknoloji paylaşımını teşvik etmiş ve Avrupa'nın enerji güvenliği ve sürdürülebilirliğini güçlendirmiştir. Bu süreçte, Avrupa Parlamentosu'nun güçlenmesi, Avrupa Adalet Divanı'nın kurulması ve Avrupa ülkelerinin sosyal politika, çevre ve adalet alanlarında işbirliğini derinleştirilmesi gibi önemli gelişmeler yaşanmıştır (Urwin, 1995, s. 86). Bu başarılar, Avrupa Birliği'nin temellerinin atılmasında ve Avrupa bütünleşmesinin bugünkü düzeyine ulaşmasında önemli bir rol oynamıştır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), Avrupa entegrasyon sürecinin önemli bir parçası olmuştur. AET, 1957 yılında Roma Antlaşması ile kurulmuştur. AET, Avrupa entegrasyon sürecinde önemli bir rol oynayarak, üye ülkeler arasında gümrük birliğinin ve ortak tarım politikasının (CAP) oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Gümrük birliği, üye ülkeler arasında mal ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlayarak, Avrupa ekonomisinde bütünleşmeyi ve büyümeyi teşvik etmiştir. Ayrıca, CAP, tarımsal üretimi artırarak ve üreticiler için istikrarlı fiyatlar sağlayarak, Avrupa'nın tarımsal sektörünü güçlendirmiştir (Urwin, 1995, s.145). AET, Avrupa entegrasyon sürecinde politik işbirliğini de desteklemiştir. Üye ülkeler, ortak politikalar ve kurumlar aracılığıyla işbirliğini güçlendirerek, siyasi istikrarı ve demokratik değerleri teşvik etmiştir. AET'nin

politik işbirliği, Avrupa'da barışın korunmasına ve soğuk savaş dönemi boyunca Doğu ve Batı Avrupa arasındaki bölünmeyi azaltmaya yardımcı olmuştur.

AET'nin Avrupa entegrasyon sürecindeki başarısı, daha fazla Avrupa ülkesinin katılımını teşvik etmiştir. AET'ye katılan üye ülkelerin sayısı, zamanla artmış ve Avrupa bütünleşmesi sürecini hızlandırmıştır. AET'nin başarısı, Avrupa Birliği'nin (AB) kurulmasına yol açmış ve Avrupa entegrasyon sürecinin daha da derinleşmesine imkan tanımıştır.

1.1.4. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM)

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM), 1957 yılında imzalanan Roma Antlaşması ile birlikte Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) kurulması sürecine paralel olarak hayata geçirilmiştir. EURATOM'un temel amacı, Avrupa ülkelerinin nükleer enerji alanında işbirliği yaparak, barışçıl amaçlarla nükleer enerjinin kullanımını ve geliştirilmesini sağlamaktır. Bu süreç, Avrupa'nın enerji ihtiyacını karşılamak, nükleer teknolojiyi kullanarak ekonomik kalkınma sağlamak ve nükleer enerji sektöründe bilimsel ve teknik işbirliği artırmak amacıyla başlatılmıştır.

EURATOM'un kuruluş süreci, 1950'lerin ortalarında başlamıştır. II. Dünya Savaşı'nın ardından, Avrupa ülkeleri enerji kaynaklarına olan bağımlılıklarını azaltma ve enerji güvenliğini sağlama ihtiyacı hissetmişlerdir. Nükleer enerjinin sivil kullanımı, bu ihtiyacı karşılamada önemli bir potansiyele sahip olduğu düşünülmüştür. Avrupa ülkeleri arasında işbirliğini artırmak amacıyla, 1955'te Cenevre'de düzenlenen "Birleşmiş Milletler Atom Enerjisi Konferansı"na katılım sağlanmıştır (Urwin, 1995, s. 102).

1957'de, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) üyesi altı ülke (Almanya, Belçika, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda) tarafından imzalanan Roma Antlaşması ile EURATOM resmi olarak kurulmuştur (Gillingham, 2003, s. 91). Antlaşma, nükleer enerji sektöründe işbirliği ve ortak politikaların oluşturulmasını öngörmüştür. Antlaşma gereği, EURATOM Komisyonu, Avrupa'nın nükleer enerji politikalarını belirleme ve uygulama yetkisine sahip olmuştur. Baktığımız zaman Avrupa'nın enerji güvenliği ve ekonomik kalkınmasını desteklemek, nükleer enerji sektöründe işbirliğini artırmak ve nükleer enerjinin barışçıl kullanımını teşvik etmek üzerine odaklanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda, EURATOM, Avrupa ülkelerinin nükleer enerji politikalarının belirlenmesi ve uygulanması sürecinde önemli bir role

sahiptir. Avrupa'nın enerji güvenliği ve ekonomik kalkınmasını desteklemek, nükleer enerji sektöründe işbirliğini artırmak ve nükleer enerjinin barışçıl kullanımını teşvik etmek üzerine odaklanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda, EURATOM, Avrupa ülkelerinin nükleer enerji politikalarının belirlenmesi ve uygulanması sürecinde önemli bir role sahiptir.

1.1.5. Füzyon Anlaşması ve Avrupa Toplulukları

Füzyon enerjisi, güneş ve diğer yıldızların enerji üretme mekanizmalarına dayanan, potansiyel olarak temiz, güvenli ve sürekli bir enerji kaynağı olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple, enerji arzının geleceği açısından büyük bir öneme sahiptir. Füzyon Anlaşması süreci, 1980'lerin başında başlamıştır. O dönemde, enerji arzı güvencesi ve iklim değişikliği konularının önemi giderek artmaktaydı ve füzyon enerjisi, bu sorunlara potansiyel bir çözüm olarak görülmekteydi. Bu nedenle, bir dizi ülke, füzyon enerjisi alanında işbirliği yapmaya karar verdi ve Füzyon Anlaşması'nı imzaladı. Anlaşma sürecinde, üye ülkeler farklı alanlarda işbirliği yaparak füzyon enerjisi teknolojisinin geliştirilmesine katkıda bulundular. Özellikle, bilimsel ve teknik araştırmalar, füzyon enerjisi teknolojilerinin ticarileştirilmesine yönelik stratejiler ve düzenleyici ve politik konular alanlarında işbirliği yapıldı (Hynes, 2017, s. 107). Bu süreçte, üye ülkeler arasında bilgi ve deneyim paylaşımı yapıldı ve ortak projeler gerçekleştirildi.

Füzyon Anlaşması, enerji arzının geleceği ve iklim değişikliği sorunlarına çözüm bulma amacıyla başlatılmış önemli bir uluslararası işbirliği girişimidir. Anlaşma sürecinde, üye ülkeler füzyon enerjisi teknolojisinin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesi süreçlerinde işbirliği yaparak önemli başarılar elde etmişlerdir.

Avrupa Toplulukları (AT) ise, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT), Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) olarak adlandırılan üç temel topluluktan oluşmaktadır. Bu topluluklar, Avrupa entegrasyon sürecinin önemli yapı taşları olmuş ve birçok başarıya imza atmıştır.

Avrupa Toplulukları'nın işleyişi, temelde üye ülkeler arasında ekonomik ve politik işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, topluluklar tarafından ortak politikalar, programlar ve kurumlar oluşturulmuştur. Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Adalet Divanı gibi kurumlar, toplulukların etkin bir şekilde işlemlerini sağlayan mekanizmalar olarak işlev görmektedir (Nugent, 2006, s. 63). AT'nin

başarıları arasında, öncelikle, üye ülkeler arasında gümrük birliğinin kurulması ve ortak pazarın oluşturulması sayılabilir. Bu adımlar, Avrupa'da ticaretin ve sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesine katkıda bulunarak, ekonomik büyümeyi hızlandırmış ve istihdamı artırmıştır. Ayrıca Avrupa Topluluğu'nun ekonomik ve sosyal politikaları, üye ülkeler arasındaki refah düzeyi ve yaşam kalitesi farklarını azaltmaya yönelik önemli adımlarda atmıştır.

AT döneminde gerçekleştirilen politika ve kurumsal değişiklikler de, AB'nin oluşumunu hızlandırmıştır. Özellikle, 1986'da imzalanan Tek Avrupa Anlaşması, ortak pazarın tamamlanması ve politik işbirliğinin güçlendirilmesi konularında önemli adımlar atmıştır (Milward, 2000: 208). Bu anlaşma, AT'nin gümrük birliği ve ekonomik entegrasyon süreçlerini derinleştiren bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunmuştur. Ayrıca, AT döneminde Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Adalet Divanı gibi kurumların güçlendirilmesi ve genişlemesi, AB'nin siyasi ve hukuki işleyişine temel teşkil etmiştir (Dinan, 2010: 109).

AT sürecinde gerçekleştirilen bu dönüşümler, Avrupa bütünleşmesinin daha kapsamlı ve derinleşmiş bir yapıya dönüşmesine zemin hazırlamıştır. Nihayetinde, 1993'te imzalanan Maastricht Anlaşması ile AT, Avrupa Birliği olarak yeniden yapılanmıştır. Bu anlaşma, AT'nin başarılarını ve deneyimlerini temel alarak, siyasi ve parasal birliğe doğru adım atan yeni bir Avrupa bütünleşme sürecini başlatmıştır (Gilbert, 2008: 71).

1.2. Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikaları

1.2.1. Avrupa Tek Senedi

Avrupa Tek Senedi (ATS), 1986 yılında imzalanan ve 1987'de yürürlüğe giren bir anlaşmadır. ATS'nin temel amacı, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) içinde tam bir ekonomik entegrasyonu sağlamak ve üye devletler arasındaki gümrük ve ticari engelleri kaldırarak Avrupa'nın tek bir pazar haline gelmesini hızlandırmaktır. Bu bağlamda Avrupa bütünleşme sürecinde önemli bir dönüm noktasına sahiptir. İlk olarak ATS, Avrupa iç pazarının tamamlanması için bir yol haritası sunmuştur. Bu bağlamda, anlaşma, mallar, hizmetler, sermaye ve insanların serbest dolaşımını sağlayacak yasal ve düzenleyici engellerin kaldırılması sürecini hızlandırmıştır. ATS'nin serbest dolaşım üzerindeki etkisi, aynı zamanda Avrupa vatandaşlarının sosyal ve kültürel

entegrasyonunu da teşvik etmiştir. Özellikle, öğrenci ve akademisyen değişim programları sayesinde, Avrupa gençliği ve akademik topluluklar arasında sosyal ve kültürel bağların güçlenmesine katkıda bulunmuştur.

ATS'nin süreci, 1980'lerin başında başlamış olup, bu dönemde Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun ilerlemesinde yaşanan durgunluğun ve ekonomik krizin üstesinden gelmek amacıyla üye devletler arasında bir iş birliği arayışı ortaya çıkmıştır. Bu süreçte, Avrupa Komisyonu'nun liderliğinde ve Jacques Delors'un öncülüğünde, AET'nin daha etkin ve kapsayıcı bir yapıya kavuşturulması için çalışmalar yürütülmüştür. Bu çerçevede, 1985'te yayımlanan "Beyaz Kitap" ile ATS süreci başlatılmıştır. ATS, Avrupa toplulukları arasındaki hukuki ve kurumsal uyumu sağlamayı ve Avrupa entegrasyon sürecini derinleştirmeyi hedeflemektedir (Corbett, 1993: 63).

ATS'nin diğer bir amacı, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun dış politika ve güvenlik alanında iş birliğini güçlendirmektir. Bu bağlamda, ATS ile Avrupa Politik İşbirliği (EPC) mekanizması kurulmuş olup, üye devletlerin ortak dış politika ve güvenlik konularında iş birliği yapmaları öngörülmüştür. ATS süreci, Avrupa entegrasyon sürecinde önemli bir adım olarak kabul edilmekte olup bu anlaşma, daha sonra imzalanan Maastricht Anlaşması'nın (1992) ve Avrupa Birliği'nin kuruluşunu sağlayan diğer anlaşmaların temelini atmıştır. Aynı zamanda ATS ile birlikte, Avrupa Parlamentosu'nun güçleri artırılmış ve üye devletlerin oy birliği ile karar almayı gerektiren alanlar azaltılmıştır.

1.2.2. Maastricht Antlaşması ve Avrupa Birliği

Maastricht Antlaşması, Avrupa entegrasyonunun en önemli dönüm noktalarından biri olarak kabul edilmektedir. 1992 yılında imzalanan bu anlaşma, Avrupa Birliği (AB) adı altında yeni bir süper-ulusal yapı kurarak, Avrupa toplumlarını ekonomik, siyasi ve sosyal açıdan daha sıkı bir şekilde entegre etmeyi amaçlamaktadır. Maastricht Antlaşması, 1992 yılında imzalanmış ve 1993 yılında yürürlüğe girmiştir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, Avrupa toplulukları Avrupa Birliği adını almış ve daha önce ayrı ayrı işleyen Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) bu yeni yapı içinde birleştirilmiştir. Maastricht Antlaşması'nın ana amaçlarından biri, Avrupa toplumlarını ekonomik açıdan daha da entegre etmektir. Bu amaç doğrultusunda, anlaşma, Avrupa para birliğini kurarak, üye ülkeler arasında ortak bir para birimi olan Euro'yu (€) benimsemeyi

hedeflemiştir. Euro'nun benimsenmesi, AB içindeki ticareti kolaylaştırmak, döviz kuru dalgalanmalarını azaltmak ve Avrupa ekonomisinin küresel rekabette daha güçlü bir konumda olmasını sağlamak amaçlanmıştır (Eichengreen, 2008, s. 12). Maastricht Antlaşması'nın bir diğer amacı ise, AB üyesi ülkeler arasındaki siyasi işbirliğini güçlendirmektir. Bu bağlamda, anlaşma, üye ülkelerin dış politika, güvenlik ve savunma konularında daha sıkı bir şekilde işbirliği yapmalarını öngörmektedir (Smith, 2004, s. 31). Bu işbirliği, Avrupa ortak güvenlik ve savunma politikalarının oluşturulması ve üye ülkelerin bu politikalara uyum sağlamalarıyla gerçekleşecektir.

Maastricht Antlaşması ayrıca, Avrupa toplumlarını sosyal açıdan entegre etmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla, anlaşma, AB üye ülkelerinde vatandaşların temel haklarını, sosyal adaleti ve çalışma koşullarını düzenleyen sosyal politikaları benimsemeyi öngörmektedir. Ayrıca, anlaşma, üye ülkelerin eğitim, kültür ve gençlik alanlarında işbirliğini artırmalarını hedeflemekte ve bu alanlarda ortak politikalar geliştirmeyi teşvik etmektedir.

Maastricht Antlaşması'nın süreci, 1980' lerin sonunda başlamış ve 1991 yılında Maastricht şehrinde düzenlenen zirvede doruğa ulaşmıştır. Bu süreç boyunca, Avrupa liderleri ve diplomatlar, Avrupa entegrasyonunu daha da ileri götürecek yeni bir anlaşma üzerinde müzakerelerde bulunmuşlardır.

Maastricht Antlaşması, Avrupa entegrasyonunun önemli bir dönüm noktası olmuş ve Avrupa Birliği'nin temelini atmıştır. Anlaşma, Avrupa toplumlarını ekonomik, siyasi ve sosyal açıdan daha sıkı bir şekilde entegre etmeyi amaçlayarak, Avrupa'nın geleceği için önemli bir adım atmıştır. Anlaşmanın süreci ve amaçları, Avrupa entegrasyonunun karmaşıklığını ve zorluklarını ortaya koymaktadır, ancak aynı zamanda Avrupa'nın birlik ve işbirliği içinde daha güçlü ve müreffeh bir geleceğe doğru ilerlemesine katkı sağlamaktadır.

Maastricht Antlaşması ile ortaya çıkan Avrupa Birliği, üç temel sütun üzerine kurulmuştur. Birinci sütun, Avrupa Toplulukları'nı içerir; ikinci sütun, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) alanını kapsar; üçüncü sütun ise Adalet ve İçişleri alanlarını içerir (Nugent, 2006, s. 53). Bu sütunlar, AB'nin farklı politika alanlarında işbirliğinin temelini atmış ve daha da derinleştirilmiş entegrasyon sürecini başlatmıştır.

Ekonomik ve Parasal Birlik: Maastricht Antlaşması, Avrupa Birliği üye ülkeleri arasında ekonomik ve parasal birliğin kurulmasını hedeflemiştir. Bu bağlamda, Avro para birimi ve Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) kurulması gibi önemli adımlar atılmıştır. Ekonomik ve Parasal Birlik, üye ülkelerin ekonomik politikalarını daha sıkı bir şekilde koordine etmelerini ve makroekonomik istikrarı sağlamalarını amaçlamaktadır.

Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP): Maastricht Antlaşması'nın ikinci sütunu olan ODGP, Avrupa Birliği üye ülkelerinin dış politika ve güvenlik alanlarında daha fazla işbirliği yapmasını hedeflemektedir. Bu çerçevede, Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) gibi önemli inisiyatifler hayata geçirilmiştir.

Adalet ve İşleri Alanındaki İşbirliği: Maastricht Antlaşması'nın üçüncü sütunu, AB üye ülkelerinin adalet ve işleri alanlarında işbirliğini artırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, göç, iltica, polis işbirliği ve yargı işbirliği gibi konularda ortak politikalar geliştirilmesi hedeflenmiştir (Lavenex & Wallace, 2005, s. 28).

Sosyal Boyut: Maastricht Antlaşması, Avrupa Birliği'nin sosyal boyutuna da önemli katkılar sağlamıştır. Antlaşma, çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik ve eşitlik gibi alanlarda üye ülkelerin işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır (Falkner, 2008, s. 115). Bu bağlamda, sosyal politikaların ve sosyal koruma sistemlerinin geliştirilmesi, Avrupa Birliği'nin sosyal boyutunun güçlendirilmesine katkıda bulunmuştur.

1.2.3. Amsterdam Antlaşması

1997 yılında imzalanan ve 1999'da yürürlüğe giren bu antlaşma, Avrupa Birliği'nin (AB) kurumsal yapılarını, politikalarını ve işleyişini reforme etmeyi amaçlayan bir dizi düzenleme ve değişiklik içermektedir. Amsterdam Antlaşması'nın başlıca amaçlarından biri, Avrupa entegrasyon sürecini daha da derinleştirmek ve AB'nin demokratik işleyişini güçlendirmektir. Bu amaçla, antlaşma ile Avrupa Parlamentosu'nun yetkileri genişletilmiş ve karar alma süreçlerinde daha etkin bir rol üstlenmesi sağlanmıştır (Hix, 2005, s. 78). Ayrıca, AB üye ülkelerinin vatandaşlarının, Avrupa Parlamentosu ve diğer AB kurumlarına doğrudan başvuru hakkı tanıyan bir "şikayet mekanizması" oluşturulmuştur (Smith, 2003, s. 119).

Antlaşma, AB'nin iç ve dış politikalarında da önemli değişiklikler öngörmektedir. İç politika alanında, Amsterdam Antlaşması ile özellikle işsizlik ve sosyal

politika konularında daha etkin ve koordineli politikalar benimsenmesi hedeflenmiştir. Dış politika alanında ise, antlaşma ile Avrupa Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (ESDP) kurulması ve AB'nin uluslararası alandaki etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır. Amsterdam Antlaşması, ayrıca AB'nin temel haklar ve özgürlükler alanındaki taahhütlerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, antlaşma ile AB'nin Adalet ve İçişleri alanındaki işbirliği genişletilmiş ve göç, azınlık hakları, yargısal işbirliği gibi konulara daha fazla önem verilmiştir. Bu sayede, AB'nin hem kendi içinde hem de dış ilişkilerinde insan hakları ve demokrasi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi amaçlanmıştır. Vatandaşların günlük yaşamında somut faydalar sağlayan politikaların geliştirilmesine yönelik hedefler belirleyen Amsterdam Antlaşması, özellikle adalet ve içişleri alanlarında önemli reformlar yapmıştır. Antlaşma, bu alanlarda üye ülkeler arasındaki işbirliğini artırmayı hedefleyen "Schengen" düzenlemelerini AB'nin temel hukuki çerçevesine dahil etmiştir. Ayrıca, antlaşma, polis işbirliği ve yargı alanlarında daha fazla koordinasyon sağlayarak, AB'nin iç güvenlik ve sınır dışı politikalarını güçlendirmeyi amaçlamıştır (Monar, 1998, s. 245).

Karar alma süreçlerinde ise daha fazla demokrasi ve etkinlik sağlamak amacıyla, Avrupa Parlamentosu'nun (AP) rolünü güçlendirmiştir. Amsterdam Antlaşması'nın en önemli başarısı, karar alma süreçlerinde demokrasi ve etkinliği artırmış olmasıdır. Antlaşma, Avrupa Parlamentosu'nun yetkilerini genişleterek ve karar alma süreçlerini daha şeffaf hale getirerek, AB'nin demokratik meşruiyetini güçlendirmiştir (Corbett, Jacobs ve Shackleton, 2000, s. 85).

Antlaşma, AP'nin karar alma süreçlerindeki etkinliğini artırmak için "eş-oyunculuk" olarak adlandırılan bir yöntemi benimsemiştir. Bu yöntemle, AP ve AB Konseyi, yasama süreçlerinde eşit düzeyde karar verme yetkisine sahip olmuştur. Bu durum, AB'nin demokratik meşruiyetini artırarak, vatandaşların AB politikalarına daha fazla katılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

Amsterdam Antlaşması, Maastricht Antlaşması'ndan sonra, AB'nin üç temel sütununu daha da geliştiren bir antlaşmadır: Avrupa Toplulukları, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Adalet ve İçişleri alanındaki işbirliği. Amsterdam Antlaşması, bu üç sütunu daha da güçlendiren reformlar yaparak, AB'nin politik kapasitesini ve dış politika yeteneklerini artırmıştır. AB'nin demokratik meşruiyetini güçlendiren, karar alma süreçlerini şeffaflaştıran, sosyal politika ve istihdam alanlarında reformlar yaparak Avrupa sosyal modelini sürdüren ve insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasını

sağlayan önemli reformlar getirmiştir. Bu nedenle, Amsterdam Antlaşması, Avrupa entegrasyonunun önemli bir aşamasıdır.

1.2.4. Nice Antlaşması

Nice Antlaşması 2001 yılında Fransa'nın Nice kentinde imzalanmıştır. Bu antlaşma, özellikle AB'nin iç yapısında yapılan reformlar ve genişleme sürecinin yönlendirilmesiyle ilgili önemli amaçları içermektedir. Nice Antlaşması'nın en önemli amacı, Avrupa Birliği'nin kurumsal yapısında reformlar yapmaktır. Bu amaçla antlaşma, karar alma süreçlerinin daha etkin ve şeffaf hale getirilmesi, oy kullanma ağırlıklarının yeniden düzenlenmesi ve Komisyon üyelerinin sayısının azaltılması gibi önemli düzenlemeler getirmiştir. Nice Antlaşması, ayrıca Avrupa Birliği'nin genişleme sürecinin yönlendirilmesine odaklanmaktadır. Antlaşma, özellikle Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB üyeliği sürecini düzenleyen ve hızlandıran önemli hükümler içermektedir (Schimmelfennig & Sedelmeier, 2002, s. 669). Bu, AB'nin genişleme sürecinde daha kapsayıcı ve etkin bir yaklaşım benimsemesine katkıda bulunmuştur.

Nice Antlaşması, AB Komisyonu'nda koltuk sayısının sınırlandırılması ve rotasyon sistemine geçilmesi gibi düzenlemelerle, genişlemenin kurumsal etkilerini yönetmeyi amaçlamıştır. Bu düzenlemeler, yeni üye ülkelerin Komisyon'daki temsilini sağlarken, daha fazla bürokrasi ve etkinlik kaybını önlemeye yöneliktir.

AB'nin genişleme süreci, Nice Antlaşması ile önemli ölçüde hızlanmıştır. 2004 yılında, 10 yeni üye ülke (Çek Cumhuriyeti, Estonya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya) AB'ye katılmıştır (Schimmelfennig & Sedelmeier, 2002, s. 507). Bu genişleme, AB'nin entegrasyon sürecinde bir dönüm noktası olarak görülmekte ve Nice Antlaşması'nın önemi bu bağlamda vurgulanmaktadır.

1.2.5. Ekonomik ve Parasal Birlik

Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği (EMU), Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında ekonomik ve parasal entegrasyonu sağlamak için oluşturulan bir yapıdır. Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği 1993 yılında kurulan EMU, kademeli olarak uygulanarak üye ülkelerin ekonomik politikalarının daha yakından uyumlaştırılmasını amaçlamaktadır.

EMU'nun temel amaçlarından biri, üye ülkelerde fiyat istikrarını sağlamaktır. Fiyat istikrarı, tüketiciler ve işletmeler için güvenli bir ekonomik ortam yaratır ve yatırımları teşvik eder. EMU, Avrupa Merkez Bankası (ECB) aracılığıyla enflasyonun kontrol altında tutulmasını sağlayarak bu amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Amaçlarına baktığımızda, üye ülkelerin ekonomik istikrarını sağlamak, fiyat istikrarını korumak, ortak para birimi olan Euro'yu kullanarak ticareti kolaylaştırmak ve ekonomik politikaların uyumlaştırılmasını sağlamaktır. Bu amaçlar, AB üyesi ülkelerin ekonomik ve parasal politikalarının daha yakından entegrasyonunu teşvik etmekte ve böylece bölgesel ekonomik kalkınmayı ve istikrarı desteklemektedir. EMU'nun amaçlarına ulaşmak için, Avrupa Merkez Bankası'nın etkin bir şekilde çalışması ve üye ülkelerin mali disiplin sağlamaları gerekmektedir. EMU'nun başarısı, aynı zamanda üye ülkelerin ekonomik ve parasal politikalarını sürekli olarak koordine etme yeteneklerine de bağlıdır. EMU'nun bir diğer amacı, üye ülkeler arasında ortak bir para birimi olan Euro'nun kullanımını yaygınlaştırmaktır. Ortak para birimi, döviz kuru dalgalanmalarını azaltarak, AB üyesi ülkeler arasındaki ticaretin kolaylaşmasına ve maliyetlerin düşmesine katkıda bulunur.

Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'nin bu amaçları AB üyesi ülkelerin ekonomik entegrasyonunu ve istikrarını sağlamaya yönelik önemli hedeflerdir. Bu amaçlara ulaşmak, AB'nin dünya ekonomisinde daha güçlü ve etkili bir aktör olmasına yardımcı olacaktır. Böylece Avrupa entegrasyonunun siyasi boyutunu da güçlendirmektedir. Ortak para biriminin kabulü ve ekonomik politika koordinasyonu, üye ülkelerin siyasi işbirliğini ve birliği artırmıştır. Ayrıca EMU, Avrupa'da ekonomik ve siyasi güç dengelerini yeniden şekillendiren bir faktör olarak ortaya çıkmıştır.

1.2.6. Lizbon Antlaşması

Lizbon Antlaşması, Avrupa Birliği'nin (AB) mevcut işleyişini ve karar alma süreçlerini yeniden düzenleyerek daha etkin, demokratik ve şeffaf bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan bir anlaşmadır. 2007 yılında imzalanan ve 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, AB'nin daha önce kabul edilen antlaşmalarının üzerine eklenerek, kurumsal düzenlemeleri ve politikalarını güncellemiştir.

İlk olarak, Lizbon Antlaşması ile Avrupa Parlamentosu'nun (AP) yetkileri önemli ölçüde genişletilmiştir. Antlaşma, AP'nin yasama ve bütçe süreçlerinde daha

büyük bir rol üstlenmesini sağlamıştır. Bu, AB'nin demokratik meşruiyetini artırmaya yönelik önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.

İkinci olarak, Lizbon Antlaşması, AB Konseyi ve Avrupa Konseyi başkanlıklarını birleştiren ve yarı sürekli hale getiren Avrupa Konseyi Başkanı görevini oluşturmuştur. Bu, AB'nin iç ve dış politikalarının daha tutarlı ve sürekli bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunmuştur. Üçüncü olarak, Lizbon Antlaşması, AB'nin dış politika ve güvenlik alanında etkinliğini artırmak amacıyla Avrupa Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi görevini kurmuştur. Bu görev, AB'nin ortak dış ve güvenlik politikalarını koordine etmek ve AB adına uluslararası düzeyde temsil etmekle sorumludur (Koops, 2011, s. 234).

Dördüncü olarak, Lizbon Antlaşması, AB Komisyonu'nun güçlerini ve sorumluluklarını yeniden düzenlemiştir. Antlaşma, Komisyon'un politika önerileri ve yasama teklifleri üzerindeki yetkilerini güçlendirmiş ve AB üye devletlerinin Komisyon üyelerini atama sürecinde daha fazla saydamlık sağlamıştır.

Beşinci olarak, Lizbon Antlaşması, AB üye devletleri arasında daha fazla işbirliği ve entegrasyon sağlamak amacıyla daimi yapılandırılmış işbirliği (PESCO) mekanizmasını oluşturmuştur. PESCO, özellikle savunma alanında işbirliği ve projelerin gerçekleştirilmesini teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır .

Altıncı olarak, Lizbon Antlaşması, AB'nin temel haklar ve değerlerine daha fazla önem vererek, AB'nin temel haklar ve değerlerine daha fazla önem vererek, Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'ni AB'nin bağlayıcı hukuki metni haline getirmişti. Bu, AB vatandaşlarının haklarını ve özgürlüklerini güvence altına almayı amaçlamaktadır.

Yedinci olarak, Lizbon Antlaşması, üye devletlerin AB'den çıkma sürecini düzenleyen maddeyi içermektedir (Madde 50). Bu madde, AB üyeliğinden ayrılma sürecini belirleyen kuralları ve prosedürleri tanımlamaktadır (Dougan, 2016, s. 213). Bu, AB'nin demokratik meşruiyetini ve üye devletlerin egemenliğini korumayı amaçlamaktadır. Lizbon Antlaşması, AB'nin karar alma süreçlerinde daha fazla verimlilik ve hız sağlamak amacıyla nitelikli çoğunluk oylaması sistemini genişletmiştir. Bu, AB'nin karar alma süreçlerinin daha etkili ve hızlı olmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu durumda Lizbon Antlaşması'nın getirdiği reformlar ve Avrupa entegrasyonundaki etkisi, AB'nin geleceğine yönelik tahminlerde bulunmamıza yardımcı

olmaktadır. AB'nin gelecekte daha da entegre olması ve genişlemesi muhtemeldir. Lizbon Antlaşması ile sağlanan esneklik ve güçlendirilmiş kurumsal yapı, AB'nin krizlere karşı daha dirençli hale gelmesine ve yeni üye ülkelerin entegrasyon sürecini kolaylaştırmasına olanak tanımaktadır. Özellikle Batı Balkanlar ve Doğu Avrupa'daki ülkelerin AB üyeliği, Lizbon Antlaşması'nın getirdiği yenilikler sayesinde daha gerçekçi bir hedef haline gelmiştir

Ayrıca, Lizbon Antlaşması'nın dış politika alanında sağladığı etkinlik artışı, AB'nin küresel aktör olarak önemini artırmaktadır. Yüksek Temsilci ve Avrupa Dış İşleri ve Güvenlik Politikasının koordinasyonu altında, AB'nin dış politika ve güvenlik alanlarında daha tutarlı ve güçlü bir sesle konuşması, küresel meselelerde AB'nin etkisini daha belirgin hale getirecektir (Whitman ve Wolff, 2014: 76). Ancak, AB'nin geleceğine yönelik tahminlerde bulunurken, Lizbon Antlaşması'nın potansiyel zorlukları ve sınırlılıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. Popülizm ve AB karşıtlığı gibi iç politika dinamikleri, entegrasyon sürecinin hızını ve kapsamını etkileyebilir. Ayrıca, Lizbon Antlaşması ile getirilen reformların uygulanmasında ve AB kurumlarının uyum sağlama kapasitesinde yaşanabilecek zorluklar, entegrasyon sürecinin daha kırılgan hale gelmesine neden olabilir (Hodson ve Puetter, 2014: 47).

2. BÖLÜM

POPÜLİZM VE ŞÜPHECİLİK

2.1 Politikada Şüphecilik; Çeşitli Tipolojiler ve Politikada Avrupa Şüpheciliği

Şüphecilik, genellikle bilginin güvenilirliği ve erişilebilirliği hakkında kuşkuları dile getiren felsefi bir yaklaşımdır. Şüpheci düşünce, farklı formlarda ve tarihsel dönemler boyunca ortaya çıkmıştır. Öncelikle Şüphecilik türlerine baktığımızda;

Radikal Şüphecilik: Radikal şüphecilik, insan bilgisinin sınırlarını ve güvenilirliğini sorgulayan en uç şüpheci formdur. Bu yaklaşım, her türlü bilginin kesinliği ve doğruluğunu reddeder.

Metodolojik Şüphecilik: Bu tip şüphecilik, bilgi elde etmek için kullanılan yöntemlerin güvenilirliğini sorgular. Metodolojik şüpheci, bilgiye ulaşmanın mümkün olduğuna inanır, ancak bu bilgiye ulaşmak için doğru yöntemlerin kullanılması gerektiğini savunur.

Yapısal Şüphecilik: Yapısal şüpheci, insan zihninin doğası ve düşünce süreçlerinin güvenilirliği üzerinde durur. Bu tip şüphecilik, insanların gerçekliği doğru bir şekilde algılayamayabileceği ve bu nedenle bilgi ediniminin sınırlı olduğu düşüncesine dayanır.

Epistemik Şüphecilik: Politikada epistemik şüpheci, bilginin güvenilirliği ve doğruluğu hakkında kuşkuları olan bir kişidir. Bu tür şüpheci, politik eylemler ve kararlar alırken, bilgi kaynaklarının doğruluğunu ve güvenilirliğini sürekli sorgular.

İdeolojik Şüphecilik: İdeolojik şüpheci, belirli politik ideolojilere ve sistemlere karşı şüpheci bir tavır sergileyen kişidir. Bu tür şüpheci, politik düşüncelerin ve sistemlerin hedeflerine ve değerlerine karşı kuşkucu olabilir ve alternatif politik yaklaşımları ve fikirleri araştırır.

Pragmatik Şüphecilik: Pragmatik şüpheci, politik sonuçların belirsizliği ve öngörülemezliği nedeniyle politik eylemlere ve kararlara karşı şüpheci bir tutum sergileyen kişidir. Pragmatik şüpheci, politik eylemlerin ve kararların öngörülemeyen

sonuçlar doğurabileceğini ve bu nedenle dikkatli ve esnek politik yaklaşımlar benimsemek gerektiğini savunur.

Şüphecilik, felsefi düşüncenin önemli bir parçasıdır ve politikada farklı şüphecilik türleri, karar alma süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu farklı şüphecilik türlerinin anlaşılması, politik düşünce ve eylemin analizinde önemli bir katkı sağlamaktadır.

Politikada şüpheciliğe baktığımızda; ilk olarak “politika” (policy) Avrupa şüpheciliği, Avrupa parasal birliği gibi araçlar yoluyla Avrupa siyasal ve ekonomik entegrasyonunun ciddi bir şekilde derinleşmesine yönelik muhalefet veya var olan mevcut bir politikaya yönelik muhalefet anlamına gelmektedir (Taggart ve Szczerbiak, 2001: 10).Ancak politika kavramı Avrupa entegrasyonu ile uyumludur. Yani ‘politika’ Avrupa yanlısı(pro-Avrupa) olabilir. Buna karşın, aynı zamanda da bir antlaşmanın şartlarına ya da Avro para birimine geçilmesine de karşı olabilir (Taggart ve Szczerbiak, 2001:10). “Politika” Avrupa şüpheciliği zamana ve ülkeye özgü bir olgudur; çünkü 151 ülkenin halihazırda ulaştığı belirli bir entegrasyon seviyesine ve herhangi bir zamanda ortaya çıkan meselelere bağlıdır ve bunun da anlamı Avrupa şüpheciliğinin ifade ediliş biçiminin ülkeden ülkeye farklılık göstermesidir. İkinci olarak, “ulusal çıkar” (national interest) Avrupa şüpheciliği ulusal çıkarları koruma retoriğine ya da AB üzerine yapılan tartışmalarda bir ulusal çıkarın korunmasının savunulması anlamına gelmektedir ve “politika” (policy) Avrupa şüpheciliğinde olduğu gibi, “ulusal çıkar” Avrupa şüpheciliği de Avrupa entegrasyonuna gösterilebilecek geniş destek ile uyumludur.

Taggart ve Szczerbiak’ın bu tipolojileri çeşitli eleştiriler almış olsa da zaman içerisinde yeni tipolojilerde ortaya atılmıştır. Bunlardan en önemlisi Kopecky ve Mudde’nin çalışmasıdır. Avrupa şüpheciliğini yumuşak/sert olarak eleştirmekte ve Avrupa şüpheciliğinin tanımının geniş kapsamlı olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan Avrupa entegrasyonunun temelinde yatan ve AB’ye verilen destek arasında bir ayrım yaparak iki boyutlu kavramsallaştırmıştır. Kopecky ve Mudde’nin (2002) bu kavramsallaştırmasına dayanan dört bölümlü tipolojisi aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1.
Kopecky ve Mudde'nin (2002) dört bölümlü tipolojisi

	AVRUPA ENTEGRASYONUNA VERİLEN DESTEK	
	Avroseverlik (Europhile)	Avroseverlik (Europhile)
AB-iyimser (EU-optimist)	Avrupa hayranları (Euroenthusiasts)	Avrupa pragmatikler (Europragmatists)
AB-kötümser (EU-pessimist)	Avrupa şüpheciler (Eurosceptics)	Avrupa retçiler (Eurorejects)

Kaynak: (Özkardeş, 2022)

Bu tabloyu incelediğimizde Avroseverlerin entegre olmuş bir liberal piyasa ekonomisine dayanan kurumsal işbirliğini ve Avrupa entegrasyonuna destek verildiğini görmekteyiz. Bunun temelinde Avrofobiklerden ayrılmaktadır. Fakat burada Avroseverler uluslarüstü devleti savunmanın yanısıra ekonomik açıdan da Avrupa entegrasyonuna yaklaşmaktadırlar. Diğer bir açıdan incelediğimizde AB-iyimser ve AB-kötümser olarak, AB-iyimser kısmının Avrupa'nın şu anki halinden ve geleceğinden memnun olduğunu, AB-kötümser kısmına baktığımızda AB'nin şu anki durumunu onaylamayan ve memnun olmayan kesim bulunmaktadır. Fakat AB partilerine eleştiri yapan kesim, eleştiri yaptığından dolayı AB-kötümser olarak nitelendiremeyiz hatta AB-kötümser kesim AB üyeliğine karşı çıkmamakta tam tersi AB'nin şu anki durumunu eleştirip bazı AB entegrasyon ideallerinden uzaklaştığını ve bu idealler doğrultusunda değişebileceğini de belirtmektedir.

Politikada şüphecilik türlerini incelediğimizde;

Epistemik Şüphecilik: Politikada epistemik şüpheli, bilginin güvenilirliği ve doğruluğu hakkında kuşkuları olan bir kişidir. Bu tür şüpheli, politik eylemler ve kararlar alırken, bilgi kaynaklarının doğruluğunu ve güvenilirliğini sürekli sorgular.

İdeolojik Şüphecilik: İdeolojik şüpheli, belirli politik ideolojilere ve sistemlere karşı şüpheli bir tavır sergileyen kişidir. Bu tür şüpheli, politik düşüncelerin ve sistemlerin hedeflerine ve değerlerine karşı kuşkucu olabilir ve alternatif politik yaklaşımları ve fikirleri araştırır (Gaus, 1996, s. 112).

Pragmatik Şüphecilik: Pragmatik şüpheli, politik sonuçların belirsizliği ve öngörülemezliği nedeniyle politik eylemlere ve kararlara karşı şüpheli bir tutum sergileyen kişidir. Pragmatik şüpheli, politik eylemlerin ve kararların öngörülemeyen sonuçlar doğurabileceğini ve bu nedenle dikkatli ve esnek politik yaklaşımlar benimsemek gerektiğini savunur.

Bu bakımdan Avrupa şüpheciliği, Avrupa'nın politik ve sosyal tarihi boyunca ortaya çıkan ve Avrupa uyum sürecinde belli başlı engeller olarak görülen bir düşünce akımıdır. Avrupa şüpheciliğinin ortaya çıkışı ve nedenlerini anlamak, Avrupa Birliği'nin gelecekteki politikalarını ve entegrasyon sürecini etkileyen faktörleri anlamak açısından önemlidir. Avrupa şüpheciliğinin kökenleri, Avrupa'nın modernleşme sürecine ve Avrupa devletlerinin uluslararası ilişkilerde yaşadığı güç mücadelelerine dayanmaktadır. Avrupa tarihinin büyük bölümünde, devletler arası rekabet ve düşmanlık, iş birliği ve entegrasyon süreçlerini zorlaştırmıştır. Bu süreç, Avrupa'nın politik ve sosyal tarihine şüphecilik ve çatışma kültürü olarak yerleşmiştir. Tarihsel olarak bakıldığında I. Dünya Savaşı ve II. Dünya Savaşı'nın ardından, Avrupa devletleri arasında iş birliğinin önemi anlaşılmış ve Avrupa entegrasyon süreci başlamıştır. Ancak bu süreç, Avrupa devletlerinin ulusal çıkarlarını ve egemenliklerini koruma isteği nedeniyle şüphe ve korkulara yol açmıştır. Bu şüpheciliğin başlıca nedenleri;

Ulusal çıkarlar ve egemenlik kaygıları: Avrupa şüpheciliğinin en önemli nedenlerinden biri, Avrupa devletlerinin ulusal çıkarlarını ve egemenliklerini koruma isteğidir. Avrupa entegrasyon sürecinde, devletlerin yetkilerinin bir kısmını Avrupa düzeyindeki kurumlara devretmeleri ve ortak politikalar benimsemeleri gerekmektedir.

Bu durum, devletlerin egemenliklerini tehlikeye atabileceği düşüncesiyle şüphe ve korkulara yol açmıştır.

Kültürel ve dilsel farklılıklar: Avrupa şüpheciliğinin bir diğer nedeni, Avrupa'daki kültürel ve dilsel farklılıklardır. Avrupa'nın zengin ve çeşitli kültürel ve dilsel yapısı, entegrasyon sürecinde birliğin kültürel ve dilsel kimliklerine tehdit olarak algılanmasına yol açmaktadır. Bu durum, bazı üye devletlerde uyum sürecine karşı şüphe ve dirençle karşılanmaktadır.

Ekonomik faktörler: Avrupa uyum sürecinde, ekonomik faktörler de şüpheciliğin nedenleri arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği'nin genişlemesi ve ortak para birimi olan Euro'nun kabulü, bazı üye ülkelerde ekonomik krizlere ve işsizlik oranlarının artmasına yol açmıştır. Bu durum, Avrupa Birliği'ne karşı şüphe ve korkuları artırmıştır (Rodrik, 2018, s. 135).

Demokratik açığın algısı: Avrupa entegrasyon süreci, bazı üye ülkelerde demokratik açığın algısı yaratmaktadır. Avrupa düzeyindeki kurumların ve politikaların, üye devletlerin halklarının doğrudan katılımı ve kontrolü olmadan şekillenmesi, Avrupa Birliği'ne karşı şüphe ve korkulara yol açmaktadır.

▪ Çeşitlilik

Avrupa şüpheciliği, farklı ülkelerde ve farklı siyasi eğilimlerde ortaya çıkan bir olgudur. Başka bir deyişle, Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkelerindeki sağ ve sol siyasi partilerde, aşırı ve ılımlı eğilimlerde de karşımıza çıkmaktadır (Usherwood & Startin, 2013, s. 3). Bu çeşitlilik, Avrupa şüpheciliğinin farklı nedenler ve gerekçelerle beslenen bir olgu olduğunu göstermektedir.

▪ Değişen Yoğunluk

Avrupa şüpheciliği, farklı dönemlerde ve farklı ülkelerde değişen yoğunluklarda ortaya çıkmaktadır. Özellikle ekonomik krizler, siyasi ve toplumsal gerginlikler gibi dönemsel faktörler, Avrupa şüpheciliğinin yoğunluğunu etkileyebilmektedir. Bu durum, Avrupa şüpheciliğinin hem süreklilik arz eden hem de dönemsel olarak değişebilen bir olgu olduğunu göstermektedir.

▪ Kapsayıcı ve Dışlayıcı Boyutlar

Avrupa şüpheciliği, kapsayıcı ve dışlayıcı boyutlara sahip bir olgudur. Kapsayıcı boyut, AB üye ülkelerindeki farklı siyasi ve toplumsal aktörlerin ortak kaygı ve eleştirilerini ifade ederken, dışlayıcı boyut ise AB üye ülkelerinin ulusal çıkar ve egemenliklerini koruma amacıyla AB'nin işleyişine ve politikalarına karşı çıkan bir tutumu ifade etmektedir (Taggart & Szczerbiak, 2008, s. 7).

▪ Seçici Yaklaşım

Avrupa şüpheciliği, AB politikalarına ve işleyişine karşı seçici bir yaklaşım sergilemektedir. Bu bağlamda, şüpheci aktörler, AB'nin farklı alanlarında ve politikalarında karşılaştığı sorunlar ve başarısızlıkları eleştirmekte, ancak aynı zamanda AB ile işbirliği ve entegrasyon süreçlerinde yer almaya devam etmektedirler. Bu durum, Avrupa şüpheciliğinin pragmatik ve seçici bir tutum sergilediğini göstermektedir.

▪ Milliyetçilik ve Popülizm

Avrupa şüpheciliğinin temel özelliklerinden biri de, milliyetçilik ve popülizmle olan ilişkisidir. AB üye ülkelerindeki milliyetçi ve popülist partiler, Avrupa şüpheciliğini kullanarak, ulusal egemenlik ve kimlik meselelerine vurgu yapmakta ve AB'nin üye ülkelerin içişlerine müdahale ettiği algısını yaratmaktadır. Bu durum, Avrupa şüpheciliğinin milliyetçi ve popülist söylemlerle kesişen ve güçlendirilen bir olgu olduğunu göstermektedir.

Bu etkenlerle birlikte Avrupa şüpheciliğinin politik olarak ve toplumsal etkisini incelediğimizde ise;

▪ Parti Politikası ve Seçimler

Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkelerindeki siyasi partiler ve seçimler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özellikle milliyetçi, popülist ve sağcı partiler, Avrupa şüpheciliğini kullanarak AB karşıtı bir söylem oluşturmakta ve bu sayede seçmen desteği elde etmeye çalışmaktadır. Bu durum, AB entegrasyon süreçlerinin ve politikalarının eleştirilmesi ve tartışılması için bir alan açarak, üye ülkelerdeki parti politikalarının ve seçim kampanyalarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Hooghe & Marks, 2009, s. 33).

▪ Kamuoyu ve Sosyal Hareketler

Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkelerindeki kamuoyu ve sosyal hareketler üzerinde de etkili olmaktadır. Özellikle, ekonomik krizler, göçmenlik, terörizm ve kültürel kimlik gibi konular, Avrupa şüpheciliğini besleyen ve güçlendiren faktörler olarak işlev görmektedir. Bu durum, Avrupa şüpheciliğinin, toplumsal ve siyasi anlamda farklı eylemler ve hareketlerle ilişkilendirilerek, geniş bir yelpazede politik ve toplumsal etkiler yaratmasına olanak tanımaktadır.

▪ AB Karar Alma Süreçleri

Avrupa şüpheciliği, AB karar alma süreçlerinde de önemli bir rol oynamaktadır. Avrupa şüpheciliğinin etkisiyle, AB üye ülkeleri, daha fazla ulusal egemenlik ve özerklik talepleriyle, AB politikalarını ve kararlarını sorgulamaya ve eleştirmeye başlamıştır. Bu durum, AB'nin karar alma süreçlerinde daha karmaşık ve zorlu müzakerelere yol açarak, AB'nin etkinliğini ve işleyişini sınırlamaktadır. Ayrıca, Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkelerinin dayanışma ve işbirliği kapasitelerini zayıflatarak, AB'nin gelecekteki entegrasyon süreçlerinin ve projelerinin gerçekleştirilmesini olumsuz yönde etkilemektedir (Wallace, 2010, s. 31).

▪ AB'nin Uluslararası İtibarı ve Etkisi

Avrupa şüpheciliği, AB'nin uluslararası itibarı ve etkisi üzerinde de önemli sonuçlar doğurmaktadır. AB karşıtı söylemler ve politikalar, AB'nin uluslararası alanda birlik ve beraberlik içinde hareket etme kapasitesini zayıflatmakta ve bu durum, AB'nin uluslararası arenada etkili bir aktör olarak konumunu sarsmaktadır. Özellikle, Brexit gibi büyük siyasi olaylar, Avrupa şüpheciliğinin AB'nin uluslararası konumunu ve itibarını ne ölçüde etkileyebileceğini göstermektedir (Oliver, 2016, s. 5). Avrupa şüpheciliğinin, parti politikaları ve seçimler, kamuoyu ve sosyal hareketler, AB karar alma süreçleri, ve AB'nin uluslararası itibarı ve etkisi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Bu etkiler, Avrupa şüpheciliğinin, AB entegrasyon süreçlerini ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini zorlaştıran ve AB'nin gelecekteki gelişimini etkilemekte ve önem arz etmektedir.

2.2. AB Bütünleşme Kuramları Bağlamında Şüphecilik

Avrupa Birliği (AB) bütünleşme kuramları, Avrupa entegrasyon sürecini anlamak ve açıklamak için geliştirilen farklı teorik yaklaşımlardır. Bu kuramlar,

entegrasyon sürecini, devletler arası işbirliğinin geliştirilmesi ve üye ülkelerin egemenliklerinin paylaşılması bağlamında inceler. İşlevselcilik, Neo-İşlevselcilik, Liberal İntergovernmentalizm, Post-Yapısalcılık ve Yumuşak Güç ve Normatif Güç Avrupa yaklaşımları, entegrasyon sürecini farklı perspektiflerden değerlendiren ve açıklayan teorik yaklaşımlardır. AB bütünleşme kuramlarının bu temel yaklaşımları şekildedir;

- İşlevselcilik: İşlevselcilik, AB bütünleşmesinin temel kuramlarından biridir ve entegrasyon sürecini ekonomik işbirliği ve teknik işlerin genişlemesi ile açıklar. İşlevselcilik, uluslararası işbirliğinin, ortak sorunların çözümüne yönelik teknik ve ekonomik işlerin sınırlarını aşarak, üye ülkeler arasındaki bağlantıları ve karşılıklı bağımlılığı artıracasına inanır (Haas, 1964, s. 38).
- Neo-İşlevselcilik: Neo-İşlevselcilik, işlevselcilikten türemiş bir yaklaşımdır ve entegrasyon sürecinin daha fazla siyasallaştığını kabul eder. Neo-İşlevselcilik, "yarıda kalan entegrasyon" teorisi ile ortaya çıkmış olup, bütünleşme sürecinin, üye ülkelerin egemenliklerini daha fazla paylaşmasına ve ortak politikalar ve kurumlar oluşturmaya neden olacağını savunur (Rosamond, 2000, s. 62).
- Liberal İntergovernmentalizm: Liberal İntergovernmentalizm, entegrasyon sürecini, ulusal çıkarların ve devletlerin egemenliklerinin korunması bağlamında ele alır. Bu yaklaşım, AB'nin temelde hükümetler arası bir yapı olduğunu ve entegrasyon sürecinin, üye ülkelerin ulusal çıkarlarını maksimize etmeye yönelik kararlar alarak gerçekleşeceğini öne sürer.
- Post-Yapısalcılık: Post-Yapısalcılık, AB bütünleşme sürecini, kültürel ve kimlik faktörlerinin değişimi ve etkileşimi bağlamında inceler. Bu yaklaşım, entegrasyon sürecinin, Avrupa kimliği ve değerlerinin oluşumunu ve yayılmasını sağlayarak, üye ülkeler arasındaki sosyal ve kültürel bağları güçlendireceğini ileri sürer. Post-yapısalcı yaklaşım, entegrasyon sürecinin sadece ekonomik ve siyasi boyutlarını değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel boyutlarını da dikkate alır.
- Yumuşak Güç ve Normatif Güç Avrupa: Bu yaklaşım, AB'nin entegrasyon sürecinde, üye ülkelerin değerlerini ve normlarını yayarak uluslararası

düzeyde etkili olduğunu savunur . Yumuşak Güç ve Normatif Güç Avrupa yaklaşımı, AB'nin ekonomik ve politik gücünün yanı sıra, ideolojik ve kültürel etkisinin de dikkate alınması gerektiğini vurgular (Nye, 2004, s. 5).

Baktığımız zaman Avrupa Birliği (AB) kurumları ve politikalarının meşruiyeti ve etkinliği konusunda şüphecilikle karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Avrupa bütünleşme kuramları ile şüphecilik arasındaki ilişki üzerinde duracak olursak, bu bağlamda federalizm, neo-fonksiyonalizm, hükümetlerarasıcılık ve çok hızlı entegrasyon teorilerinin şüphecilikle nasıl başa çıktığı önem arz etmektedir.

- Federalizm, devletlerin veya bölgelerin, siyasi otorite ve yönetim yetkilerini üst düzey ve alt düzey hükümetler arasında paylaştığı bir yönetim sistemidir. Avrupa Birliği (AB) bağlamında federalizm, üye ülkelerin bazı yetkilerini merkezi bir hükümete devretmeyi ve böylece daha bütünleşmiş bir Avrupa inşa etmeyi hedefleyen bir yaklaşımdır. Bununla birlikte, federalizme yönelik şüphecilik, bazı üye ülkelerin ve vatandaşlarının, egemenliklerinin ve ulusal kimliklerinin kaybı endişesiyle bu süreçte daha fazla bütünleşmeye karşı çıkma eğilimini ifade eder (Hooghe ve Marks, 2004, s. 4).

Federalizm ve şüphecilik arasındaki ilişki, AB'nin tarihsel ve politik gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Federalizm destekçileri, Avrupa'nın daha bütünleşmiş ve demokratik bir yapıya kavuşmasının, daha güçlü bir ekonomik ve politik aktör haline gelmesine katkıda bulunacağını savunurlar. Buna karşılık, şüpheli gruplar ve bireyler, ulusal egemenlik ve özerklik kaybının, AB'nin daha merkezîyetçi ve bürokratik bir yapıya yol açacağı ve dolayısıyla demokratik açıdan meşruiyet sorunları yaratacağı endişelerini dile getirirler.

Şüphecilik, genellikle sağ popülist partiler tarafından benimsenir ve bu partiler, ulusal kimlik ve egemenlik meselelerini öne çıkararak, federalizm karşıtı bir duruş sergilerler. Örneğin, Birleşik Krallık'ta Avrupa şüpheliği, İngiltere'nin AB üyeliğinden çıkışına (Brexit) yol açan referandumda önemli bir faktör olarak görülmektedir. Bu tür olaylar, federalizm ve şüphecilik arasındaki gerilimin sürekli bir karakteristiği olarak kabul edilir.

AB'nin geleceği açısından, federalizm ve şüphecilik arasındaki denge önemli bir konu olmaya devam etmektedir. Bütünleşme sürecinin derinleşmesi ve genişlemesi, bazı

üye ülkelerde şüphecilik duygularını artırabilir ve bu da, AB'nin daha fazla bütünleşmeye yönelik adımlarının engellenmesine neden olabilir. Bu nedenle, AB politika yapıcılarının, federalizm ve şüphecilik arasındaki dengeyi gözeterek, bütünleşme sürecini sürdürülebilir ve demokratik temelli bir şekilde yürütmeleri önemlidir.

- Neo-fonksiyonalizm, AB'nin ekonomik ve teknokratik bir perspektiften ele alınarak, entegrasyon sürecinin sektörel ve yavaş yavaş gerçekleştiğini savunmaktadır. Bu kuram, şüphecilikle mücadele etmek için, ulusal çıkarların ve kimliklerin önemini kabul ederken, aynı zamanda AB'nin meşruiyet ve etkinliğini artıracak işbirliği ve politika koordinasyonu alanlarını teşvik etmektedir. Bununla birlikte, neo-fonksiyonalizm, şüphecilerin endişelerini tam olarak giderememekte ve AB'nin demokratik açığı konusundaki tartışmaları alevlendirmektedir.
- Hükümetlerarasıcılık kuramı, AB'nin esas olarak egemen devletlerin işbirliği ve anlaşmaları ile yönlendirildiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, şüphecilikle başa çıkmada daha başarılıdır çünkü devletlerin egemenliklerine ve ulusal çıkarlara saygı göstermekte ve AB'nin güçlerini sınırlı ve belirli alanlarda kullanmasını savunmaktadır. Ancak, hükümetlerarasıcılık, AB'nin daha geniş siyasi ve sosyal hedeflerini gerçekleştirmekte yetersiz kalabilir ve şüphecilerin AB'nin gelecekteki rolü ve etkinliği konusundaki endişelerini hafifletmekte başarılı olamayabilir.

Çok hızlı entegrasyon teorisi, Avrupa bütünleşmesinin farklı hızlarda ilerleyen ve farklı entegrasyon düzeylerine ulaşan devletlerden oluşan bir yapıya dönüşebileceğini öne sürmektedir. Bu kuram, şüphecilikle başa çıkmak için esneklik sunarak, devletlerin entegrasyon sürecine katılım düzeylerini belirleme özgürlüğü sağlamaktadır. Bu yaklaşımın şüphecilerin endişelerini azaltmada etkili olduğu söylenebilir, ancak aynı zamanda AB'nin ortak politikalar ve hedefler konusundaki tutarlılığını ve etkinliğini zayıflatabilir. Çok hızlı entegrasyon, şüpheciler için önemli bir endişe kaynağıdır. Şüpheciler, çok hızlı entegrasyonun üye ülkelerin egemenliğini ve demokratik meşruiyetini zayıflatıldığını savunurlar. Egemen şüpheciler, üye ülkelerin yetkilerinin süpernasional kurumlara devredilmesine karşı çıkarak, çok hızlı entegrasyonun egemenliği tehlikeye attığını iddia ederler. Demokratik şüpheciler ise, çok hızlı entegrasyonun AB düzeyinde karar alma süreçlerinin demokratik açıdan eksik olduğunu ve üye ülkelerin vatandaşlarının karar alma süreçlerine yeterli katılım sağlayamadığını

savunurlar (Follesdal & Hix, 2006, s. 535). Kimliksel şüpheçiler de, çok hızlı entegrasyonun ulusal kimlikler ve değerler üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu düşünerek, entegrasyonun kültürel çeşitliliği ve ulusal özerkliği tehdit ettiğini iddia ederler.

Avrupa bütünleşme kuramları ve şüphecilik arasındaki ilişki karmaşıktır ve her kuram, şüphecilikle başa çıkmak için farklı derecelerde başarıya ulaşmaktadır. Federalizm ve neo-fonksiyonalizm, ulusal egemenlik ve kimlik konularında şüpheçilerin hassasiyetlerini yeterince dikkate alamazken, hükümetlerarasıcılık ve çok hızlı entegrasyon, şüpheçilerin endişelerini daha iyi ele alsa da, AB'nin gelecekteki etkinliği ve tutarlılığı açısından bazı zorluklar doğurmaktadır.

2.3. Popülizm Nedir?

Popülizm, dünya siyasetinde giderek önem kazanan ve tartışmalı bir kavramdır. Genel olarak, popülizm, halkı temsil etme iddiasında olan ve elitlere karşı direnç gösteren bir siyasi yaklaşım olarak tanımlanabilir. Popülist liderler, halkın çıkarlarını ve değerlerini savunma söylemiyle, güçlü ve karizmatik liderliklerle öne çıkmaktadır.

Popülizmin tarihsel kökenleri, 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Popülizm, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde tarım sektöründeki krizler ve sosyoekonomik dönüşümler nedeniyle ortaya çıkan Halk Partisi (People's Party) ile anılmıştır (Goodwyn, 1978, s. 5). Daha sonra, popülizm Latin Amerika'da ve Avrupa'da da benzer politik ve ekonomik zorluklarla karşılaşan ülkelerde ortaya çıkmıştır.

Popülizm, tarihsel süreç içinde farklı biçimler ve ideolojilerle karşımıza çıkmıştır. Örneğin, 20. yüzyılın başlarında Latin Amerika'da "yerli popülizm" olarak adlandırılan bir çeşidi ortaya çıkmıştır. Yerli popülizm, toprak reformu ve eğitim gibi sosyal adalet konularını gündeme getiren ve genellikle askeri diktatörlüklerle ilişkilendirilen bir politik yaklaşımdır (De la Torre, 2000, s. 141).

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde ise, popülizm Avrupa'da radikal sağ hareketlerle bağlantılı olarak gelişmiştir. Bu hareketler, milliyetçi, anti-komünist ve anti-liberal ideolojilerle donanmıştır ve genellikle yabancı düşmanlığı ve sosyal dışlanma eğilimleriyle ilişkilendirilir.

Popülizm, 21. yüzyılda da küreselleşme, ekonomik krizler ve göç gibi konuların etkisiyle önemli bir siyasi güç haline gelmiştir. Günümüzde popülizm, hem sağda hem de solda yer alan politik hareketlerde görülebilmektedir ve bu nedenle ideolojik olarak çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, sol popülizm, ekonomik eşitsizliği ve sosyal adaleti ön plana çıkaran hareketlerle ilişkilendirilirken, sağ popülizm milliyetçilik, göçmen karşıtlığı ve kültürel korumacılık gibi temaları vurgular (March, 2011, s. 42).

Popülizmin temel özellikleri arasında, halk ile elitler arasında bir dikotomi kurma ve bu temelde siyasi pozisyonlarını şekillendirme eğilimi bulunmaktadır. Bu dikotomi, popülist hareketlerin ve liderlerin, halkın gerçek ve otantik temsilcisi olarak kendilerini konumlandırımlarını sağlar. Ayrıca, popülizm genellikle anti-elitizm, anti-plüralizm ve halkın iradesini vurgulayan bir söylem kullanır.

Popülizmin farklı türleri, ideolojik ve coğrafi bağlamlara göre değişiklik gösterir. Örneğin, sağ popülizm, milliyetçilik, göçmen karşıtlığı ve kültürel korumacılık gibi temaları ön plana çıkarırken, sol popülizm ekonomik eşitsizlik, sosyal adalet ve çevre koruma gibi konuları vurgular. Latin Amerika'daki popülizm ise, genellikle ekonomik milliyetçilik, devletçilik ve karizmatik liderlikle ilişkilendirilir. Ancak, popülizmin demokrasiyle olan ilişkisi, sadece bu olumlu yönlerle sınırlı değildir. Popülist liderler, çoğunluğun desteğini kullanarak azınlıkların haklarını ve çıkarlarını göz ardı edebilir. Böyle bir durum, demokrasinin temel değerlerinden olan azınlık haklarının ve çoğulculuğun korunmasıyla çelişir.

Ayrıca, popülist liderlerin otoriter eğilimleri ve demokratik kurumları zayıflatma potansiyeli de vardır. Popülist liderler, halkın iradesini temsil etme iddiasında bulunarak, denetim ve dengelerin işleyişini engelleyebilir ve yargı bağımsızlığını ihlal edebilir. Bu durum, demokrasinin temel ilkelerine zarar verebilir. Popülizmin demokrasiyle olan ilişkisini anlamak için, farklı popülist hareketler ve liderler arasındaki çeşitliliği de dikkate almak önemlidir. Popülizm, ideolojik açıdan çok çeşitli olabilir ve sağ, sol veya merkezde yer alabilir. Bu nedenle, popülizmin demokrasiye etkisi, belirli bir hareketin veya liderin özelliklerine ve politik bağlamına bağlı olarak değişebilir. Örneğin, bazı popülist hareketler demokratik yenilikleri teşvik ederken, diğerleri otoriter uygulamaları benimseyebilir (Pappas, 2016, s. 12). Popülizm, demokratik katılımı ve temsili artırarak demokrasiyi güçlendirebilirken, aynı zamanda demokratik değerleri ve kurumları zayıflatabilir.

Siyasi partiler, popülizmin politik aktörlerle ilişkisinde önemli bir rol oynarlar. Popülist partiler, sağ ve sol politik spektrumda yer alabilir ve farklı politik hedeflere sahip olabilirler. Bununla birlikte, popülist partiler genellikle elitlere karşı halkın çıkarlarını savunma, kültürel ve ekonomik tehditlere karşı direnme ve toplumsal değerleri koruma konularında ortak bir dil kullanır.

Popülist partiler, seçimlerde ve koalisyon hükümetlerinde etkin bir güç olarak ortaya çıkabilirler. Örneğin, Avrupa'da aşırı sağ popülist partiler, göçmenlere karşı sert politikalar ve ulusal kimliğin korunması konularında öne çıkarken, Latin Amerika'da sol popülist partiler ekonomik eşitsizlik ve sosyal adalet konularına odaklanır (Mudde & Kaltwasser, 2013, s. 150). Bu partiler, seçmenlerin desteğini kazanarak ve politik gündemi belirleyerek politik süreçlere etki ederler.

Popülist liderler, politik aktörler arasında önemli bir yer tutarlar. Popülist liderler, karizmatik ve güçlü kişilikleriyle halkın desteğini kazanmayı amaçlarlar ve halkın sesi olarak görülürler (Mudde & Kaltwasser, 2017, s. 34). Popülist liderler, elitlere ve kurumlara karşı çıkan, güçlü bir liderlik anlayışı sergileyen ve halkın çıkarlarını savunan politikalarla halkın desteğini toplarlar.

Popülist liderlerin politik süreçler üzerindeki etkisi, ülkeye ve politik bağlama bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Bazı popülist liderler, demokratik değerleri ve kurumları zayıflatabilir ve otoriter eğilimler sergileyebilirler. Öte yandan, bazı popülist liderler ise halkın taleplerini dile getirerek, politik değişimi ve reformları teşvik edebilirler.

Popülizmin küresel artış nedenleri ise Siyasi ve Ekonomik nedenlerdir. Popülizmin yükselişinin arkasındaki en önemli nedenlerden biri, küreselleşme ve onun yarattığı ekonomik ve siyasi sonuçlardır. Küreselleşme, dünya çapında ekonomik fırsatlar yaratırken, aynı zamanda bazı toplum kesimleri için kaynakların yeniden dağıtımına ve belirsizliklere neden olmuştur. Bu durum, özellikle düşük gelirli ve düşük eğitilmiş bireyler arasında ekonomik kaygıları ve siyasi hoşnutsuzluğu artırmıştır.

▪ Kültürel Nedenler

Kültürel faktörler de popülizmin yükselişinde önemli bir rol oynamaktadır. Küreselleşme ve göç, bazı toplumlar için kimlik, değerler ve normlar konusunda belirsizliklere yol açmıştır (Mudde & Kaltwasser, 2017). Bu, özellikle kültürel olarak

muhafazakâr ve homojen toplumlar için, popülist politikaların ve liderlerin daha fazla destek bulmasına olanak tanımaktadır.

▪ Medyanın Rolü

Medya ve sosyal medya platformları, popülizmin küresel düzeyde yayılmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu platformlar, popülist liderlerin ve hareketlerin, geleneksel siyasi elitlere karşı söylemlerini daha geniş kitlelere ulaştırmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, sosyal medya, popülist politikacıların destekçileriyle daha doğrudan ve etkili bir iletişim kurmalarına imkân tanımaktadır.

2.4. Popülizmin Yükselişi ve Avrupa şüpheciliğine etkisi

Avrupa'da popülizmin kökleri, 20. yüzyılın başlarında sosyal ve ekonomik değişimlerle şekillenen radikal politik hareketlere kadar uzanmaktadır. İki dünya savaşı ve Soğuk Savaş döneminde, popülist hareketler milliyetçi ve sosyalist ideolojilere dayanarak güç kazandı. Avrupa'da popülizmin yükselişi, 1990'larda küreselleşme ve Avrupa entegrasyonu süreçlerinin hız kazanmasıyla ivme kazandı (Kriesi et al., 2008, s. 7).

▪ Avrupa'da Popülizmin Yükselişinde Ekonomik Faktörler

Avrupa'da popülizmin yükselişinde ekonomik faktörler önemli bir rol oynamaktadır. Küreselleşme ve teknolojik değişimler, işsizlik ve gelir eşitsizliği gibi ekonomik sorunlara yol açarak, popülist politikaların daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Ayrıca, 2008 finansal krizi ve ardından yaşanan ekonomik kriz, Avrupa ülkelerinde popülist partilerin güçlenmesine yol açmıştır (Hernández ve Kriesi, 2016, s. 336).

▪ Avrupa'da Popülizmin Yükselişinde Sosyal ve Kültürel Faktörler

Sosyal ve kültürel faktörler de Avrupa'da popülizmin yükselişinde önemli bir rol oynamaktadır. Göç ve kültürel çeşitlilik, özellikle kimlik ve değerler konusunda belirsizliklere yol açarak, popülist partilere olan desteği artırmaktadır. Ayrıca, yaşanan demografik değişimler, özellikle yaşlı nüfusun artması ve genç nüfusun azalması, popülist politikaların daha geniş kitlelere ulaşmasına zemin hazırlamaktadır.

▪ Avrupa'da Popülizmin Yükselişinde Politik Faktörler

Politik faktörler de Avrupa'da popülizmin yükselişinde etkili olmaktadır. Geleneksel siyasi partilerin gücünün azalması ve siyasi sistemlerdeki krizler, popülist hareketlerin güç kazanmasını sağlamıştır. Ayrıca, Avrupa entegrasyonunun yol açtığı demokratik açığı ve hükümetlerin politika alanlarında yaşadığı sınırlamalar, popülizmin yükselişinde önemli bir faktör olarak gösterilmektedir.

Avrupa'da popülizmin yükselişi, tarihsel, ekonomik, sosyal ve politik faktörlerin bir araya gelmesiyle açıklanmaktadır. Popülizm, Avrupa'da devam eden sosyal ve ekonomik değişimlerin ve siyasi krizlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan önemli bir politik fenomendir. Bu süreçte, popülist partiler ve liderler, ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm önererek, seçmenlerin desteğini kazanmışlardır. Avrupa'da popülizmin yükselişinin gelecekteki seyrini belirleyecek olan faktörler, ekonomik ve sosyal koşulların yanı sıra, siyasi ve kurumsal yapıların adaptasyon kabiliyetiyle de ilişkilidir.

Avrupa'da popülist partilerin son dönemde güç kazanması, Avrupa şüpheciliğinin önemli bir politik gündem maddesi haline gelmesine yol açmıştır.

▪ Avrupa Şüpheciliği ve Popülist Partiler

Avrupa şüpheciliği, Avrupa entegrasyon süreçlerine ve Avrupa Birliği'nin (AB) politikalarına karşı eleştirel bir tutum olarak tanımlanmaktadır. Popülist partiler, bu şüphecilik üzerinden seçmenlerin kaygılarını ve tepkilerini mobilize ederek, milliyetçi ve otoriter politikaları benimsemeye yönlendirmektedirler. Avrupa şüpheciliği, popülist partilerin ekonomik, sosyal ve politik meselelere alternatif çözümler sunma stratejisinin önemli bir parçasıdır.

▪ Avrupa Şüpheciliğinin Popülist Partilere İtici Gücü

Popülist partilerin Avrupa şüpheciliğini benimsemelerinin temel nedenleri, ekonomik ve sosyal değişimler, kültürel ve kimlik meseleleri ve politik sistemlerde yaşanan krizler olarak gösterilmektedir. Küreselleşme ve teknolojik değişimler, işsizlik ve gelir eşitsizliği gibi ekonomik sorunlara yol açarak, Avrupa şüpheciliğine dayalı politikaların popülist partiler tarafından benimsenmesini sağlamaktadır. Ayrıca, göç ve kültürel çeşitlilik, kimlik ve değerler konusunda belirsizliklere yol açarak, Avrupa

şüphesizliğinin popülist partilere olan çekiciliğini artırmaktadır (Inglehart ve Norris, 2016, s. 433).

▪ Avrupa Şüphesizliği ve Popülist Partilerin Politik Stratejileri

Avrupa şüphesizliği, popülist partilerin politik stratejilerinin temel bir bileşeni haline gelmiştir. Avrupa şüphesizliği üzerinden, popülist partiler seçmenlerin AB'ye karşı duyduğu endişeleri ve tepkileri kullanarak, milliyetçi ve otoriter politikaları benimsemeye teşvik etmektedirler. Avrupa şüphesizliği ayrıca, popülist partilerin geleneksel siyasi partilere ve elitlere karşı olan muhalefetlerini güçlendirmekte ve demokratik açığı vurgulamaktadır.

▪ Avrupa Şüphesizliğinin Avrupa Entegrasyon Süreçlerine Etkisi

Popülist partilerin Avrupa şüphesizliğini benimsemesi, Avrupa entegrasyon süreçlerine de etki etmektedir. Avrupa şüphesizliği, AB'nin politikalarına ve yönetişimine karşı güçlü bir muhalefet dalgası yaratmış ve bazı ülkelerde referandumlar ve AB üyeliğinden çıkış süreçleri gibi önemli politik sonuçlara yol açmıştır. Ayrıca, Avrupa şüphesizliği, AB üyesi ülkelerin politika yapım süreçlerinde daha fazla uluslararası işbirliği ve koordinasyona ihtiyaç duymalarına rağmen, AB'nin politikalarına karşı artan direnç göstermelerine de neden olmaktadır.

Avrupa'da popülist partilerin Avrupa şüphesizliğini benimsemesi, ekonomik, sosyal ve politik faktörlerin bir araya gelmesiyle açıklanmaktadır. Avrupa şüphesizliği, popülist partilerin politik stratejilerinin temel bir bileşeni haline gelmiş ve Avrupa entegrasyon süreçlerine önemli etkilerde bulunmaktadır. Bu süreçte, popülist partiler ve liderler, Avrupa şüphesizliği üzerinden seçmenlerin desteğini kazanmakta ve Avrupa entegrasyon süreçlerine karşı muhalefetlerini güçlendirmektedirler. Avrupa şüphesizliğinin ve popülist partilerin gelecekteki seyrini belirleyecek olan faktörler, ekonomik ve sosyal koşulların yanı sıra, siyasi ve kurumsal yapıların adaptasyon kabiliyetiyle de ilişkilidir.

Avrupa şüphesizliği aynı zamanda Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa bütünleşmesine karşı olan siyasi bir tutumdur. Bu tutum, popülist liderlerin etkisi altında giderek güçlenmiştir. Popülist liderler, halkın ihtiyaçları ve taleplerini temsil etme ve eliti karşısında durma iddiasıyla siyasette yer edinmişlerdir.

Popülist liderler, Avrupa şüpheciliğini üç temel yöntemle beslemektedir: 1) AB'ye karşı milliyetçi söylem kullanarak, 2) AB'nin demokratik açığı ve eliti eleştirerek ve 3) ekonomik kriz ve göçmenlik konularında AB'nin başarısızlığını vurgulayarak. Bu üç yöntem, AB'ye karşı şüpheli bir tutum sergileyen halkı popülist liderlere yönlendirmektedir.

▪ Milliyetçi Söylem

Popülist liderler, milliyetçi söylemle ulusal kimliğin ve egemenliğin AB tarafından tehdit altında olduğunu iddia ederler. Bu iddia, AB'nin politikalarının ve kurumlarının ulusal hükümetlerin karar alma süreçlerine müdahale ettiği düşüncesine dayanmaktadır. Popülist liderler, halkın AB'ye duyduğu güvensizliği kullanarak milliyetçi söylemlerini güçlendirmekte ve bu sayede Avrupa şüpheciliğini körüklemektedir (Mudde, 2007, p. 23).

▪ Demokratik Açık ve Elit Eleştirisi

Popülist liderler, AB'nin demokratik açığı ve eliti eleştirerek Avrupa şüpheciliğini güçlendirmektedir. AB'nin demokratik açığı, karar alma süreçlerinin şeffaflığı ve vatandaşların katılımı konularında yaşanan eksiklikler olarak tanımlanabilir. Popülist liderler, bu eksiklikleri kullanarak AB'nin halkın iradesini yansıtmadığını ve elitlerin çıkarlarına hizmet ettiğini iddia ederler.

▪ Ekonomik Kriz ve Göçmenlik Konuları

Ekonomik kriz ve göçmenlik konularında AB'nin başarısızlığı, popülist liderlerin Avrupa şüpheciliğini körüklemesine yardımcı olmaktadır. 2008 ekonomik krizi sonrasında, AB'nin ekonomik politikalarının üye ülkelerin ekonomik sorunlarını çözemediği iddia edilmiştir. Bu durum, halkın AB'ye olan güvensizliğini artırmış ve popülist liderlerin AB karşıtı söylemlerine daha fazla itibar edilmesine yol açmıştır.

Göçmenlik konusunda ise, popülist liderler AB'nin göçmen akışını kontrol altında tutamadığını ve bu durumun üye ülkelerin sosyal ve ekonomik yapılarına zarar verdiğini öne sürmektedir. Bu argümanlar, halkın AB'nin göçmenlik politikalarına duyduğu şüpheliyi artırarak, Avrupa şüpheciliğini güçlendirmektedir.

Popülist liderler, milliyetçi söylemleri, demokratik açık ve eliti eleştirileri ve ekonomik kriz ve göçmenlik konularındaki başarısızlıkları öne sürerek, Avrupa

şüphesizliğini güçlendirmektedir. Bu durum, AB'nin bütünleşme sürecine ve işleyişine ciddi sorunlar yaratmakta ve popülist liderlerin siyasi arenada daha fazla etkili olmasına imkân tanımaktadır. Avrupa Birliği ve üye ülkelerin popülizme ve Avrupa şüphesizliğine karşı stratejileri, bu üye devletlerin gelecekteki ilişkisini şekillendirecektir. Öncelikle, AB ve üye ülkelerin sosyal ve ekonomik politikalarını halkın taleplerine daha duyarlı hale getirerek popülist partilerin ve liderlerin etkisini azaltabileceği düşünülmektedir (Börzel & Risse, 2018, p. 201). Ayrıca, AB ve üye ülkelerin demokratik meşruiyetini güçlendirmeye yönelik adımlar atarak, popülizmin ve Avrupa şüphesizliğinin itici gücünü azaltmaları mümkün olabilir. Öncelikle, AB ve üye ülkelerin sosyal ve ekonomik politikalarını halkın taleplerine daha duyarlı hale getirerek popülist partilerin ve liderlerin etkisini azaltabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, AB ve üye ülkelerin demokratik meşruiyetini güçlendirmeye yönelik adımlar atarak, popülizmin ve Avrupa şüphesizliğinin itici gücünü azaltmaları mümkün olabilir.

Popülizm ve Avrupa şüphesizliği arasındaki gelecek ilişki, AB ve üye ülkelerin karşılaştığı politik, ekonomik ve sosyal zorluklara ve bu zorluklarla nasıl başa çıkabileceklerine bağlıdır. Bu bağlamda, AB ve üye ülkelerin popülizme ve Avrupa şüphesizliğine karşı etkili stratejiler benimsemeleri ve halkın taleplerine daha duyarlı politikalar geliştirmeleri, bu üye devletlerin gelecekteki ilişkisini ve AB'nin istikrarını olumlu yönde etkileyebilir.

2.5. Pandemi Öncesinde Avrupa'da Popülizm ve Avrupa Kuşkuculuğu; 2019 Yılı Seçim Performansı ve Hükümet Katılımı

Pandemi öncesi dönemde, Avrupa'da popülist partilerin hükümet katılımında önemli bir artış yaşandı. Popülist partilerin yükselişi, ekonomik ve sosyal faktörlerin yanı sıra Avrupa Birliği'ne (AB) karşı şüphesizlik ve göçmen karşıtlığı gibi konuların etkisi altında gerçekleşmiştir.

■ Ekonomik ve Sosyal Faktörler

Popülist partilerin hükümet katılımındaki artışın arkasındaki temel nedenlerden biri, ekonomik ve sosyal faktörlerdir. 2008 ekonomik krizi ve ardından yaşanan süreç, Avrupa'da birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına ve büyüme sorunlarına yol açtı. Bu durum, halkın siyasi elitlere ve ana akım partilere güveninin azalmasına ve daha radikal çözümler sunan popülist partilere yönelmesine neden oldu.

▪ Göç ve Avrupa Şüpheliği

Göç sorunu, popülist partilerin hükümet katılımındaki artışın diğeri önemli bir nedenidir. 2015-2016 yıllarında yaşanan göçmen krizi, Avrupa'daki göçmen karşıtlığını ve sınır kontrollerinin sertleştirilmesi taleplerini artırdı. Popülist partiler, bu konuları kullanarak, halkın göçmen karşıtlığı ve AB'ye karşı şüpheliğini güçlendirdi (Heinisch et al., 2018, p. 17).

Ayrıca, popülist partiler, AB'nin demokratik meşruiyeti ve karar alma süreçlerine yönelik eleştirilerle, Avrupa şüpheliğini daha da güçlendirdi. Bu durum, popülist partilere olan talebi artırarak, hükümet katılımlarında bir yükseliş yol açtı.

▪ Popülist Partilerin Hükümet Katılımının Etkileri

Popülist partilerin hükümet katılımındaki artışın, Avrupa siyasetine ve AB'ye önemli etkileri oldu. Öncelikle, popülist partilerin politikalarının uygulanması, göçmenler ve azınlıklar üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Ayrıca, popülist partilerin AB karşıtı tutumları, Avrupa'daki entegrasyon süreçlerini yavaşlatmış ve AB'nin geleceği üzerinde belirsizlikler yaratmıştır (Inglehart & Norris, 2016, p. 443).

İkincil olarak, popülist partilerin hükümet katılımındaki artış, diğeri siyasi partiler üzerinde de etkili olmuştur. Ana akım partiler, popülist partilerle rekabet edebilmek için göçmen karşıtlığı ve AB şüpheliği gibi konularda daha sert politikalar benimsemeye başlamıştır (Rooduijn, 2018, p. 142). Bu durum, Avrupa siyasetindeki kutuplaşmayı ve toplumsal gerilimi artırmıştır.

Pandemi öncesi dönemde Avrupa'da popülist partilerin hükümet katılımındaki artış, ekonomik ve sosyal faktörler, göç ve Avrupa şüpheliği gibi sebeplerle gerçekleşmiştir. Bu durum, Avrupa siyasetine ve AB'ye önemli etkilerde bulunmuş ve gelecekteki siyasi süreçler üzerinde belirsizlikler yaratmıştır.

Avrupa şüpheliği ve popülizmin hükümet politikalarına yansımaları, üç temel alanda ortaya çıkmaktadır: dış politika, ekonomi ve sosyal politika.

▪ Dış Politika

Avrupa şüpheciliği ve popülizmin hükümet politikalarına yansımaları, dış politika alanında AB ile olan ilişkilerin yeniden değerlendirilmesine ve daha korumacı ve milliyetçi politikaların benimsenmesine yol açmaktadır. Örneğin, Brexit süreci, Birleşik Krallık'ta Avrupa şüpheciliğinin ve popülizmin dış politika üzerindeki etkisinin somut bir örneğidir. Ayrıca, popülist partilerin hükümetlere katılması veya dış politika gündemini etkilemesi, AB'nin ortak dış politika ve güvenlik politikalarında zorluklara yol açmaktadır (Balfour et al., 2016, s. 12).

▪ Ekonomi

Ekonomi alanında, Avrupa şüpheciliği ve popülizmin hükümet politikalarına yansımaları, AB'nin ekonomik politikalarına ve kurallarına karşı eleştirel bir tutum sergilemekte ve ulusal ekonomik çıkarları koruma eğiliminde görülmektedir. Örneğin, popülist hükümetler, AB'nin mali kurallarına ve kemer sıkma politikalarına karşı çıkarak, daha genişleyici mali politikalar ve sosyal harcamalar talep etmektedir.

▪ Sosyal Politika

Sosyal politika alanında, Avrupa şüpheciliği ve popülizmin hükümet politikalarına yansımaları, göç ve entegrasyon politikalarında daha kısıtlayıcı ve milliyetçi yaklaşımlara yol açmaktadır. Popülist partiler, AB'nin göç politikalarını ve sığınmacı kotalarını eleştirerek, ulusal sınırların korunmasını ve kültürel homojenliği savunmaktadır. Bu durum, AB'nin göç ve entegrasyon politikalarının etkinliğini ve uyumunu zorlaştırmaktadır.

Avrupa şüpheciliği ve popülizmin hükümet politikalarına yansımaları, Avrupa siyasetinde ve politikalarında önemli dönüşümlere yol açmaktadır. Bu üye devletlerinde etkisi, dış politika, ekonomi ve sosyal politika alanlarında özellikle belirgindir. Avrupa şüpheciliği ve popülizmin etkilerinin gelecekteki yönelimi ve etkileri, siyasi dinamiklerin ve küresel trendlerin evrimine bağlı olarak değişebilir. Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği (AB) kurumlarına ve politikalarına karşı duyulan eleştirel tutum ve güvensizlik olarak da nitelendirilmektedir. Popülist partilerin hükümet katılımındaki artışın, Avrupa siyasetine ve AB'ye önemli etkileri olmuştur.. Öncelikle, popülist partilerin politikalarının uygulanması, göçmenler ve azınlıklar üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Ayrıca, popülist partilerin AB karşıtı tutumları, Avrupa'daki entegrasyon süreçlerini yavaşlatmış

ve AB'nin geleceği üzerinde belirsizlikler yaratmıştır. İkincil olarak, popülist partilerin hükümet katılımındaki artış, diğer siyasi partiler üzerinde de etkili olmuştur. Ana akım partiler, popülist partilerle rekabet edebilmek için göçmen karşıtlığı ve AB şüpheciliği gibi konularda daha sert politikalar benimsemeye başlamıştır. Bu durum, Avrupa siyasetindeki kutuplaşmayı ve toplumsal gerilimi artırmıştır.

Baktığımız zaman, pandemi öncesi dönemde Avrupa'da popülist partilerin hükümet katılımındaki artış, ekonomik ve sosyal faktörler, göç ve Avrupa şüpheciliği gibi sebeplerle gerçekleşmiştir. Bu durum, Avrupa siyasetine ve AB'ye önemli etkilerde bulunmuş ve gelecekteki siyasi süreçler üzerinde belirsizlikler yaratmıştır.

Tablo 2.
2019 Yılı Avrupa Parlamentosu Seçimleri

GRUPLAR	OY ORANI
EPP (Avrupa Halk Partisi)	24.23
S&D (Sosyalistlerin ve Demokratların İlerici İttifakı)	20.51
Renew Europe (Avrupa'yı Yenile)	14.38
Greens/EFA (Yeşiller ve Avrupa Özgür İttifakı)	9.85
ID (Kimlik ve Demokrasi)	9.72
ECR (Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Grubu)	8.26
GUE/NGL (Avrupa Birleşik Solu / Nordik Yeşil Sol)	5.46
NI (Bağımsızlar)	7.59

Kaynak: Avrupa Parlamentosu

▪ Avrupa Halk partisi(EPP)

Avrupa Halk partisi milliyetçi söylemlere karşı daha çok dini ön planda taşıyan ve önemseyen bir parti grubudur. Bu parti Hristiyanların dinine ve geleneğine uygun sağ bir ideoloji benimsemiştir. 1976 yılında kurulmuştur. Avrupa'nın bütünleşme projesine sahip olduğunu görmekle beraber, muhafazakâr tutumlara sahip olan, öz değerlerinin değişmesi, kültürel değerlerin bozulmasına karşı gelen bir partidir. Merkez-sağ partinin amacı demokratik bir Avrupa oluşturmaktır.

▪ Sosyalistlerin ve Demokratların ilerici ittifakı(S&D)

Bu parti İtalya'daki sol kesimli demokratların oluşturduğu İtalyan Demokrat Partisi ve Avrupa Sosyalist Partisinin bir araya gelerek oluşturduğu bir parti grubudur. Sosyalist Partisi "Avrupa Ortak Geleceğimiz" programı çerçevesinde demokrasi, çevre, istihdam gibi konuları önemsemiştir.

▪ Renew Europe (Avrupa'yı Yenile)

İlk defa adı 2019 seçimlerinde duyulmakla birlikte 1947 yılında ortaya çıkan Liberal Enternasyonal'a kadar kökleri dayanmaktadır. "Bizim Avrupamız, tek Avrupa" altında Avrupa Birliği'nin güçlü olabilmesi için hem Soğuk Savaş sonrası Avrupa'nın birleşmesi projesi hem de İkinci Dünya Savaşı sonrası barış projesi olmasını, Doğu'dan Batı'ya, Kuzey'den Güney'e tüm Avrupa ülkelerinin gerçek ve derin bir entegrasyon süreci yoluyla Avrupa'yı yeniden birleştirmek, geleceğin Avrupa'sının temel unsuru olarak kalması gerektiğini savunmaktadır. Demokrasiyi teşvik etmek ve hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve temel hakları savunmak temel ilkelerinden biridir.

▪ Greens/EFA (Yeşiller ve Avrupa Özgür İttifakı)

1984'ten itibaren Avrupa Parlamentosunda yer almaktadır. Bu grup 1999-2004 yılları arasında Yugoslavya'da ki soykırımdan dolayı anti-militarizm konusuna vurgu yapmış ve Balkanlardaki sorunların barışçıl yollarla çözülmesi adına Verona Forumu oluşturmuştur. 2009 Yılında yayınladıkları "Avrupa için Yeni Bir Yeşil Bakış" söylemi altında çevrenin korunması, barış, sosyal adalet, daha yeşil bir Avrupa, küresel kriz, insan hakları gibi kavramlar yeşillerin öncelikleri arasındadır.

▪ ID (Kimlik ve Demokrasi)

ID Grubunun kuzeyden güneye ve doğudan batıya sekiz farklı Üye Devletten üyeleri bulunmaktadır. Grup, Avrupalı uluslarımızın ve halklarımızın egemenliğini ve kimliğini desteklemektedir. Avrupa işbirliğinin daha fazla demokrasi, şeffaflık ve hesap verebilirlik ile özgür ve egemen uluslara dayanmasını istemektedir. ID Group'un odak noktası istihdam yaratmak ve büyümek, güvenliği artırmak, yasadışı göçle mücadele etmek ve AB'yi daha az bürokratik hale getirmektir.

▪ ECR (Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Grubu)

2009 yılında kurulan bu parti grubu sağduyulu çözümler üreterek temellerine geri dönen bir AB'ni amaçlamaktadır. AB çapında vatandaşların yaşamlarını her geçen gün iyileştirmeyi hedeflemekle birlikte ve uzun vadeli, pan-Avrupa, Avrupa-gerçekçi reformunun daha geniş bir gündemini desteklemektedir. Ayrıca vatandaşlara ve vergi mükelleflerine somut faydalar sunan daha esnek, açık ve ekonomik açıdan canlı bir AB'yi güvence altına almak için çalışmalar yürütmektedir.

▪ GUE/NGL (Avrupa Birleşik Solu / Nordik Yeşil Sol)

AB'nin 1995 yılı sonrasında genişlemesiyle, Danimarka'dan Sosyalist Halkçı Parti'nin katılmasıyla İsveç, Finlandiya ve Danimarka partileri Kuzey Yeşil solu bir siyasi grubun bir parçası halin getirmiştir böylelikle GUE/NGL olarak yeniden isimlendirilmiştir. Avrupa Parlamentosu'ndaki Sol, işçileri, çevreyi, feminizmi, barışı ve insan haklarını savunmaktadır. Temel prensibi uluslararası dayanışmaya dayalı, sosyal açıdan eşitlikçi ve sürdürülebilir bir Avrupa vizyonudur. AB politikası sıklıkla hem AB içerisinde hem de dünyanın geri kalanına yönelik radikal biçimde piyasa odaklı bir rekabet mantığına dayandığını belirtmektedir. Avrupa Birliği'nin bir halk projesi haline gelmesi gerektiğini ve elitlerin projesi olamayacağını söyler.

2019 seçimleri Avrupa Birliği tarihinde en yüksek katılımlı seçim olmakla beraber 2021 tarihinde yapılan özellikle genç nüfusun katıldığı Eurobarometer sonuçlarında da vatandaşların iklim değişikliği, göç, insan hakları, ekonomik durumlar, hukukun üstünlüğü ve Avrupa Birliği'nin uluslararası ilişkiler alanında ki rolü gibi birçok alanda Avrupa Birliği'nden çözümleyici ve daha hızlı hareket eden bir birlik beklentileri olmuştur. Bu durum vatandaşların Avrupa sorunlarına kayıtsız kalmadıklarını göstermiştir. Bundan dolayıdır ki; Avrupa Parlamentosu odak noktasını ulusal meselelerden çevirip AB politikalarına kaydırmak ve bir kamusal alan oluşturmak için seçim yasası üzerine çalışmalar geliştirmiştir. Avrupa seçim yasasına ilişkin bu parlamento önerisini tetikleyen durumların başında Euro krizinin 2010 yılında başlaması ardından Suriye krizi, mülteci akını, sağ partilerin yükselmesi, Brexit süreci ve daha sonrasında Polonya ve Macaristan kaynaklı hukukun üstünlüğü gibi durumlar etken olmuştur. Bunun için demokratik meşruiyetin güçlendirilmesi AB adına önem arz etmiştir. Bu kapsamda da birlik vatandaşlarının AB politikalarında etkisinin artırılması ve Komisyon Başkanının da hesap verilebilirliğini artırmak hedeflense de parlamento

seçimlerinin tekdüze şekilde tüm üye devletlerle gerçekleştirilmesi mümkündür. Dolayısıyla Avrupa kamusal alanı oluşturularak Avrupa kimliği, aidiyeti, bilinci artarak Avrupa seçimlerinde gerçek bir Avrupa tartışması yaşanacaktır.

3.BÖLÜM

AB ÜLKELERİNDE AVRUPA ŞÜPHECİLİĞİ VE POPÜLİZM

3.1. Avrupa Şüphencililiği'nin Tanımı Ve AB'de ki Tarihi

3.1.1. Euroscepticism Nedir?

Avrupa Birliği'nin (AB) evrimi ve genişlemesiyle beraber, Avrupa şüphencililiği olarak bilinen Euroscepticism (Euroscepticism) kavramı önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Euroscepticism terimi, Avrupa siyasetinde ve entegrasyon sürecinde bir eleştirel tutumu ifade etmek için 1980'lerde ortaya çıkmıştır. Avrupa entegrasyonuna karşı eleştirel ve şüpheli tutumu temsil eden bu terim, öncelikle Birleşik Krallık'ta yaygınlaşmış ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde de kullanılmaya başlanmıştır.

Euroscepticism, Avrupa entegrasyonunun ve AB politikalarının çeşitli boyutlarını eleştiren veya reddeden fikirler ve tutumlar bütünüdür. Bu kavram, Avrupa entegrasyonunun değerini ve etkisini sorgulayan, ulusal egemenlik ve kimlik konularında hassasiyet gösteren ve AB'nin demokratik meşruiyetine karşı duyarlı olan politik ve toplumsal gruplar arasında yaygındır. Kapsamlı bir terim olduğundan, bir spektrum olarak değerlendirilebilir. Bu spektrumun bir ucunda, AB'nin mevcut durumunu ve politikalarını eleştiren, ancak entegrasyon sürecine genel olarak olumlu yaklaşan "yumuşak" Euroscepticism bulunmaktadır. Diğer uçta ise, Avrupa entegrasyonuna karşıt ve AB'nin varlığını reddeden "sert" Euroscepticism yer almaktadır.

Euroscepticism ayrıca, ideolojik ve politik temellere göre de farklılık gösterir. Örneğin, sol ve sağ siyasi partiler, Avrupa entegrasyonunu ve AB politikalarını farklı nedenlerle eleştirebilirler. Sol Euroscepticism, genellikle neo-liberal politikalar ve sosyal adaletsizliklerle ilgili endişeler üzerinden şekillenirken, sağ Euroscepticism, ulusal egemenlik, kültürel kimlik ve göçmenlik konularına odaklanır. Euroscepticism, Avrupa'daki politik partiler ve sivil toplum örgütleri arasında önemli bir konu olarak kalmıştır. Bu kavram, Avrupa entegrasyonunun ve AB'nin geleceği üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuş ve Avrupa siyasetinde önemli bir rol oynamıştır.

Euroscepticism kavramı, Avrupa entegrasyonunun ve AB politikalarının eleştirisini ve şüphencililiğini temsil eden önemli bir politik ve toplumsal etkidir.

Euroscepticism kavramının kökeni ve anlamı incelenerek, Avrupa şüpheciliğinin tarihsel ve politik bağlamı ortaya konulmuştur. Avrupa entegrasyonunun geleceği için önemli bir tartışma konusu olan Euroscepticism, Avrupa siyasetinde ve toplumlarında etkisini sürdürmektedir.

3.1.1.1. Euroscepticism ve Eurorealism Arasındaki Farklar

Euroscepticism ve Eurorealism kavramları, Avrupa Birliği ve Avrupa entegrasyon sürecine yönelik farklı tutumları ve düşünceleri temsil etmektedir. Her iki kavramın temel farkları, AB'nin ulusal egemenlik üzerindeki etkisi, demokratik meşruiyeti ve entegrasyon sürecine ilişkin görüşlerdir. Euroscepticism, hem sağ hem de sol siyasette farklı biçimlerde ortaya çıkan, AB'nin mevcut yapısı, politikaları ve amaçlarına yönelik eleştirileri içerirken, Eurorealism ise AB ile ilgili daha pragmatik ve gerçekçi bir yaklaşımı temsil eder. Eurorealistler, AB'nin önemli bir aktör olduğunu kabul ederken, aynı zamanda AB'nin reforme edilmesi ve daha etkili bir şekilde çalışması gerektiğini savunurlar. Euroscepticism ve Eurorealism arasındaki temel fark, her iki kavramın temsil ettiği tutum ve hedeflerdir. Eurosceptikler, AB'nin mevcut yapısını ve politikalarını büyük ölçüde reddederken, Eurorealistler AB'nin mevcut durumunu kabul eder ve reformlar yapılması gerektiğini savunurlar. AB'nin Ulusal Egemenlik Üzerindeki Etkisi

Eurosceptikler, AB'nin ulusal egemenliğe zarar verdiğine ve üye ülkelerin bağımsız karar verme yeteneklerini sınırladığına inanır. Öte yandan, Eurorealistler, AB'nin ulusal egemenlik üzerindeki etkisinin kaçınılmaz olduğunu ve aslında bazı durumlarda üye ülkelerin çıkarlarına hizmet ettiğini kabul ederler.

▪ AB'nin Demokratik Meşruiyeti

Eurosceptikler, AB'nin demokratik açıdan meşru olmadığını savunur ve "demokratik açığı" olduğunu iddia ederler. Eurorealistler ise, AB'nin demokratik meşruiyetini sorgulamadan ziyade, AB'nin demokratik işleyişini ve karar alma süreçlerini geliştirmeye yönelik reformlar önerirler.

▪ Avrupa Entegrasyon Süreci

Eurosceptikler ve Eurorealistler arasında Avrupa entegrasyon sürecine ilişkin temel görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Eurosceptikler, daha fazla entegrasyonun üye

Ülkelerin çıkarlarına zarar vereceği ve ulusal kimlikleri tehdit edeceği konusunda uyarıda bulunurlar. Eurorealistler ise, entegrasyonun önemli olduğunu kabul ederler, ancak AB'nin daha gerçekçi ve sınırlı hedeflerle ilerlemesi gerektiğini savunurlar.

3.1.2. AB şpheciliğinde AB'nin Genişlemesinin Rolü

Avrupa Birliği (AB), kuruluşundan bu yana altı büyük genişleme yaşamıştır. Her genişleme süreci, hem AB'nin politik ve ekonomik gücünün artması hem de ye ülkeler arasında daha derin entegrasyon sağlaması açısından önemlidir. Ancak, genişleme süreçleri aynı zamanda eleştiri konusu olmuştur.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) 1957'de kurulmasından bu yana, AB altı kez genişlemiştir:

1973: İlk genişleme İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın ye olmasıyla gerçekleşti.

1981: Yunanistan'ın yeliği ile ikinci genişleme yaşandı.

1986: Portekiz ve İspanya'nın katılımıyla üçüncü genişleme gerçekleşti.

1995: Dördüncü genişleme Avusturya, Finlandiya ve İsveç'in ye olmasıyla yaşandı

2004: Beşinci ve en büyük genişleme, Kıbrıs, ek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya'nın üyeliğiyle gerçekleşti.

2007: Bulgaristan ve Romanya'nın katılımıyla altıncı genişleme yaşandı.

AB genişlemeleri, bir dizi eleştiriye maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin başlıcaları şunlardır:

Demokratik açık: Genişleme süreçlerinin, AB'nin demokratik meşruiyetini zayıflattığı iddia edilmektedir. Eleştirmenler, genişlemenin karar alma süreçlerini karmaşıklaştırdığını ve vatandaşların AB kurumlarına olan güvenini azalttığını savunmaktadır.

Ulusal egemenlik: Eleştirmenler, genişlemenin üye ülkelerin egemenliklerini ve ulusal kimliklerini tehdit ettiğini ileri sürmektedir. Özellikle, yeni üye ülkelerin AB politikalarına uymak zorunda kalmasının, ulusal çıkarlarının göz ardı edilmesine yol açabileceği düşünülmektedir.

Sosyal ve ekonomik maliyetler: AB genişlemelerinin sosyal ve ekonomik maliyetleri olduğu da eleştiriler arasındadır. Örneğin, genişlemenin AB bütçesine yük getirdiği ve üye ülkelerin bu yükü paylaşmak zorunda kaldığı ifade edilmektedir. Ayrıca, genişleme süreçleri, iş gücü hareketliliğine ve göçmenlerin bazı üye ülkelerde sosyal ve ekonomik sorunlara yol açabileceği endişelerine neden olmaktadır.

Avrupa Birliği, genişleme süreçleri sayesinde politik ve ekonomik gücünü artırmış ve üye ülkeler arasında daha derin entegrasyon sağlamıştır. Ancak, bu süreçler, demokratik açık, ulusal egemenlik ve sosyal ve ekonomik maliyetler gibi eleştirilere yol açmıştır. AB, bu eleştirileri dikkate alarak, genişleme süreçlerini daha şeffaf ve kapsayıcı hale getirmeye çalışmalıdır. AB genişleme politikalarının geleceği, bir dizi faktöre bağlıdır. İlk olarak, AB'nin kendi içinde yaşadığı sorunlar ve çözülmesi gereken meseleler önemlidir. Brexit, Avrupa mülteci krizi ve ekonomik durgunluk gibi olaylar, AB genişleme politikalarının geleceğini etkileyen faktörlerdendir. İkincisi, aday ülkelerin üyelik süreçleri ve reformlarla ilgili taahhütleri, genişleme politikalarının başarısını belirleyen önemli faktörlerdir. Avrupa şüpheciliği, AB genişleme politikalarının uygulanmasında ve başarısında önemli bir engel olarak görülebilir. Şüphecilik, hem üye ülkelerde hem de aday ülkelerde politik ve toplumsal dirençle karşılaşabilir. Bu durum, genişleme politikalarının uygulanmasını zorlaştırabilir ve aday ülkelerin üyelik süreçlerini etkileyebilir.

AB genişleme politikalarının geleceğini şekillendirmek için, Avrupa şüpheciliği ile başa çıkmak ve genişleme süreçlerinin başarısını artırmak adına bazı öneriler sunulabilir. İlk olarak, AB, vatandaşların ve politikacıların endişelerini dikkate alarak daha şeffaf ve hesap verebilir politikalar benimsemelidir (Hobolt & Wratil, 2015, s. 514). İkincisi, AB, genişleme süreçlerinin ve üyelik müzakerelerinin daha katılımcı ve demokratik olmasını sağlayarak Avrupa şüpheciliğinin etkisini azaltabilir. Üçüncüsü, AB, aday ülkelerin ekonomik ve siyasi reformlarını desteklemeye devam etmelidir. Bu, genişleme politikalarının başarısını artırabilir ve Avrupa şüpheciliğinin etkisini azaltabilir (De Vries, 2018, s. 30). Son olarak, AB, Avrupa şüpheciliğini ve genişleme politikaları arasındaki ilişkiyi sürekli değerlendirmeli ve uyum sağlamalıdır.

3.1.3. Avrupa Birliği ve Avrupa şüpheciliği Arasındaki Entegrasyon; İsviçre  rneği

İsviçre, Avrupa kıtasının kalbinde yer almasına rağmen, Avrupa Birliği'ne (AB)  ye olmayan önemli bir ülkedir. İsviçre, AB ile karmaşık ve benzersiz bir ilişki içerisindedir. İsviçre'nin Avrupa entegrasyon sürecine katılmama nedenlerinin kökeni, ülkenin tarafsızlık geleneğine dayanmaktadır. İsviçre, tarih boyunca tarafsızlığı ve bağımsızlığı korumayı başarmıştır. 1992 yılında, İsviçre hükümeti, ülkenin Ekonomik Avrupa Alanı'na (EEA)  yeliğini referandumda oylamaya sundu. Ancak, İsviçre halkı %50,3 oranında red oyu kullanarak  yeliği reddetti. Bu oylama, İsviçre'nin daha fazla entegrasyon sürecinden uzak durmasına yol açtı.

İsviçre'nin AB ile ilişkisi "yarı entegrasyon" olarak adlandırılabilir (Cenni, 2016, s. 65). İsviçre, resmi olarak AB  yesi olmamasına rağmen, AB ile bir dizi sektörel anlaşma imzalayarak ortak politika ve programlara katılmıştır. Bu anlaşmalar, İsviçre'nin AB ile işbirliği yapmasını sağlar ve İsviçre ekonomisinin AB pazarına entegrasyonunu kolaylaştırır.

İsviçre, 1999 ve 2004 yıllarında, AB ile iki önemli anlaşma paketi imzaladı: Bilaterals I ve Bilaterals II. Bu anlaşmalar, İsviçre'nin AB politikalarına ve programlarına katılımını düzenler.

Bilaterals I, aralarında serbest dolaşım, hava ve kara taşımacılığı, araştırma ve tarım gibi alanların bulunduğu yedi sektörel anlaşmayı kapsamaktadır. Bilaterals II ise, güvenlik ve iltica politikaları, vergi politikaları ve ürün standartları gibi alanlarda işbirliğini içermektedir.

İsviçre, 2008 yılında Schengen Anlaşması'na ve 2009 yılında Dublin Anlaşması'na katıldı. Schengen Anlaşması, İsviçre'nin sınırlarının AB  yesi ülkelerle serbest dolaşımı sağlar ve İsviçre vatandaşlarının AB ülkelerine seyahat etmelerini kolaylaştırır. Dublin Anlaşması ise, İsviçre'nin AB ile ortak bir iltica politikası uygulamasına olanak tanır.

İsviçre'nin AB ile ilişkisi, karmaşık ve benzersizdir. İsviçre, tarafsızlık geleneği nedeniyle AB  yeliğine şüpheyle yaklaşmış ve tam entegrasyon sürecinden uzak durmuştur. Bununla birlikte, İsviçre, AB ile sektörel anlaşmalar ve ortak politikalar aracılığıyla önemli ölçüde işbirliği yapmaktadır. Bu yarı entegrasyon, İsviçre'nin AB ile

ilişisini hem stratejik hem de pragmatik bir şekilde yönlendirmesine olanak tanımaktadır. İsviçre, Avrupa şüpheciliğinin önemli bir örneğidir. Avrupa Birliği (AB) ile karmaşık bir ilişki içinde olan bu ülke, AB üyeliğini reddetmiş, ancak işbirliği ve ekonomik entegrasyon yoluyla Avrupa'yla yakın bağlar kurmuştur.

İsviçre, 1815'te Viyana Kongresi'nde kabul edilen "Sonsuz Tarafsızlık" politikası sayesinde, Avrupa'daki büyük güçler arasında tarafsız bir konuma sahip olmuştur. Bu politika, İsviçre'nin bağımsızlığını ve egemenliğini korumayı amaçlamakta ve böylece Avrupa'daki entegrasyon süreçlerine katılmamayı tercih etmektedir.

İsviçre'deki politik yapı, Avrupa şüpheciliğini beslemektedir. İsviçre, federal bir yapıya sahip olup, 26 kantondan oluşmaktadır. Bu yapı, merkezi hükümetin yetkilerinin sınırlı olduğu ve kantonların önemli ölçüde özerk olduğu bir sistemdir. Bu nedenle, İsviçre'deki siyasi aktörler, AB üyeliğinin ülkenin federal yapısına zarar vereceğini düşünmektedir.

▪ Referandumlar ve Avrupa Şüpheciliği

İsviçre'deki referandumlar, Avrupa şüpheciliğinin önemli bir göstergesidir. İsviçre'de halk, AB üyeliği ve ilişkileri konusunda doğrudan oy kullanmaktadır. Örneğin, 1992'de İsviçre halkı, Avrupa Ekonomik Alanı'na (AEA) katılımı reddetmiştir. Bu olay, İsviçre'nin AB üyeliğine şüpheyle yaklaşmasına yol açmış ve İsviçre'nin AB ile ikili anlaşmalar yoluyla işbirliği yapmasına neden olmuştur.

▪ İsviçre'de Popülist Partiler ve Avrupa Şüpheciliği

İsviçre'deki popülist partiler, Avrupa şüpheciliğinin önemli aktörleridir. İsviçre Halk Partisi (SVP), Avrupa entegrasyonuna karşı güçlü bir muhalefet sergilemektedir. SVP, AB üyeliğinin İsviçre'nin bağımsızlığına, egemenliğine ve demokrasisine zarar vereceği görüşünü savunmaktadır. Bu parti, İsviçre'nin AB ile ikili anlaşmalar yoluyla ilişkilerini sürdürmesini ve AB üyeliğinden kaçınmasını desteklemektedir.

İsviçre'de Avrupa şüpheciliği, tarihsel ve politik bağlamda köklüdür. Ülkenin tarafsızlık geleneği ve federal yapısı, Avrupa entegrasyonuna karşı direnç göstermesine yol açmaktadır. İsviçre'deki referandumlar ve popülist partiler, Avrupa şüpheciliğinin önemli unsurlarıdır. İsviçre'nin AB ile ilişkilerini ikili anlaşmalar yoluyla sürdürmesi, bu şüphecilikten kaynaklanan bir stratejidir. İsviçre, AB ile ikili anlaşmalar yoluyla işbirliği

yaparak, entegrasyon sürecine farklı bir yaklaşım sunmaktadır. Bu anlaşmalar, İsviçre'nin AB politikalarına ve kurumlarına entegre olmadan, ekonomik ve politik işbirliğini sürdürmesine olanak tanımaktadır. İsviçre modeli, entegrasyon sürecinde farklı seviyelerde işbirliği yapmak isteyen diğer ülkeler için bir alternatif sunmaktadır. İsviçre'nin tarafsızlık politikası, Avrupa entegrasyon sürecine karşı şüphecilik gösteren ülkeler için bir örnek teşkil etmektedir. İsviçre, tarafsızlık politikası sayesinde, AB'nin ortak dış ve güvenlik politikalarına katılmamakta ve bu durum, Avrupa şüpheciliğinin önemli bir unsuru haline gelmektedir. Ayrıca, tarafsızlık politikası, İsviçre'nin uluslararası ilişkilerde bağımsız bir aktör olarak kalmasını sağlamakta ve bu durum, Avrupa şüpheciliği ve entegrasyon sürecine karşı çıkanlar için bir model teşkil etmektedir.

3.1.4. Avrupa Şüpheciliğinin Farklı Biçimleri; AB Eleştirisi İlimli Bir Şüphecilik Biçimi

Avrupa şüpheciliği farklı nedenlere dayanarak ve farklı derecelerde ortaya çıkar ve bu nedenle genellikle sert ve ılımlı olarak iki ana türe ayrılır.

Sert Avrupa şüpheciliği, genellikle AB ve entegrasyon sürecine karşı daha radikal ve kesin bir muhalefet anlayışını ifade eder. Bu tür şüphecilik, ulusal egemenlik ve demokrasinin korunması, ekonomik bağımsızlık ve kültürel kimliğin muhafaza edilmesi gibi temel değerlere büyük önem verir. Sert Avrupa şüphecileri, AB'nin federal bir yapıya dönüşmesine ve ulusal devletlerin yetkilerinin sürekli olarak azalmasına karşı çıkarlar.

Sert Avrupa şüpheciliği, aynı zamanda AB politikalarına ve kurumlarına yönelik güçlü eleştirilerle de kendini gösterir. Bu tür şüpheciler, AB'nin demokratik açığı, bürokrasi ve karar alma süreçlerindeki karmaşıklık gibi konuları öne çıkararak, AB'nin meşruiyetini ve etkinliğini sorgularlar.

İlimli Avrupa şüpheciliği, entegrasyon sürecine ve AB politikalarına karşı daha ılıman ve esnek bir muhalefet anlayışını ifade eder. Bu tür şüphecilik, ulusal çıkarları ve değerleri koruma amacıyla AB ile işbirliği yapılması gerektiğini savunurken, aşırı entegrasyondan kaçınılması gerektiğini vurgular.

İlimli Avrupa şüphecileri, AB politikalarının ve kurumlarının reforme edilmesi gerektiğini ve daha etkin, şeffaf ve demokratik hale getirilmesi gerektiğini savunur. Bu

bağlamda, ılımlı Avrupa şüphecileri, entegrasyon sürecinin dikkatli ve kademeli bir şekilde ilerlemesi gerektiğini öne sürerler.

ılımlı Avrupa şüpheciliği, aynı zamanda AB'nin farklı politika alanlarında ve düzeylerde işbirliği yaparak, ortak çıkarları ve değerleri koruma ve teşvik etme kapasitesini kabul eder. Bu nedenle, ılımlı Avrupa şüphecileri, AB ile işbirliğinin ve uyumun, ulusal ve Avrupa düzeyinde dengeli bir şekilde ele alınması gerektiğini savunurlar.

Avrupa şüpheciliğinin sert ve ılımlı türleri, Avrupa entegrasyonu ve AB politikalarına yönelik farklı derecelerde muhalefeti ve eleştiriye ifade eder. Her iki tür de, ulusal egemenlik, demokrasi, ekonomik bağımsızlık ve kültürel kimlik gibi temel değerlerin korunması ve teşvik edilmesi amacını paylaşıırken, entegrasyon sürecine ve AB politikalarına yönelik tutumlarında önemli farklılıklar gösterirler.

ılımlı Avrupa şüphecileri, ulusal egemenliğin ve demokrasinin önemini vurgularlar. AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin, ulusal egemenlik ve demokratik karar alma mekanizmalarını zayıflatmamalı, tersine güçlendirmelidir. Bu bağlamda, ılımlı Avrupa şüphecileri, AB'nin ulusal parlamentoların ve hükümetlerin yetkilerini gasp etmemesi gerektiğini savunurlar.

▪ Ekonomik Bağımsızlık ve Sosyal Refah

ılımlı Avrupa şüphecileri, AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin, üye ülkelerin ekonomik bağımsızlığı ve sosyal refahına zarar vermemesi gerektiğini vurgularlar. Bu nedenle, ılımlı Avrupa şüphecileri, ekonomik ve sosyal politikaların ulusal düzeyde daha etkin bir şekilde yönetilebileceğini ve AB düzeyinde koordinasyonun ancak belirli alanlarda ve uygun koşullarda gerçekleştirilmesi gerektiğini öne sürerler.

▪ Kültürel Kimlik ve Çeşitlilik

ılımlı Avrupa şüphecileri, kültürel kimliğin ve çeşitliliğin korunmasının önemini vurgularlar. AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin, üye ülkelerin kültürel kimliklerine ve değerlerine saygı göstermeli ve bu değerlerin korunmasını ve teşvik edilmesini sağlamalıdır. Bu bağlamda, ılımlı Avrupa şüphecileri, kültürel kimlik ve

çeşitliliğin, entegrasyon sürecinin temel unsuru olarak kabul edilmesi gerektiğini savunurlar.

- Esneklik ve Farklı Entegrasyon Seviyeleri

Ilımlı Avrupa şüpheçileri, AB'nin farklı entegrasyon seviyelerine ve esnekliğe izin vermesi gerektiğini savunurlar. Bu yaklaşım, üye ülkelerin kendi ulusal önceliklerine ve değerlerine göre belirli politika alanlarında entegrasyona daha fazla katılabilmelerine olanak tanır. Bu nedenle, ılımlı Avrupa şüpheçileri, entegrasyon sürecinin daha esnek ve farklılaşmış bir yapıya sahip olması gerektiğini öne sürerler.

- Ilımlı Avrupa şüpheçiliği, AB entegrasyon sürecine ve politikalarına karşı daha dengeli ve yapıcı bir eleştiri sunmaktadır. Ulusal egemenlik ve demokrasi, ekonomik bağımsızlık ve sosyal refah, kültürel kimlik ve çeşitlilik, esneklik ve farklı entegrasyon seviyeleri gibi temel özellikler ve argümanlarla, ılımlı Avrupa şüpheçiliği, AB'nin daha demokratik, adil ve etkin bir yapıya sahip olmasını amaçlamaktadır.

3.2. Çeşitli AB Ülkelerinde Avrupa Şüpheçiliği'nin Siyasi Manzarası ve Üye Devletler

Euroskeptik partilerin kökeni, 1980'lerin sonları ve 1990'ların başlarında Avrupa politikasında meydana gelen büyük değişikliklere dayanmaktadır. Maastricht Antlaşması (1992) ve Avrupa Para Birimi'nin (EMU) oluşturulması, bu partilerin temelini oluşturan politik fırsatlar sunmuştur. Euroskeptik partilerin ortaya çıkışı, aynı zamanda, ulusal hükümetlerin karar alma yetkisinin AB'ye devredilmesine yönelik endişeleri yansıtmaktadır.

Euroskeptik partilerin temel ideolojileri, genellikle milliyetçilik, devlet egemenliği ve ulusal kimlik üzerine yoğunlaşır. Bu partiler, ulusal hükümetlerin yetkilerinin AB tarafından ele geçirilmesine karşı çıkarlar ve bu durumun ulusal kimliği ve kültürel değerleri tehdit ettiğini savunurlar. Bununla birlikte, Euroskeptik partiler arasında ideolojik farklılıklar da bulunmaktadır. Örneğin, bazı partiler sağcı, milliyetçi ve otoriter eğilimlere sahipken, diğerleri solcu, sosyal demokrat veya hatta radikal ekolojist olabilir.

Euroskeptik partilerin tarihsel gelişimini üç ana döneme ayırabiliriz. İlk dönem, 1970'ler ve 1980'lerde yaşanan İngiltere öncülüğündeki Avrupa muhalefetini içerir. Bu dönemde, İngiltere'deki muhafazakâr partinin üyeleri ve İşçi Partisi'nin sol kanadı Avrupa entegrasyonuna karşı çıkmıştır.

İkinci dönem, 1990'ların başında Maastricht Antlaşması'nın imzalanmasıyla başlar ve Avrupa genelinde Euroskeptik partilerin ortaya çıkışına tanıklık eder. Bu dönemde, özellikle Danimarka ve İsveç'te Avrupa şüpheciliği temelli partiler kurulmuştur. Maastricht Antlaşması'nın ve EMU'nun getirdiği ekonomik ve siyasi entegrasyon, Avrupa şüpheciliğinin yayılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Üçüncü dönem, 2000'li yılların başından itibaren Euroskeptik partilerin AB üye ülkelerinde ve aday ülkelerde güç kazanmasıyla başlamıştır. Bu dönemde, Euroskeptik partiler Avrupa Parlamentosu'nda ve ulusal parlamentolarda temsil edilmeye başlamış ve Avrupa entegrasyonuna yönelik eleştirilerini daha etkin bir şekilde dile getirebilmişlerdir.

Euroskeptik partilerin tarihsel gelişimi ve temel ideolojileri, Avrupa politikasında önemli bir dönüşümün yaşandığını göstermektedir. Bu partiler, AB'nin geleceği ve entegrasyon süreci üzerinde etkili bir güç haline gelmiştir ve Avrupa şüpheciliğinin politik ve toplumsal boyutlarını anlamak için önemli bir rol oynamaktadır. Farklı ülkelerdeki Euroskeptik partilerin benzerliklerinden biri, AB'nin siyasi ve ekonomik entegrasyon sürecine karşı duyulan şüphecilik üzerine kurulu ideolojik temelleridir. Bu partiler, AB'nin üye ülkelerin egemenliklerini ve demokratik yapılarını tehdit ettiğini savunarak, daha fazla entegrasyona karşı çıkmaktadır.

Euroskeptik partilerin başka bir ortak özelliği, genellikle sağcı veya milliyetçi politik görüşlere sahip olmalarıdır. Bu partiler, AB'nin ulusal kimlikleri ve kültürleri tehdit ettiğini düşünerek, milliyetçi politikaları ve sınırlı göçü savunmaktadır. Euroskeptik partiler arasındaki farklılıklar, ülkelerin tarihsel, politik ve ekonomik koşullarından kaynaklanmaktadır. Örneğin, İngiltere'deki Brexit sürecindeki UKIP, AB'den tamamen çıkmayı savunurken, İsveç'teki İsveç Demokratları, sadece AB'nin belirli politikalarına karşı çıkmaktadır.

Bazı Euroskeptik partiler, AB politikalarının daha fazla reforma ihtiyaç duyduğunu ve AB'nin yeniden yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. Bu tür

partilere örnek olarak, İtalya'daki Beş Yıldız Hareketi ve Polonya'daki Hukuk ve Adalet Partisi gösterilebilir.

Farklı ülkelerdeki Euroskeptik partilerin benzerlikleri ve farklılıkları, Avrupa şüpheciliğinin karmaşık ve çok yönlü bir olgu olduğunu göstermektedir. Bu partiler, AB'nin siyasi ve ekonomik entegrasyon sürecine karşı duyulan şüpheciliği ve milliyetçi politik görüşleri temel alarak, farklı politik stratejiler ve tutumlar benimsemektedir. Ülkelerin tarihsel, politik ve ekonomik koşullarının da Euroskeptik partilerin ortaya çıkışında ve politikalarında etkili olduğu görülmektedir. Euroskeptik partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine etkileri, üye ülkelerin karar alma süreçlerine ve AB içindeki güç dengelerine de yansımaktadır. Özellikle, bu partilerin ulusal seviyede iktidara katılması veya güçlü muhalefet partisi olarak etkili olması durumunda, AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin ilerleyişi ve derinleşmesi önemli ölçüde zorlaşabilmektedir.

Örneğin, İngiltere'de yaşanan Brexit süreci, Euroskeptik partilerin ve politikaların AB politikaları ve entegrasyon sürecine etkisine önemli bir örnek teşkil etmektedir. İngiltere'nin AB'den ayrılma kararının alınmasında ve referandum sürecinin başlatılmasında, AB karşıtı politikaları ile ön plana çıkan UKIP (United Kingdom Independence Party) ve muhafazakâr partinin içindeki Euroskeptik kanadın etkisi önemli olmuştur.

Euroskeptik partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine etkileri, farklı üye ülkelerde de benzer şekillerde ortaya çıkmaktadır. Bu partiler, AB ile ilişkilerin yeniden düzenlenmesi, AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin yavaşlatılması veya durdurulması ve üye ülkelerin milli çıkarlarının AB çerçevesinde korunması gibi taleplerle siyasi gündeme etki etmektedirler. Ayrıca, bu partilerin popülist ve milliyetçi politikaları, üye ülkelerdeki siyasi partiler arasında ve kamuoyunda AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik eleştirilerin ve şüphelerin artmasına yol açabilmektedir.

Öte yandan, Euroskeptik partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine etkileri, AB içinde ve dışında gerçekleştirilen politik ve ekonomik işbirliği alanlarında da hissedilmektedir. Bu partiler, üye ülkelerin AB dışındaki işbirliği ve ittifaklarını güçlendirmeye yönelik politikaları destekleyerek, AB'nin dış politika ve güvenlik politikalarında etkili olma kapasitesini zayıflatmaktadır.

4-7 Haziran 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilen Avrupa Parlamentosu (AP) seçimleri tarihinin en düşük katılım oranını tecrübe etmiştir. 2004 seçimlerinde yüzde 45 olan katılım oranı, bu seçimlerde yüzde 43'e gerilemiştir. Bu düşüş, aşırı sağ partilerin güçlenmesine neden olmuştur ve kimilerince AB'nin meşruiyetini tartışmaya açmıştır.

3.2.1. Avrupa Parlamentosu'nda AB Şüpheli Partilerin Yer Aldığı Fraksiyonlar

AP'de ilk AB şüpheli fraksiyon 1994 yılında kurulmuştur.

1999 yılında "Halklar Avrupası için Birlik (Union for Europe of the Nations, UEN)" ve "Bağımsızlık ve Demokrasi (Independence and Democracy, IND/DEM)" fraksiyonları ortaya çıkmıştır.

IND/DEM üyelerinden bir kısmı, 2009 seçim sonrası kurulan "Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular (European Conservatives and Reformists, ECR)" fraksiyonuna bağlanmıştır.

ECR yumuşak karakterli şüphelidir ve temelde Avrupa Reform Hareketi'ne (Movement for European Reform) dayanmaktadır.

Avrupa Parlamentosu'nda 2009 seçimi sonrasında kurulan bir diğer AB şüpheli fraksiyon "Özgürlük ve Demokrasi'nin Avrupa'sıdır (EFD). Söz konusu grup, sert karakterli şüphelidir.

• Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Avrupası Grubu (Europe of Freedom and Direct Democracy Group)

Grup içindeki en önemli şüpheli partiler: UKIP (UK Independence Party), Beş Yıldız Hareketi (Five Star Movement). 2014-2019 yasama döneminde başkanlığını aşırı sağcı İngiliz politikacı Nigel Farage'ın yaptığı Avrupa-kuşkucusu siyasi gruptur. 2019-2014 henüz bir siyasi gruba dahil olmamış ve grup kurmamıştır. Nigel Farage'ın Birleşik Krallık'taki Brexit Partili tüm AP üyeleri şimdilik AP'de bağımsızlar (non-attached) arasında yer almaktadır. Aşırı sağcı ve AB kuşkucusu Farage, siyaseten Kimlik ve Demokrasi grubuna yakın bir çizgide bulunmakta olup Brexit sürecinin en önemli aktörlerinden biri olmuştur.

• **Kimlik ve Demokrasi (Identity and Democracy)**

2014-2019 yasama döneminde “Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms (ENF))” adıyla parlamentoda yer almıştır. 2019-2024 yasama döneminde ismini Kimlik ve Demokrasi (Identity and Democracy) olarak değiştirmiştir. AB karşıtı ve milliyetçi söylemleri ile bilinen İtalyan Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Matteo Salvini önderliğinde oluşturulan siyasi grubun başkanlığını Salvini’nin partisi Kuzey Lig’den Marco Zanni, başkan yardımcılığını ise Fransız Le Pen’in partisi National Rally’den Nicolas Bay yapmaktadır.

• **Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms, ENF)**

2014-2019 döneminde Marine Le Pen’in Fransız Ulusal Cephesi ve Geert Wilders’in Hollanda Özgürlük Partisi yer almıştır. 2019 döneminde ise ismini Kimlik ve Demokrasi (Identity and Democracy) olarak değiştirmiştir.

• **Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu (European Conservatives and Reformists Group-ECR)**

Muhafazakar ve yumuşak karakterli Avrupa Şüpheli grup olarak bilinmektedir. AB’yi tamamen reddetmek yerine Avrogerçekçilik temelinde reform yapmaya odaklanmaktadır. ECR Partisi’nin yönetim kurulunda Başkan Giorgia Meloni (İtalya Başbakanı), Başkan Yardımcısı Jorge Buxadé (İspanyol Avrupa Parlamentosu Üyesi) ve Başkan Yardımcısı Radosław Fogiel’den (Polonya Parlamentosu üyesi) yer almaktadır.

Tablo 3.
Avrupa Parlamentosu'ndaki Gruplar ve Vekil Sayıları

Avrupa Parlamentosu'ndaki Gruplar	2014-2019 Yasama Dönemi	2019-2024 Yasama Dönemi
Avrupa Halk Partisi Grubu (Group of the European People's Party)	216	182
Sosyalistler ve Demokratların İlerici İttifak Grubu (Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament)	185	154
Avrupa'yı Yenile (Renew Europe Group) ⁵	69	108
Yeşiller - Avrupa Özgür İttifakı (Group of the Greens/European Free Alliance)	52	74
Kimlik ve Demokrasi (Identity and Democracy) ⁶	36	73
Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu (European Conservatives and Reformists Group)	77	62
Bağımsızlar (Non-attached Members)	20	57
Avrupa Birleşik Solu - İskandinav Yeşil Solu Grubu (Confederal Group of the European United Left - Nordic Green Left)	52	41
Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Avrupası Grubu (Europe of Freedom and Direct Democracy Group) ⁷	42	**

Kaynak: Güner, O. (2021). “2019 Seçimleri sonrasında Avrupa Parlamentosu’ndaki siyasal grupların Türkiye’ye karşı pozisyonları”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), s. 586-587.

3.2.1.1. Ülkeler Bazında AB Şüpheli Partiler

Tablo 4.
AB Şüpheli Partiler

AB Şüpheli Başlıca Partiler ¹⁰			
	Katı AB Şüpheliği	İlimli AB Şüpheliği	Diğer
Almanya	AfD, Bürger in Wut, Die Republikaner, DVU, NPD	CSU, Die Linke, SPD (bir bölüm)	
Avusturya	REKOS	BZÖ, FPÖ, Team Stronach	
Belçika	Vlaams Belang, FN	PTB	
Britanya	UKIP	Conservative Party	Labour Party
Bulgaristan	Ataka, BBT, VMRO	NFSB, SKB	
Çekya	KSCM, SPD, SPR-RSC	ODS, SSO, UNK	
Danimarka	Folkebevægelsen mod EU, JuniBevægelsen, DF, Enhedlisten, Fremskridtspartiet	SF	
Estonya	EIP	Eesti Keskerakond, EKRE	
Finlandiya	SKP	KD, PS, STP	
Fransa	FN, LO, MNR, Parti de gauche, PCF, UPR	CPNT, DLF, MPF, MRC, NPA, RPF	Ligue du Sud
GKRY	ELAM	AKEL, ERAS, NEDA	
Hrvatistan	A-HSP, HCSP, HDS, HSP, HSP AS, Jedino Hrvatska	Zivi zid	
Hollanda		Groenlinks, SP, PVV, ChristenUnie	
İrlanda		Green Party, Socialist Party, Sinn Féin	
İspanya		Podemos	
İsveç	VP, MP	Centerpartiet, SAP, Junilistan	
İtalya	Movimento 5 Stelle, Lega Nord, Fratelli d'Italia	Forza Italia	
Letonya	Visu Latvijai!		
Litvanya		LCP	
Lüksemburg		ADR, Dei Lenk	
Macaristan	Jobbik	Fidesz	LMP
Malta		EUD Malta, Partit Laburista	
Polonya	Samoobrona, LPR, Nowa Prawica	PiS, Solidarna Polska	
Portekiz	PCP, Bloco de Esquerda	Os Verdes	
Romanya		PRM, Noua Republica	
Slovakya	SNS		
Slovenya		Slovenska Nacionalna Stranka	
Yunanistan	AN.EI., ANTARSYA, Chrysi Avgi, DIKKI, KKE, LAE, LAOS, Kinima den Plirotono	POLAN, Synapismos To Kinima	SYRIZA

Kaynak: Servantie ve Ataç. (2016). “Britanya Referandumunu Sonrası Avrupa’da Yükselen Ab Şüpheliği”, *İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV)-Değerlendirme Notu*, 192, s. 7.

3.2.1.1.1 Hollanda

Özgürlük Partisi (Party For Freedom): Lideri Geert Wilders’dir. Milliyetçilik, İslamofobi ve sağcı popülizm gibi değerler üzerine kurulmuştur. Wilders, Avrupa düzeyinde en önde gelen ve etkili Avrupa şüpheli siyasi figürlerinden biri olarak kabul edilmektedir. 2014-2019 döneminde AP’de “Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms, ENF)” grubunda yer almıştır.

3.2.1.1.2 İtalya

İtalyan Kuzey Birliği Partisi (Lega-Nord, Northern League): İtalya’da 1990’ların başında sahneye çıkmış bir partidir. Federalist ve bölgeselci bir tutumu vardır. İlk olarak, Kuzey ve Orta İtalya’da 1980’lerde ortaya çıkıp büyüyen pek çok bölgesel partinin birleşmesi ile kurulmuştur. Partinin siyasi programında İtalya’nın kuzey bölgeleri için özerklik hedeflenmektedir. AB politikasında “bölgelerin Avrupası” fikrini desteklemekte ve buna engel olarak gördüğü merkezîyetçiliğe karşı gelmektedir. Egemenliğin Brüksel’e devri konusunda sert muhalefet yapmaktadır. Bu eğilimler partiyi AB şüpheli bir kimliğe sokmaktadır. Özellikle Akdeniz’deki göç hareketlerine karşı göçmen karşıtı bir politikayı teşvik eder. 2014-2019 döneminde Marine Le Pen’in Ulusal Cephesi’yle birlikte “Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms, ENF)” grubunda yer almıştır.

Beş Yıldız Hareketi: Lideri Luigi Di Maio’dur. Parti, net bir siyasi kimliğe sahip olmadan, popülizm ve sistem karşıtı unsurlara dayanmaktadır. Bununla birlikte partinin Avrupa bütünleşme projesine ilişkin “reformist” bir vizyonu vardır. Hareket, kemer sıkma politikalarında radikal bir değişiklikle birlikte Avrupa ekonomik ve siyasi sisteminin gözden geçirilmesini istemektedir. AP’de “Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Avrupası Grubu’nda (Europe of Freedom and Direct Democracy Group) yer almaktadır. Diğer beş müttefiki: Hırvatistan’dan Suçla Mücadele Partisi “Zivi Zid”, Polonya’dan "Kukiz 15", Finlandiya’dan "Liike Nyt" ve Yunanistan’dan "Akkel".

3.2.1.1.3 Avusturya

Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ): Muhafazakâr ve milliyetçi bir ideoloji göstermektedir. “Avrupa’nın İslamlaşmasına” karşı bir kampanya yürütmektedir ve burka kullanımının tamamen yasaklanmasını desteklemektedir. 2014-2019 döneminde Fransız Ulusal Cephesi’yle birlikte “Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms, ENF)” grubunda yer almıştır.

3.2.1.1.4 İsviçre

İsviçre Halk Partisi (SVP): Diğer adıyla Demokratik Merkez Birliği’dir. Ulusal muhafazakâr ve sağ popülist bir siyasi partidir.

3.2.1.1.5 Danimarka

Danimarka Halk Partisi¹⁶ (Die Dansk Folkeparti): sağcı-popülist bir çizgi takip etmektedir ve yabancı düşmanı olarak kategorilenmiştir. Kampanyasını esas olarak göçmenlik karşıtı meselelere dayandırmaktadır. Toplumsal muhafazakârlık üzerine kurulu ve Avrupa düzeyindeki diğer partilerle uyumlu olan parti, İngiltere'nin Haziran 2016 Brexit oylamasını model alarak AB'den ayrılma konusunda bir referandum düzenlemeyi hedeflemektedir. AP'de “Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu'nun (European Conservatives and Reformists Group) birer parçasıdır.

3.2.1.1.6 Fransa

Ulusal Cephe (FN): Liderleri, Marine Le Pen'dir. Korumacı muhafazakârlık ve sağcı popülizm gibi siyasi idealler üzerine kurulan Ulusal Cephe (FN), AB ve göçmen karşıtı bir harekettir. 2014-2019 döneminde “Milletlerin ve Özgürlüklerin Avrupası (Europe of Nations and Freedoms, ENF)” adlı Avrupa Parlamentosu grubunda yer almıştır.

3.2.1.1.7 Almanya

Almanya için Alternatif Partisi (Alternative for Germany): Liderleri Jörg Meuthen ve Alexander Gauland'dur. Muhafazakâr ve aşırı sağ milliyetçiliğe dayanan ana Alman Eurosceptic partisidir. 2013 yılında AB karşıtı bir hareket olarak kurulmuştur. Parti, 2015'ten bu yana yabancı düşmanı politikalar benimseyerek kitlesel göçe ve “Batı'nın İslamlaşmasına” karşı kampanyalara odaklanmıştır. Liderler, Almanya'yı AB'den çıkarma ve sınır kontrollerini yeniden başlatma sözü verdiler. Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Avrupası Grubu'nun (Europe of Freedom and Direct Democracy Group) bir parçasıdır. Bu grubun diğer üyeleri UKIP (UK Independence Party) UKIP ve Beş Yıldız Hareketi'dir (Five Star Movement).

3.2.1.1.8 Macaristan

FIDESZ Macar Sivil İttifakı: Lideri Viktor Orbán'dır. Milliyetçi muhafazakârlık, sağcı popülizm ve yumuşak karakterli Avrupa şüpheciliği üzerine kurulmuş bir partidir. Orbán'ın Partisi, Angela Merkel ve Silvio Berlusconi gibi siyasetçilerle birlikte Avrupa Halk Partisi'nde yer almaktaydı. Ancak Avrupa Halk Partisi, Fidesz'in üyeliğini askıya alma kararı almıştır.

3.2.1.1.9 İsveç

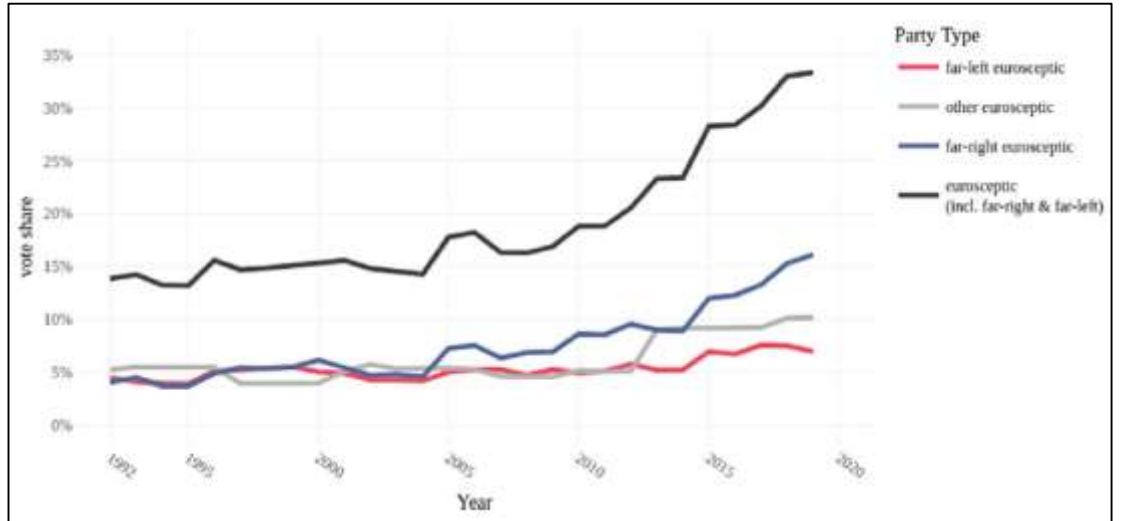
İsveçli Demokratlar (Swedish Democrats): Parti, bir tür sosyal muhafazakârlık ve sağcı popülizm üzerine kuruludur. AP’de “Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu’nun (European Conservatives and Reformists Group) birer parçasıdır.

3.2.1.1.10 Finlandiya

Gerçek Finliler (True Finns): Lideri Timo Soini’dir. Parti, sosyal muhafazakârlık ve ekonomik milliyetçiliğe dayalı bir ideolojiyi benimsemektedir. Defalarca AB’den ayrılmak için referandum düzenlemeye çalışan parti, “Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu’nun (European Conservatives and Reformists Group) birer parçasıdır.

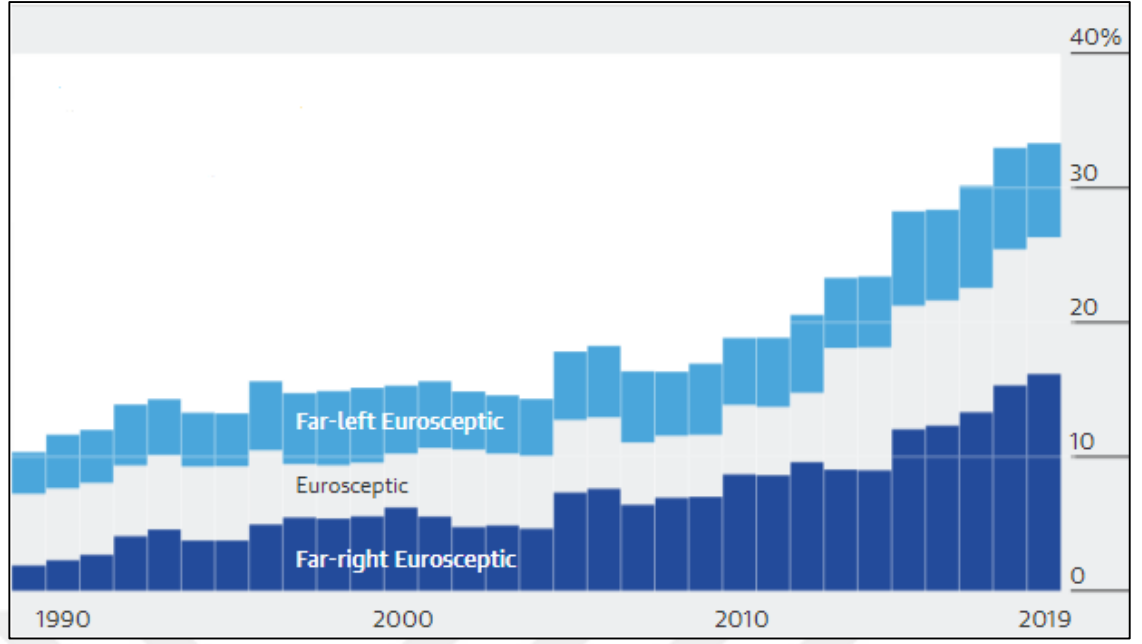
3.2.1.1.11 Polonya

Law and Justice (Hukuk ve Adalet): İlimli Avrupa şüpheciliği, Hristiyan Demokrasisi, Milliyetçi Muhafazakârlık ve siyasi Katoliklik ilkelerini benimsemiştir. Parti, yıllardır Avrupa karşıtı söylemlere dayalı bir seçim kampanyası yürütmektedir. “Polonya’yı Roma Katolik geleneğine sahip bir ülke olarak sunmaktadır. Parti, Birliğin demokratik değerlerine meydan okumaktadır. AP’de Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu’nun (European Conservatives and Reformists Group) birer parçasıdır.

Grafik 1. Avrupa’da Sağ ve Sol Şüpheli Partilerin Oy Dağılımı ve Toplamı (1992-2020)

Kaynak: Piergiuseppe Fortunato and Marco Pecoraro, (2022). “Social media, education, and the rise of populist Euroscepticism”, *Humanities And Social Sciences Communications*, 9(1), p. 2. (p. 1-13.)

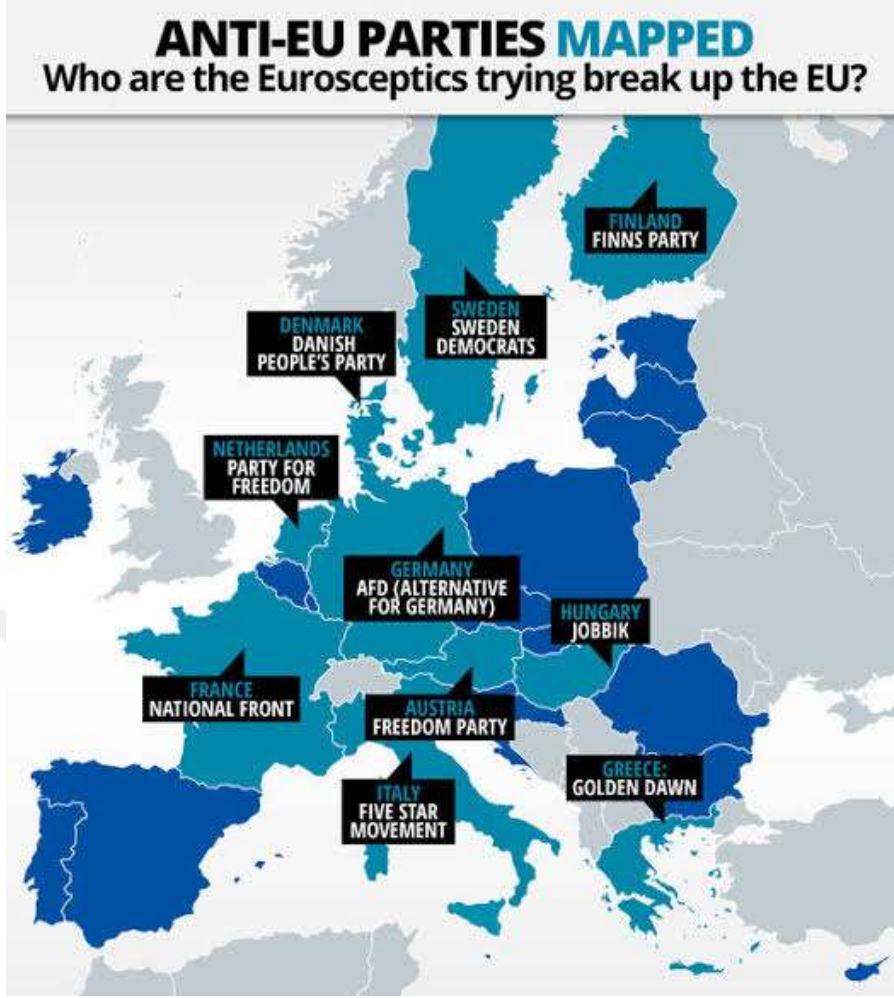
Grafik 2. Avrupa Şüpheli Partilerin Yıllara Göre Oy Oranları

Kaynak: The Guardian. (2020). “Support for Eurosceptic parties doubles in two decades across EU”, <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/02/support-for-eurosceptic-parties-doubles-two-decades-across-eu>, (Erişim Tarihi: 13.06.2023).

Tablo 5.
Avrupa Parlamentosu’nda Siyasi Kanatlar ve Avrupa Entegrasyonuna Bakışları

Siyasi Kanat	Avrupa Entegrasyonuna Bakışı
Radikal Sağ	Kesinlikle Karşı
Muhafazakâr	Karşı
Liberal	Kısmen Karşı
Hristiyan Demokrat	Tarafsız
Sosyalist	Kısmen Destek
Radikal Sol	Destek
Yeşiller	Güçlü Destek

Kaynak: Rabobank. (2019). “What impact to expect from a rise of Eurosceptic parties in the European Parliament”, <https://www.rabobank.com/knowledge/d011320173-what-impact-to-expect-from-a-rise-of-eurosceptic-parties-in-the-european-parliament>, (Erişim Tarihi: 12.06.2023)

Grafik 3. Avrupa Ülkelerinde Önde Gelen Eurosceptik Siyasi Partiler

Kaynak: Typelish. (2022). “Euroscepticism”, <https://www.typelish.com/b/euroscepticism-part-3-102204>, (Erişim Tarihi: 12.06.2023).

3.2.2. Sağcı Popülizm ve Avrupa’da Euroscepticism Partilerin Yükselişi

Sağcı popülist partiler, Avrupa şüpheciliği ile sıkı bir ilişki içindedirler. Avrupa şüpheciliği, bu partilerin AB ve entegrasyon sürecine karşı eleştirel veya muhalif tutumlarını temel alan önemli bir ideolojik unsurdur. Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliğindeki temel argümanları, ulus-devletin egemenliğini koruma, kültürel kimliği ve gelenekleri savunma ve göçmenlere karşı sert politikalar uygulama isteği üzerine kuruludur.

Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği, aynı zamanda AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik güvensizliği ve düşmanlığı ifade eder. Bu partiler, AB politikalarının ulusal egemenliği ve demokrasiyi tehdit ettiğini ve kültürel kimliği ve

gelenekleri yok ettiğini savunmaktadır. Ayrıca, AB'nin göçmenlere karşı daha hoşgörülü politikalar uygulamasına ve sınırları açmasına karşı çıkmaktadırlar.

Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği, AB politikaları ve entegrasyon sürecine önemli etkileri bulunmaktadır. Bu partilerin güçlü ve yaygın Avrupa şüpheciliği, AB içinde ve dışında politik ve ekonomik işbirliği alanlarında önemli değişikliklere yol açabilir. Sağcı popülist partilerin güç kazanması, üye ülkelerin AB politikalarına karşı daha şüphecî ve muhalif olmasına ve entegrasyon sürecinin yavaşlamasına neden olabilir. Bu durum, AB'nin birlik ve işbirliği hedeflerini tehdit eden önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği, aynı zamanda AB üyesi ülkelerde yükselen milliyetçi eğilimleri de tetikleyebilir. Bu partiler, AB politikalarının ulusal kimliği tehdit ettiği ve üye ülkelerin egemenliğini zayıflattığı iddiasıyla milliyetçi eğilimleri kullanarak seçmen desteği elde etmeye çalışır). Bu durum, üye ülkeler arasındaki işbirliğini ve dayanışmayı zedeleyebilir ve AB'nin istikrarını tehlikeye atabilir.

Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği ile olan ilişkisi, hem AB politikalarına hem de entegrasyon sürecine önemli etkiler yapmaktadır. Bu partilerin güçlü Avrupa şüpheciliği ve milliyetçi eğilimleri, AB'nin birlik ve işbirliği hedeflerini tehdit edebilir ve entegrasyon sürecini yavaşlatabilir. Bu nedenle, sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği ve etkileri üzerine yapılan analizler, AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Son yıllarda Avrupa siyasetinde sağcı popülist partilerin yükselişi dikkat çekici bir durumdur. Sağcı popülist partilerin yükselişinde bazı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler arasında ekonomik faktörler, göçmen karşıtı tutumlar, sosyo-kültürel değişim ve ana akım partilere olan güvensizlik bulunmaktadır.

▪ Ekonomik Faktörler

Sağcı popülist partilerin yükselişinde etkili olan önemli faktörlerden biri ekonomik faktörlerdir. Küreselleşme ve ekonomik entegrasyon süreçlerinin getirdiği olumsuz etkiler, bazı seçmenlerin ekonomik güvencesini ve iş olanaklarını tehdit etmektedir. Bu durum, sağcı popülist partilere yönelik talebi artıran ve bu partilerin ekonomik kaygıları olan seçmenlere hitap etmelerini sağlayan önemli bir faktördür.

▪ Göçmen Karşıtı Tutumlar

Sağcı popülist partilerin yükselişinde etkili olan bir diğer faktör ise göçmen karşıtı tutumlardır. Artan göçmen nüfusu ve mülteci krizleri, bazı seçmenlerin sosyal kaygılarını ve kültürel kimliklerini tehdit etmektedir. Bu durum, sağcı popülist partilerin göçmen karşıtı politikalarla seçmen desteği elde etmelerine olanak tanımaktadır.

▪ Sosyo-Kültürel Değişim

Sağcı popülist partilerin yükselişinde etkili olan bir başka faktör de sosyo-kültürel değişimdir. Postmateryalist değerlerin ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konuların öneminin artması, bazı seçmenlerin geleneksel değerleri ve kültürel kimliği korumak adına sağcı popülist partilere yönelmelerine neden olmaktadır. Bu seçmenler, sağcı popülist partilerin sosyo-kültürel değişime karşı duruşunu destekleyerek, geleneksel değerlerin ve kültürel kimliğin korunmasına katkıda bulunmaktadır.

▪ Ana Akım Partilere Olan Güvensizlik

Sağcı popülist partilerin yükselişinde etkili olan son faktör, ana akım partilere olan güvensizliktir. Seçmenlerin büyük ölçüde geleneksel ana akım partilere güveni azalmıştır ve bu partilere alternatif olarak sağcı popülist partiler ön plana çıkmaktadır. Bu güvensizlik, ekonomik ve sosyal politikaların yanı sıra, demokratik süreçlerin işleyişine ve politik liderlere yönelik memnuniyetsizlikten de kaynaklanmaktadır. Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisi, öncelikle uluslararası işbirliği ve AB ile ilişkilendirilmiştir. Bu partiler, uluslararası işbirliğinin ulusal egemenlik ve kimlik üzerinde olumsuz etkileri olduğunu savunarak, Avrupa entegrasyon süreçlerine karşı çıkmaktadır. Bu durum, AB'nin karar alma süreçlerinde ve politika uygulamalarında değişiklikler yapılması gerektiğine işaret etmektedir.

İkincil olarak, sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisi, göç ve sığınmacı politikaları üzerinden de kendini göstermektedir. Bu partiler, AB'nin göç ve sığınmacı politikalarını eleştirerek, Avrupa şüpheciliğini güçlendirmektedir (Betz, 2018: 108). Bu eleştiriler, AB'nin içinde bulunduğu mevcut sığınmacı krizine ilişkin endişeleri ve insanların güvenlik ve refahını tehdit ettiğine dair algıları beslemektedir.

Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisi, aynı zamanda, Avrupa siyasetinde önemli ideolojik farklılaşmalara yol açmaktadır. Sağcı popülizmin

yükselişi ile birlikte, siyasetin geleneksel sağ-sol çizgisi yerine, Avrupa ve uluslararası düzeyde küreselleşme ve entegrasyon süreçlerine karşı olan tutumlar önem kazanmaktadır. Sağcı popülizmin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisi, gelecekte de devam edeceğe benzer. Bu bağlamda, AB'nin karşı karşıya olduğu en önemli zorluklardan biri, sağcı popülist partilerin etkisinin nasıl yönetileceği ve Avrupa şüpheciliğinin nasıl hafifletileceğidir (Mudde, 2016: 24). Bir beklenti, sağcı popülist partilerin yükselişiyle birlikte AB'nin daha katı göç ve sığınmacı politikaları benimseyebileceğidir. Bu durum, AB'nin sığınmacı kriziyle başa çıkmak için daha etkin bir yönetim modeli geliştirmesi gerektiğini göstermektedir.

Diğer bir beklenti, AB'nin gelecekte karar alma süreçlerini ve politika uygulamalarını daha şeffaf ve katılımcı hale getirmesi gerektiğidir. Bu şekilde, AB, sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisini sınırlayarak, entegrasyon sürecini güçlendirebilir (Taggart and Szczerbiak, 2018: 235).

Sağcı popülist partilerin Avrupa şüpheciliği üzerindeki etkisi ve gelecekteki beklentiler, AB ve üye ülkelerin entegrasyon süreçlerine karşı tutumları ve politika tercihleriyle yakından ilgilidir. Bu nedenle AB'nin, sağcı popülist partilerin etkisini yönetmek ve Avrupa şüpheciliğini hafifletmek için, karar alma süreçlerini ve politika uygulamalarını gözden geçirmesi ve reformlar gerçekleştirmesi gerekmektedir.

3.2.3. Avrupa Şüphecisi Hareketinde Solun Rolü

Sol partilerin Avrupa şüpheciliği ile ilişkisi, sağcı ve popülist hareketlerin Avrupa şüpheciliği ile ilişkisine göre daha karmaşıktır. Bazı sol partiler, AB'nin neoliberal politikalarını ve işçi haklarını zayıflatan politikalarını eleştirmektedir. Öte yandan, başka sol partiler ise AB'nin sosyal adalet ve eşitlik hedeflerini desteklemektedir.

Sol ideolojiye sahip partiler, AB'ye olan tutumları açısından genellikle iki ana gruba ayrılabilir: sol Avrupa şüphecileri ve sol Avrupa destekçileri. Sol Avrupa şüphecileri, AB'nin neoliberal politikalarını ve demokratik açığını eleştirirken, sol Avrupa destekçileri, AB'yi sosyal adalet ve eşitlik değerlerini yayma fırsatı olarak görür. Sol Avrupa şüphecileri, AB'nin neoliberal politikalarını, devletlerin ekonomik ve sosyal politikalar üzerindeki kontrolünü azalttığı ve böylece işçi sınıfının haklarını zayıflattığı gerekçesiyle eleştirir. Ayrıca, AB'nin demokratik açığını, karar alma süreçlerinin yetersiz şeffaflığı ve halkın katılımı eksikliği nedeniyle eleştirirler. Bu eleştiriler temelinde, sol

Avrupa şüpheçileri, AB'ye daha fazla demokratik denetim ve sosyal politika alanında daha fazla entegrasyon talep etmektedir.

Sol Avrupa destekçileri ise, AB'yi sosyal adalet ve eşitlik değerlerini yayma fırsatı olarak görür. Bu gruba göre, AB, eşitlik ve sosyal haklar konularında daha etkili politikalar geliştirebilir ve bu politikaların üyeler arasında daha iyi uygulanmasını sağlayabilir. Ayrıca, sol Avrupa destekçileri, AB'nin uluslararası alanda daha güçlü bir oyuncu olarak sosyal değerleri ve çalışma koşullarını iyileştirme konularında daha etkili olabileceğine inanmaktadır. Sol ideoloji ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki, sol partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine olan tutumlarında da görülmektedir. Örneğin, sol partilerin birçoğu, AB'nin ortak politikalarının sosyal ve ekonomik etkilerini eleştirmekte ve daha fazla sosyal koruma talep etmektedir. Bu durum, sol partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik genel olarak daha eleştirel bir tutum sergilediği anlamına gelmektedir.

Baktığımız zaman, sol ideoloji ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki, sol partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik tutumlarında farklılık göstermektedir. Sol partilerin bazıları, AB'nin neoliberal politikalarını ve demokratik açığını eleştirirken, diğerleri AB'nin sosyal adalet ve eşitlik hedeflerini desteklemektedir. Bu durum, sol ideolojinin Avrupa şüpheciliğine olan yaklaşımının, farklı sol politik hareketlerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik beklentileri ve eleştirileri temelinde şekillendiğini göstermektedir.

Sol partilerin Avrupa şüpheciliğine yaklaşımı, genellikle AB'nin sosyal politikalarına ve ekonomik etkilerine yönelik eleştirilere dayanır. Örneğin, sol partiler, AB politikalarının sosyal güvenlik sistemlerini zayıflattığını, gelir eşitsizliğini artırdığını ve işçi haklarını kötüleştirdiğini savunurlar. Bu eleştiriler, sol partilerin AB politikalarını ve entegrasyon sürecini, sosyal koruma ve işçi hakları açısından yetersiz bulduğunu gösterir. Aynı zamanda AB'nin demokratik açığını ve karar alma süreçlerini eleştiren argümanlara dayanır. Sol partiler, AB'nin karar alma süreçlerinin şeffaf olmaması ve halkın katılımını yetersiz bulduğu için, AB'nin demokratik meşruiyetini sorgularlar. Bu durum, sol partilerin AB politikaları ve entegrasyon sürecine yönelik eleştirel bir tutum sergilediği anlamına gelir.

Avrupa'daki sol partilerin Avrupa şüpheciliğine yaklaşımı, farklı ülkelerde değişkenlik göstermektedir. Örneğin, Fransa'daki sol partilerin çoğu, AB politikalarına

ve entegrasyon sürecine eleştirel yaklaşırken, bazı sol partiler ise AB'yi sosyal politikalarını ve işçi haklarını güçlendirecek bir araç olarak görür . İspanya ve Portekiz gibi güney Avrupa ülkelerinde sol partiler, genellikle AB politikalarına ve entegrasyon sürecine daha olumlu yaklaşırken, İsveç ve Finlandiya gibi kuzey Avrupa ülkelerinde sol partiler daha şüpheli bir tutum sergiler.

Avrupa'daki sol partilerin Avrupa şüpheliğine yaklaşımları, farklı ülkelerde değişkenlik gösterir ve bu farklılıklar, sol partilerin AB politikalarına ve entegrasyon sürecine yönelik tutumlarını belirleyici rol oynar. Avrupa şüpheliği, sadece sağcı popülist partilerle sınırlı olmayıp, sol partilerin de politik gündeminde önemli bir yer tutar.

Sol politikaların Avrupa şüpheliği üzerindeki etkisi ve potansiyel sonuçları, AB politikalarının ve entegrasyon sürecinin geleceği açısından önemlidir. Eğer sol partiler, AB politikalarını ve entegrasyon sürecini daha sosyal ve demokratik bir yönde etkileyebilirlerse, Avrupa şüpheliğinin azalması ve daha fazla entegrasyonun gerçekleşmesi mümkün olabilir. Böyle bir durumda, sol politikaların Avrupa şüpheliği üzerindeki etkisi, AB'nin sosyal ve demokratik reformlarını teşvik etmek ve Avrupa şüpheliğinin etkisini azaltmak şeklinde olabilir. Ancak, sol politikaların Avrupa şüpheliği üzerindeki etkisi, AB'nin mevcut politikalarına ve yapılarına yönelik eleştirilerin daha fazla yaygınlaşmasına da yol açabilir. Bu durum, özellikle sol partilerin AB politikalarının reformunu başaramaması halinde ortaya çıkabilir. Bu durumda, Avrupa şüpheliğinin daha da güçlenmesi ve AB entegrasyon sürecinin yavaşlaması veya durması gibi potansiyel sonuçlarla karşı karşıya kalınabilir.

Öte yandan, sol politikaların Avrupa şüpheliği üzerindeki etkisi, farklı ülkelerde ve farklı siyasi koşullarda değişiklik gösterebilir. Örneğin, bazı sol partiler, AB'ye daha olumlu bir tutum sergileyebilir ve Avrupa şüpheliğini azaltmak için politikalar geliştirebilirken, diğerleri AB'ye karşı daha muhalif bir tutum sergileyebilir. Dolayısıyla, sol politikaların Avrupa şüpheliği üzerindeki etkisi ve potansiyel sonuçları, yerel ve ulusal siyasi dinamiklerle de yakından ilişkilidir.

3.2.4. Almanya Örneği; Eşsiz Bir Avrupa-İyimserlik Yaklaşımıyla Birlikte Avrupa Şüpheciliği

Almanya, Avrupa Birliği (AB) ve onun entegrasyon süreçlerinin en önemli destekçisi ve aktörü olarak kabul edilir. Ancak, Almanya'nın Avrupa entegrasyonu ve Avrupa şüpheciliği bağlamındaki özgün durumunu anlamak için, hem Alman siyasi tarihi hem de Almanya'nın AB politikalarındaki rolünün kapsamlı bir incelemesi gereklidir.

Almanya'nın Avrupa entegrasyonundaki özgün durumunu anlamak için, Almanya'nın II. Dünya Savaşı'ndan bu yana AB entegrasyon süreçlerine olan katılımının ve AB'nin gelişimine olan katkısının dikkate alınması gerekir. Bu süre zarfında, Almanya'nın AB entegrasyon süreçlerine olan desteği ve katılımı, ülkenin ekonomik kalkınması, demokratik dönüşümü ve uluslararası ilişkilerindeki rolünün önemli bir bileşeni olmuştur. Almanya'nın AB entegrasyon süreçlerine olan katılımı, özellikle ekonomik ve politik alanda önemli bir rol oynamıştır. Almanya, AB'nin ekonomik büyümesine ve bütçesine önemli katkılarda bulunarak, diğer üye ülkelerle işbirliği ve entegrasyonu teşvik etmiştir. Ayrıca, Almanya, AB'nin politik yapısının ve kurumlarının gelişimine ve reformlarına öncülük ederek, AB'nin demokratikleşmesi ve siyasi güç dengesinin sağlanması süreçlerine önemli katkılar sağlamıştır.

Almanya'da Avrupa şüpheciliği, genellikle siyasi spektrumun sol ve sağ kanatlarından gelen özgül partiler ve gruplar tarafından temsil edilir. Bu partiler ve gruplar, AB entegrasyon süreçlerine ve politikalarına eleştirel yaklaşımlar sergileyerek, Almanya'nın AB politikalarındaki rollerini ve taahhütlerini sorgularlar.

Almanya'daki bu AB şüpheciliği ülkenin tarihinde ve siyasi kültüründe köklüdür ve genellikle Almanya'nın ulusal kimliği, egemenliği ve demokrasiyle ilgili endişelerle ilişkilendirilir. Almanya'nın AB entegrasyon süreçlerine olan katılımı, Almanya'nın ulusal kimliğinin ve egemenliğinin erozyonuna yol açabilecek ve Almanya'nın demokratik yapılarını ve karar alma süreçlerini zayıflatabilecek politikalarla ilişkilendirildiğinde, Avrupa şüpheciliği ve AB karşıtı eğilimler daha güçlü hale gelmektedir. Öte yandan, Almanya'nın Avrupa şüpheciliği bağlamındaki özgün durumu, ülkenin AB entegrasyon süreçlerine ve politikalarına olan güçlü desteğine ve AB politikalarındaki etkili rolüne de bağlıdır. Almanya'nın AB politikalarındaki etkili rolü ve liderlik pozisyonu, Almanya'da Avrupa şüpheciliğinin ve AB karşıtı eğilimlerin, diğer

AB üye ülkelerindeki benzer eğilimlere göre daha sınırlı ve marjinal bir konumda kalmasını sağlamaktadır.

Almanya'nın Avrupa entegrasyonu ve Avrupa şüpheciliği bağlamındaki durumu, ülkenin AB politikalarındaki etkili rolü ve liderlik pozisyonu, Avrupa şüpheciliği ve AB karşıtı eğilimlerin tarihsel ve politik bağlamlarının karmaşık bir şekilde iç içe geçmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum, Almanya'nın AB entegrasyon süreçlerine ve politikalarına olan güçlü desteğini ve taahhütlerini sürdürürken, aynı zamanda Avrupa şüpheciliği ve AB karşıtı eğilimlerin etkisini ve kapsamını da sınırlamaktadır.

Almanya, Avrupa Birliği (AB) içinde önemli bir güç konumundadır ve AB entegrasyon sürecinde etkin bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, Almanya'daki Avrupa şüpheciliği ve partilerin AB politikalarına yönelik tutumları, AB'nin geleceği ve Almanya'nın AB içindeki rolü açısından önemlidir.

▪ Ana Partilerin Avrupa Şüpheciliği Yaklaşımları

Almanya'daki ana partilerin çoğunluğu, genel olarak AB entegrasyon sürecini desteklemektedir. Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) ve Hristiyan Sosyal Birlik (CSU) partileri, AB politikalarına ilişkin ortak bir platformda bulunmakta ve entegrasyon sürecine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Sosyal Demokrat Parti (SPD) de benzer şekilde AB entegrasyon sürecini desteklemekte ve AB politikalarının genişlemesini savunmaktadır.

Ancak, Yeşiller Partisi, özellikle sosyal ve çevre politikaları alanında daha fazla AB entegrasyonu talep ederken, aynı zamanda AB'nin demokratik açıdan daha fazla meşruiyet kazanması gerektiğini savunmaktadır. Aşırı sağdaki Almanya için Alternatif (AfD) partisi ise, AB politikalarına ve entegrasyon sürecine karşı açıkça şüphecî bir tutum sergilemektedir ve AB üyeliğinden çıkılmasını savunmaktadır.

▪ Etkiler ve Potansiyel Sonuçlar

Almanya'daki partilerin AB politikalarına yönelik yaklaşımları, AB entegrasyon sürecinde önemli sonuçlar doğurmaktadır. CDU/CSU ve SPD'nin AB politikalarını destekleyen tutumları, Almanya'nın AB içindeki rolünü güçlendirmekte ve entegrasyon sürecine katkıda bulunmaktadır (Paterson, 2011, s. 63). Yeşiller Partisi'nin daha fazla

entegrasyon ve demokratik meşruiyet talepleri, AB politikalarının sosyal ve çevresel alanlarda geliştirilmesine yol açabilir.

Öte yandan, AfD gibi Avrupa şüphecisi partilerin yükselişi, Almanya'da ve diğer AB ülkelerinde AB politikalarına ve entegrasyon sürecine yönelik şüphelerin artmasına yol açabilir. AfD'nin AB karşıtı söylemi, Almanya'nın AB içindeki tutumunu ve politikalarını etkileyebilir, entegrasyon sürecini yavaşlatabilir ve diğer AB ülkelerinde benzer düşüncelere sahip partilerin güçlenmesine yol açabilir.

Almanya'daki partilerin Avrupa şüpheciliği ve AB politikalarına yönelik yaklaşımları, AB entegrasyon sürecinin geleceğini ve Almanya'nın AB içindeki rolünü şekillendiren önemli faktörlerdir. AB'ye destek veren partilerin çoğunlukta olması, entegrasyon sürecinin ilerlemesine katkıda bulunurken, şüphecilik ve karşıtlık sergileyen partilerin yükselişi ise, AB'nin geleceği ve işleyişi açısından belirsizlik yaratmaktadır.

3.2.5. Avrupa Şüpheciliğinde Macaristan, Danimarka, Fransa Örnekleri

Macaristan'da Avrupa şüpheciliği, özellikle 2010'dan sonra iktidara gelen Viktor Orbán liderliğindeki Fidesz hükümeti ile daha belirgin hale gelmiştir . Fidesz hükümeti, ulusal egemenliği ve kimliği koruma adına AB politikalarına ve entegrasyon süreçlerine karşı çıkmıştır (Krastev & Holmes, 2018, s. 29). Macaristan'ın Avrupa şüpheciliğinin temelinde, 20. yüzyılın başlarındaki Trianon Antlaşması ile yaşadığı toprak kayıpları ve ulusal kimlik bunalımı yatmaktadır.

Danimarka'da Avrupa şüpheciliği, 1970'lerden bu yana süregelen ve sağ-sol ayrımı gözetmeyen geniş bir politik yelpazede karşılık bulmuştur. Danimarka'nın Avrupa şüpheciliğinin temelinde, tarihsel olarak güçlü olan sosyal devlet anlayışı ve ulusal kimlikle bağlantılı olarak AB politikalarına ve entegrasyon süreçlerine mesafeli duruş bulunmaktadır.

Fransa'da Avrupa şüpheciliği, sol ve sağ popülist partilerin özellikle 1990'lardan itibaren yükselişi ile daha belirgin hale gelmiştir. Fransa'nın Avrupa şüpheciliği, ekonomik ve sosyal politikalar, ulusal egemenlik ve kimlik konularında AB politikaları ve entegrasyon süreçlerine yönelik eleştirilere dayanmaktadır.

Bu üç ülkenin Avrupa şüpheciliği, hem tarihsel ve politik faktörlerle şekillenen ulusal kimlik ve egemenlik algılarına hem de AB politikalarına ve entegrasyon

süreçlerine yönelik eleştirilere dayanmaktadır. Bu bağlamda, Macaristan, Danimarka ve Fransa'nın Avrupa şüpheciliği, aynı zamanda AB'nin gelecekteki gelişimine ve politikalarına dair önemli bir referans sunmaktadır.

Özellikle, bu ülkelerdeki Avrupa şüpheciliği hareketlerinin, AB politikaları ve entegrasyon süreçlerinde daha fazla demokratik katılım ve ulusal çıkarları dikkate alan yaklaşımlar talep ettiği görülmektedir. Bu talepler, AB'nin gelecekteki gelişimine ve politikalarına dair önemli bir referans sunarak, Avrupa entegrasyonu sürecinin daha kapsayıcı ve demokratik bir hale gelmesine katkıda bulunabilir. Macaristan, Danimarka ve Fransa'da Avrupa şüpheciliğinin tarihsel ve politik bağlamı, bu ülkelerin ulusal kimlik ve egemenlik algılarına ve AB politikalarına ve entegrasyon süreçlerine yönelik eleştirilere dayanmaktadır.

Macaristan'da Avrupa şüpheciliği, özellikle Fidesz ve Jobbik partileri tarafından temsil edilmektedir. Fidesz, Viktor Orbán liderliğindeki sağcı muhafazakar bir parti olup, AB politikalarına ve değerlerine karşı muhalefet etmektedir. Özellikle, Fidesz, AB'nin mülteci politikalarına karşı çıkmakta ve Macaristan'ın egemenliğinin korunmasına vurgu yapmaktadır. Jobbik ise aşırı sağcı bir parti olarak, Avrupa şüpheciliğini daha da ileri götürerek, Macaristan'ın AB'den ayrılmasını savunmaktadır.

Danimarka'da Avrupa şüpheciliği, başta Danimarka Halk Partisi (DPP) olmak üzere, sağ popülist partiler tarafından temsil edilmektedir. DPP, Avrupa entegrasyonuna karşı güçlü bir muhalefet sergilemekte ve AB politikalarının Danimarka'nın ulusal egemenliği ve kimliği üzerinde olumsuz etkileri olduğunu savunmaktadır. Ayrıca, DPP, AB'nin göç ve sığınmacı politikalarına karşı çıkmakta ve Danimarka'nın bu konulara kendi başına karar vermesi gerektiğini savunmaktadır.

Fransa'da ise Avrupa şüpheciliği, özellikle Marine Le Pen liderliğindeki Ulusal Cephe (FN) tarafından temsil edilmektedir. FN, AB'nin Fransa'nın egemenliği ve ulusal kimliği üzerinde olumsuz etkileri olduğunu iddia etmekte ve Fransa'nın AB'den ayrılması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca FN, AB'nin göç ve sığınmacı politikalarına karşı çıkmakta ve Fransa'nın bu konulara kendi başına karar vermesi gerektiğini savunmaktadır.

Bu partilerin temsil ettiği Avrupa şüpheciliği politikaları, ülkelerin AB içindeki pozisyonlarını ve politikalarını etkilemektedir. Macaristan, Danimarka ve Fransa'da

Avrupa şüpheciliği politikaları, AB'nin karar alma süreçlerinde ve bu ülkelerin AB ile ilişkilerinde zorluklara yol açmaktadır. Özellikle, bu ülkelerdeki Avrupa şüpheciliğini temsil eden partiler, AB'nin göç, sığınmacı ve mali politikalarına muhalefet etmektedirler. Bu durum, AB içinde bölünmelere ve bazı politika alanlarında işbirliği eksikliğine yol açmaktadır. Ayrıca, bu partilerin politikaları, AB'nin değerlerine ve normlarına meydan okumakta ve AB içindeki demokratik değerleri ve insan haklarını zayıflatma potansiyeli taşımaktadır.

Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği (AB) üye ve aday ülkelerinde giderek daha fazla politik parti tarafından benimsenen bir ideoloji ve politika setidir. Macaristan, Danimarka ve Fransa, Avrupa şüpheciliğinin özellikle güçlü olduğu ülkelerdir ve bu ülkelerin politikaları, AB üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır.

3.3. AB Şüpheciliğinin AB'nin Karar Verme Süreci Üzerindeki Etkisi ve Politikalar

3.3.1. Avrupa Şüpheciliği AB'nin Uyumunu Nasıl Etkiliyor?

Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği (AB) ve AB üyesi ülkelerin politikalarına, karar alma mekanizmalarına ve mevzuatlarına yönelik eleştirel bir tutum sergileyen siyasi ve ideolojik bir görüştür. Avrupa şüpheciliğinin yükselişi, AB üyesi ülkelerin politikalarını ve AB'nin genel politikalarını etkilemektedir. Bu bağlamda, Avrupa şüpheciliğinin AB politikaları ve mevzuatına uyum sürecine etkisini şu şekilde açıklayabiliriz.

AB politikaları ve mevzuatına uyum süreci, üye ülkelerin AB'nin ortak politikalarını ve mevzuatlarını ulusal düzeyde uygulamalarını ve uyum sağlamalarını içerir. Bu süreç, üye ülkelerin AB politikalarını ve mevzuatını etkili bir şekilde uygulayabilmeleri için önemlidir. Bu nedenle, Avrupa şüpheciliği, AB politikaları ve mevzuatına uyum sürecine etki edebilir ve AB'nin işleyişini zayıflatabilir.

Avrupa şüpheciliğinin AB politikalarına ve mevzuatına uyum sürecine etkisi, üye ülkelerin AB politikalarını ve mevzuatını benimsemekte ve uygulamakta yaşadıkları zorluklarla ilgilidir. Avrupa şüpheciliği, üye ülkelerin AB politikalarını ve mevzuatını benimsemeyi reddetmelerine veya bu politikaları ve mevzuatları ulusal düzeyde uygulamakta zorlanmalarına neden olabilir. AB politikalarının ve mevzuatının etkinliğini azaltabilir ve AB'nin bütünlüğünü ve işleyişini olumsuz etkileyebilir.

Özellikle Avrupa şüpheciliği, AB politikalarının ve mevzuatının uygulanmasında ve benimsenmesinde farklı seviyelerde zorluklar yaşanmasına yol açabilir. Bu zorluklar, üye ülkelerin politik ve idari kapasiteleri, AB politikalarının ve mevzuatlarının uyum sağlama maliyetleri ve üye ülkelerin toplumsal ve siyasi yapılarıyla ilgilidir. Avrupa şüpheciliği, bu faktörlerin her birini etkileyerek, AB politikalarına ve mevzuatına uyum sürecini daha da karmaşık hale getirebilir. Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinde giderek daha yaygın hale gelmekte olup, bu durum AB'nin geleceği, işleyişi ve üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışma üzerinde önemli etkilere sahip olabilmektedir.

Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkelerinde AB'ye karşı bir güvensizlik veya eleştirel tutum sergileyen siyasi partilerin ve vatandaşların düşüncelerini ifade etmektedir. Bu şüphecilik, AB politikalarının ve kurumlarının meşruiyetine yönelik kaygılar ve AB'nin ulusal egemenliğe zarar verdiği algısıyla da ilişkilidir. Öncelikle, Avrupa şüpheciliği, üye ülkelerin AB politikalarına ve mevzuatına karşı direnç göstermelerine ve daha fazla uluslararası işbirliğine karşı çıkmalarına neden olabilir. AB üye ülkeler arasında işbirliği ve dayanışmanın azalmasının yanı sıra ve AB'nin etkinliğinin ve bütünlüğünün zayıflamasına da yol açabilir.

İkincil olarak, Avrupa şüpheciliği, üye ülkelerin AB politikalarını ve kurumlarını eleştiren ve AB'ye alternatif işbirliği modelleri öneren siyasi partilerin yükselişine katkıda bulunabilir. AB üye ülkeler AB'nin gelecekteki gelişimini ve genişlemesini zorlaştırabilir.

Ayrıca, Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkeleri arasında ortak değerler ve normlar etrafında birleşmeyi zorlaştırarak, dayanışmayı sarsabilir. Bu durum, üye ülkelerin, AB'nin temel değerleri ve ilkelere bağlılığı konusunda güvensizlik yaşamasına ve dayanışma duygusunun azalmasına yol açabilir.

Avrupa şüpheciliği, AB üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı olumsuz yönde etkileyebilir. Bu etkiler, işbirliği ve dayanışma eksikliği, AB politikalarına ve kurumlarına karşı direnç, alternatif işbirliği modellerine yönelme ve ortak değerler etrafında birleşme zorlukları şeklinde ortaya çıkmaktadır. AB'nin, Avrupa şüpheciliğinin bu etkilerini yönetebilmesi ve üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı sürdürebilmesi için, şüpheciliğin temel nedenlerini ve dinamiklerini anlamak ve buna

uygun politikalar geliştirmek önemlidir. Avrupa şüpheciliğinin aynı zamanda, AB'nin dış politika ve küresel rolü üzerinde önemli etkileri vardır.

Avrupa şüpheciliği, AB'nin dış politika kimliğini oluşturan temel değerler ve normlar üzerinde de etkili olmuştur. Avrupa şüpheciliğinin, AB'nin dış politikada "normatif güç" olma iddiasını sorguladığını ve bu durumun, üye ölkelerin kendi ulusal çıkarlarını ve bağımsız dış politikalarını ön plana çıkarmasına yol açtığını belirtmektedir. Bu durum, AB'nin dış politika konularında ortak bir tutum sergilemesini zorlaştırmakta ve küresel etkinliğini sınırlamaktadır.

▪ AB'nin Dış Politikada Karar Alma Süreçleri

Avrupa şüpheciliği, AB'nin dış politika karar alma süreçlerinde de etkili olmaktadır. şüphecilik nedeniyle üye ölkelerin daha fazla ulusal kontrole ve dış politika kararlarının daha çok hükümetlerarası düzeyde alınmasını tercih ettiğini belirtmektedir. Bu durum, AB'nin dış politikada daha esnek ve etkili olmasını zorlaştırmakta ve ortak politikaların uygulanmasını engellemektedir.

▪ AB'nin Küresel İşbirliği ve Partnerlikler

AB'nin küresel işbirliği ve partnerliklerine yönelik Avrupa şüpheciliği de etkileri bulunmaktadır. şüphecilik nedeniyle AB'nin, diğer küresel aktörlerle işbirliği yapma ve ortak politikalar geliştirme konusunda daha temkinli ve çekimser bir tutum sergilediğini belirtmektedir. Bu durum, AB'nin küresel meselelerde etkili bir liderlik rolü üstlenmesini zorlaştırmakta ve küresel düzeydeki etkinliğini sınırlamaktadır.

Avrupa şüpheciliği, AB'nin dış politika ve küresel rolü üzerinde önemli etkileri olan bir kavramdır. şüphecilik, AB'nin dış politika kimliği, karar alma süreçleri ve küresel işbirliği ve partnerlikler üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır. Bu durum, AB'nin küresel düzeyde etkin bir liderlik ve normatif güç rolü üstlenmesini zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte şüphecilik, AB'nin dış politika ve küresel rolü üzerindeki etkilerinin tamamen olumsuz olduğunu söylemek doğru değildir. Bazı durumlarda, şüphecilik, AB'nin dış politika konularında daha pragmatik ve gerçekçi politikalar izlemesine ve bu sayede küresel düzeyde daha etkin ve güçlü bir aktör haline gelmesine de katkıda bulunabilir (Giegerich, 2016, s. 368).

Sonuç olarak, Avrupa şüpheciliği, AB'nin dış politika ve küresel rolü üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri bulunan karmaşık ve çelişkili bir kavramdır diyebiliriz. Bu etkilerin doğru bir şekilde anlaşılması ve değerlendirilmesi, AB'nin gelecekteki dış politika ve küresel rolü açısından büyük önem taşımaktadır.

3.3.2. Avrupa Kuşkucu Hükümetlerin AB Politikası Üzerindeki Etkisi

Avrupa şüphecisi hükümetlerin son yıllarda AB politikalarında daha etkin bir rol almaya başlaması, Avrupa Birliği'nin geleceği için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Avrupa şüphecisi hükümetlerin, AB politikalarında daha fazla katılımı, özellikle bazı üye ülkelerde (örneğin Macaristan ve Polonya) demokratik değerler ve hukukun üstünlüğü konularında AB normlarından sapmalarla sonuçlanmıştır (Smith, 2018, s. 224). Bu durum AB'nin temel değerlerini ve normlarını koruma çabalarını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte, bu hükümetlerin AB politikalarına etkisi, sadece normlardan sapmalarla sınırlı değildir. Avrupa şüphecisi hükümetler, özellikle göç ve mülteci krizi gibi alanlarda, AB içinde daha fazla işbirliği ve dayanışma taleplerine direnç göstererek, AB politikalarının oluşumunu ve uygulanmasını da zorlaştırmaktadır. Avrupa şüphecisi hükümetler, AB ile yapılan müzakerelerde daha katı ve tavizsiz bir tutum sergileyerek, AB karar alma süreçlerini daha karmaşık ve zaman alıcı hale getirmektedir. AB'nin küresel düzeyde etkin ve esnek bir aktör olarak hareket etme kabiliyetini sınırlamaktadır.

AB politikalarındaki katılım ve müzakerelerde Avrupa şüphecisi hükümetlerin etkisi, AB'nin geleceği için önemli zorluklar ve fırsatlar yaratmaktadır. Öncelikle, AB, normlarını ve değerlerini korumak için daha etkin mekanizmalar geliştirmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu hukukun üstünlüğü ve demokratik değerlerin korunmasına yönelik daha güçlü ve etkili AB düzeyinde denetim ve yaptırım mekanizmalarının oluşturulmasını gerektirebilir. Ayrıca AB, Avrupa şüphecisi hükümetlerin itirazlarına rağmen, üye ülkeler arasında daha fazla işbirliği ve dayanışmayı teşvik etmeye yönelik politikalarını güçlendirmelidir.

İkincisi AB, Avrupa şüphecisi hükümetlerle daha etkili bir diyalog ve müzakere süreci başlatarak, bu ülkelerin AB politikalarında daha yapıcı ve işbirlikçi bir rol üstlenmelerini teşvik etmelidir. Bu, AB karar alma süreçlerinin daha hızlı ve verimli hale gelmesine ve AB'nin küresel düzeyde daha etkin bir aktör olmasına katkıda bulunabilir.

Böylece Avrupa şüphecisi hükümetlerin AB politikalarındaki katılımı ve müzakereleri, hem zorluklar hem de fırsatlar sunmaktadır. AB, bu durumu yönetmek ve Avrupa şüphecisi hükümetlerle daha iyi çalışmak için, normlarını ve değerlerini korumaya yönelik mekanizmalarını güçlendirmeli, üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı teşvik etmeli ve Avrupa şüphecisi hükümetlerle daha etkili bir diyalog ve müzakere süreci başlatmalıdır.

Avrupa Birliği (AB), demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi temel değerler ve ilkeler üzerine kurulmuş bir siyasi ve ekonomik birliktir. Ancak, son yıllarda Avrupa şüphecisi hükümetlerin yükselişi, bu değerler ve ilkelerle uyum konusunda endişeler yaratmaktadır. Avrupa şüphecisi hükümetlerin AB'nin değerleri ve ilkeleri ile uyumları önem arz etmektedir.

AB'nin temel değerleri ve ilkeleri, Avrupa bütünleşmesinin esasını oluşturur ve üye ülkelerin bu değerlere ve ilkelerle uyumlu bir şekilde hareket etmeleri beklenir. AB değerleri arasında demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü, özgürlük, eşitlik ve saygı bulunmaktadır. Avrupa şüphecisi hükümetler, AB'nin değerlerine ve ilkelerine karşı eleştirel bir tutum sergilemektedir. Bu tür hükümetler, genellikle ulusal egemenlik ve bağımsızlık vurgusu yaparak, AB'nin merkezîyetçi yapısına ve supranasyonal karar alma süreçlerine itiraz etmektedirler. Ayrıca, Avrupa şüphecisi hükümetler, AB'nin değerlerine ve ilkelerine uyum sağlamak yerine, ulusal çıkarlarını öncelikli olarak kabul ederler ve bunun sonucunda AB değerleri ve ilkeleri ile çatışma yaşayabilirler. Örneğin, Macaristan ve Polonya'daki hükümetler, AB'nin hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olarak yargı bağımsızlığını zayıflatmış ve medya özgürlüğünü kısıtlamıştır. Bu durum, AB değerleri ile çelişki oluşturan bir durumdur ve AB'nin bu ülkelerle ilişkilerinde zorluklar yaşamasına neden olmaktadır.

Avrupa şüphecisi hükümetlerin yükselişi, AB'nin değerleri ve ilkeleri ile uyum konusunda önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum, AB'nin bütünleşme sürecini yavaşlatmakta ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini zorlaştırmaktadır. AB değerleri ve ilkeleri ile çelişen politikaların benimsenmesi, AB'nin küresel imajına ve etkinliğine zarar verebilmektedir. Ancak Avrupa şüpheciliği ile mücadele etmek için, AB'nin değerleri ve ilkelerini savunmak ve üye ülkelerin bu değerlere ve ilkelerle uyumlu politikalar benimsemesini teşvik etmek önemlidir. Bu, hem AB'nin iç işleyişini hem de dış politikadaki etkinliğini güçlendirecek ve Avrupa bütünleşmesinin geleceğini sağlamlaştıracaktır.

3.3.2.1 Avrupa şüphecisi hükümetlerin gelecekte AB'nin politikaları ve yapılarına etkileri

Avrupa şüpheciliği, AB'nin üye ülkelerin ekonomik ve politik egemenliklerine zarar verdiği düşüncesi üzerine kuruludur. Bu düşünce, küreselleşmenin olumsuz etkileri, ekonomik krizler ve göç sorunları gibi faktörlerle desteklenmektedir. Bu bağlamda, Avrupa şüphecisi hükümetlerin iktidara gelmesi, AB politikaları ve yapıları üzerinde önemli etkiler yapabileceği bir potansiyel tehdit olarak görülmektedir. Avrupa şüphecisi hükümetlerin AB politikaları ve yapıları üzerindeki etkileri öncelikle, AB'nin bütünleşme sürecini yavaşlatarak ve zayıflatarak görülmektedir. Bu durum, AB'nin iç işleyişini ve dış politikadaki etkinliğini zayıflatmakta ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini engellemektedir. Özellikle Avrupa şüphecisi hükümetlerin göç politikaları ve AB'nin değerleriyle uyum sağlamama eğilimleri, AB'nin işleyişinde ciddi sorunlara yol açmaktadır.

Gelecekteki etkilerine bakacak olursak, Avrupa şüphecisi hükümetlerin gelecekte AB politikaları ve yapılarına etkileri, AB'nin kurumsal ve politik düzeyde dönüşüm yaşamasına yol açabilir. Bu dönüşüm, AB'nin daha esnek ve farklılaşmış bir yapıya doğru yönelmesini gerektirebilir. Üye ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmanın daha zorlu hale gelmesine ve AB'nin küresel düzeydeki gücünün azalmasına yol açabilir. Öte yandan, Avrupa şüphecisi hükümetlerin AB'nin politikaları ve yapılarına etkisi, AB'nin mevcut durumunu yeniden değerlendirmesine ve daha etkin politikalar ve yapılar geliştirmesine de yol açabilir. AB'nin daha demokratik, şeffaf ve hesap verebilir bir yapıya yönelmesine katkıda bulunarak, üye ülkelerin AB'ye olan güvenini ve desteğini artırabilir. Avrupa şüphecisi hükümetlerin AB politikaları ve yapıları üzerindeki etkileri, AB'nin geleceğini şekillendirecek önemli faktörlerdendir. Bu etkiler, AB'nin bütünleşme sürecinin yavaşlamasına ve üye ülkeler arasındaki işbirliğinin zayıflamasına neden olabilirken, aynı zamanda AB'nin daha etkin politikalar ve yapılar geliştirmesine ve demokratikleşmesine de katkıda bulunabilir.

3.3.3. Brexit; Avrupa Şüpheciliği ve AB'nin Beklentileri Üzerine Etkisi

Brexit, 2016 yılında Birleşik Krallık'ta gerçekleştirilen referandum sonucunda ülkenin Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılma kararıdır. Bu olay, Avrupa şüpheciliği üzerine yapılan çalışmalarda önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilmekte ve AB üyesi diğer ülkelerde de benzer hareketlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Brexit, Avrupa şüphecilüğünün en önemli politik sonuçlarından biridir ve AB'ye yönelik eleştirilerin ve endişelerin üye ülkelerde ne tür sonuçlara yol açabileceğini göstermektedir. Brexit'in politik nedenleri arasında, küreselleşmenin olumsuz etkileri, ekonomik krizler, göç sorunları, AB'nin demokratik açığı ve AB'nin üye ülkelerin egemenliklerine zarar verdiği düşüncesi sayılabilir. Brexit'in politik sonuçları ise, AB üyesi ülkelerde Avrupa şüphecilüğünün artması, diğer ülkelerde de benzer referandumlar düzenlenmesi taleplerinin ortaya çıkması ve AB'nin bütünleşme sürecinin yavaşlaması olarak görülebilir. Ayrıca, Brexit sonrası dönemde AB'nin politikaları ve yapıları üzerinde yeniden düşünülmesi ve üye ülkeler arasındaki işbirliğinin yeniden değerlendirilmesi gibi sonuçlar da ortaya çıkmıştır.

Brexit, AB'nin dışında da Avrupa şüphecilüğünün yayılmasına ve AB'ye karşı duyulan eleştirilerin ve endişelerin artmasına neden olmuştur. Bu durum, AB'nin küresel düzeydeki politik ve ekonomik etkinliğini zayıflatır ve AB'nin diğer ülkelerle olan ilişkilerinde sorunlar yaşamasına yol açabilir. Brexit, Avrupa şüphecilüğünün tarihsel ve politik bağlamında önemli bir olaydır ve bu durumun gelecekteki seyri üzerinde belirleyici etkiler yapmaktadır. Brexit'in politik nedenleri ve sonuçları, AB üyesi ülkelerde ve AB'nin dışında Avrupa şüphecilüğünün güçlenmesine ve AB politikaları ve yapıları üzerinde önemli etkiler yapmasına yol açmaktadır.

Brexit, AB'nin geleceği ve üye ülkelerin bütünleşme sürecine olan bağlılıkları açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Brexit, Avrupa şüpheciliği eğilimlerini ve AB üye ülkelerindeki popülist ve milliyetçi hareketlerin yükselişini tetiklemiştir. AB'nin değerlerini, politikalarını ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini etkileyen bir unsurdur. Brexit'in ardından yapılan anketler, AB üye ülkelerindeki vatandaşların önemli bir bölümünün AB üyeliğini sorguladığını göstermektedir. Bu durum, Avrupa şüphecilüğünün AB politikalarına ve mevzuatına uyum sürecine etkisiyle ilgilidir.

Ayrıca, Brexit süreci, AB üye ülkeleri arasındaki işbirliği ve dayanışmayı etkilemiştir. Brexit, AB üye ülkelerinin kendi ulusal çıkarlarını AB'nin ortak çıkarlarının üzerinde tutma eğilimini artırmıştır. Bu durum, özellikle AB'nin dış politika ve küresel rolü üzerindeki etkileri ile ilgilidir. Brexit, AB'nin dış politikada ortak bir sesle konuşma ve küresel düzeyde etkili bir aktör olma yeteneğini zayıflatmıştır.

Brexit süreci, ayrıca, AB üye ülkelerindeki popülist ve milliyetçi hareketlerin yükselişine katkıda bulunmasıyla bu hareketler göçmen karşıtı politikalar, ekonomik

korumacılık ve AB karşıtı söylem gibi konuları gündeme getirerek AB'nin temel değerleri olan insan hakları, özgürlük ve demokrasiyi sorgulamaktadır.

Son olarak, Brexit sürecinin AB'nin gelecekteki politikaları ve yapıları üzerinde etkisi olacaktır. Brexit, AB üye ülkelerinin bütünleşme sürecini ve AB'nin politikalarını yeniden değerlendirmelerine yol açmıştır. Bu durum, AB'nin daha esnek ve farklılaşmış bir bütünleşme sürecine yönelmesi ve üye ülkelerin daha fazla ulusal yetki talep etmesi gibi olası senaryoları beraberinde getirmektedir.

Brexit sonrası AB'nin beklentileri ve Avrupa şüpheciliğine yönelik stratejileri inceleyecek olursak; Brexit sonrası AB'nin beklentileri, üye ülkelerin daha fazla entegrasyon ve işbirliği taleplerini içermektedir. AB, bu talepler doğrultusunda, daha güçlü ekonomik, siyasi ve sosyal bağlar kurmayı amaçlamaktadır. Bu beklentiler, AB'nin politikalarının etkinliğini ve meşruiyetini artırmak ve Avrupa şüpheciliğini azaltmak için önemli olarak kabul edilmektedir. AB'nin Avrupa şüpheciliğine yönelik stratejileri ise, şüphecilik eğilimlerini ve AB karşıtı hareketleri hafifletmeyi amaçlamaktadır. Bu stratejiler arasında, AB'nin değerlerini ve ilkelerini teşvik etmek, politika yapım süreçlerinde daha fazla şeffaflık ve demokratik katılım sağlamak ve üye ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini güçlendirmek yer almaktadır.

Birinci olarak, AB, değerlerini ve ilkelerini teşvik etmek için çeşitli politika ve programlar benimsemektedir. Bu kapsamda, AB, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi değerleri savunmak ve üye ülkelerdeki vatandaşlar arasında bu değerlere olan bağlılığı artırmak için çalışmalar yürütmektedir. Bu strateji, Avrupa şüpheciliğini ve AB karşıtı hareketleri azaltmaya yönelik olarak önemli olarak kabul edilmektedir.

İkinci olarak, AB, politika yapım süreçlerinde daha fazla şeffaflık ve demokratik katılım sağlamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda, AB, üye ülkelerdeki vatandaşların ve sivil toplum örgütlerinin AB politikalarına katılımını ve etkisini artırmayı sağlamak için mekanizmalar geliştirmektedir. Ayrıca, AB, karar alma süreçlerinin şeffaflığını artırmak ve vatandaşların AB politikalarını daha iyi anlamalarını sağlamak için çaba göstermektedir. Bu strateji, Avrupa şüpheciliğini azaltarak ve AB'nin meşruiyetini güçlendirerek önemli bir etkiye sahip olabilir.

Üçüncü olarak, AB, üye ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, AB, üye ülkelerin ekonomik ve sosyal politikalarında

daha fazla koordinasyon ve uyum sağlamak için girişimlerde bulunmaktadır. Ayrıca, AB, üye ülkelerin ortak çıkarlarını ve değerlerini korumak ve savunmak için dış politika ve güvenlik alanlarında daha etkili bir aktör olmayı hedeflemektedir. Bu strateji, Avrupa şüpheciliğini hafifletmek ve AB'nin küresel düzeyde etkinliğini artırmak için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.

Sonuç olarak, Brexit sonrası AB'nin beklentileri ve Avrupa şüpheciliğine yönelik stratejileri, AB'nin değerlerini, politikalarını ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede, AB, değerlerini ve ilkelerini teşvik etmek, politika yapım süreçlerinde daha fazla şeffaflık ve demokratik katılım sağlamak ve üye ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini güçlendirmek için çeşitli stratejiler benimsemektedir.

3.3.4. Avrupa Parlamentosunun Avrupa'ya Hitap Etmesindeki Rolü

Avrupa Parlamentosu (AP), AB'nin en önemli ve en demokratik kurumu olarak kabul edilmekte olup, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. AP, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede öncelikle, AB politikalarının ve kararlarının demokratik meşruiyetini sağlayarak önemli bir rol üstlenmektedir. AP, AB üyesi ülkelerin vatandaşları tarafından doğrudan seçilerek, AB politikalarına ve kararlarına demokratik katılımı sağlamaktadır. Bu sayede, Avrupa şüpheciliğini azaltacak ve AB'nin meşruiyetini güçlendirecek bir yapı oluşturulmaktadır. AP'nin Avrupa şüpheciliği ile mücadeledeki bir diğer önemli işlevi, AB'nin değerlerini ve politikalarını savunmak ve teşvik etmektir. AP, çeşitli politika alanlarında, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi AB değerlerini destekleyen politikaları geliştirmekte ve benimsemektedir. Ayrıca, AP, AB üyesi ülkeler ve vatandaşları arasında bu değerlere olan bağlılığı ve desteği artırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir.

AP, AB politikalarının ve kararlarının geliştirilmesinde ve benimsenmesinde, tüm karar alma süreçlerini kamuya açık hale getirerek ve vatandaşların ve sivil toplum örgütlerinin katılımını teşvik ederek, şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamaktadır. Bu durum, Avrupa şüpheciliğini azaltmak ve AB'nin meşruiyetini güçlendirmek için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. AP, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede, AB üyesi ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı güçlendirici politikalar geliştirmeye odaklanmaktadır. Ekonomik, sosyal ve siyasi politikaların koordinasyonu ve uyumu konularında önemli girişimlerde bulunarak, üye ülkeler arasında güçlü ve istikrarlı bir

işbirliği sağlamayı hedeflemektedir. Bu strateji, Avrupa şüpheciliğini hafifletmek ve AB'nin genel etkinliğini ve uyumunu artırmak için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. AP'nin demokratik meşruiyet üzerindeki etkisi, öncelikle AB politikalarının ve kararlarının demokratik temsiliyeti ve katılımı sağlayarak ortaya çıkmaktadır. AP, AB üye ülkelerin vatandaşları tarafından doğrudan seçilerek, AB politikalarına ve kararlarına demokratik bir katılım sağlamaktadır.

Avrupa şüpheciliğinin azaltılması için AP, demokratik katılımın teşvik edilmesine yönelik politikalar yürütmektedir. Örneğin, AP, vatandaşların AB politikalarına ve karar alma süreçlerine katılımını kolaylaştıran "Avrupa Vatandaşlık Girişimi"ni (ECI) başlatmıştır. Bu girişim, vatandaşların politika önerileri sunmasına ve AB düzeyinde değişiklikler talep etmesine olanak tanımaktadır. AP, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede bilgi ve farkındalık kampanyalarına önem vermektedir. Özellikle genç nesiller ve genel olarak AB vatandaşlarını hedef alan bu kampanyalar, AB'nin işleyişine ve sunduğu fırsatlara dair bilgi sağlamayı amaçlamaktadır. Örneğin, "Erasmus+" ve "Avrupa Gönüllü Hizmeti" gibi gençlik programları, AB değerlerini ve kültürlerarası anlayışı teşvik etmekte ve böylece Avrupa şüpheciliğini azaltmaktadır.

AP, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede diğer AB kurumlarıyla işbirliğine önem vermektedir. Özellikle AP ve Avrupa Komisyonu arasındaki işbirliği, politika uyumu ve ortak projelerin uygulanmasına katkı sağlamaktadır. Bu işbirliği sayesinde, AP ve Komisyon, Avrupa şüpheciliğini azaltacak politikaların ve projelerin geliştirilmesi ve uygulanmasında daha etkili olabilmektedir. AP, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede diyalog ve işbirliği girişimlerine de önem vermektedir. AB üyesi ülkelerin parlamentolarıyla ve sivil toplum örgütleriyle yapılan işbirliği ve diyalog süreçleri, Avrupa şüpheciliği ile mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, "Avrupa Parlamento Forumları" ve "Parlamentolararası Konferanslar" gibi etkinlikler, ulusal parlamentolar ve AP arasında bilgi alışverişini ve işbirliğini teşvik etmektedir.

Bu bakımdan Avrupa Parlamentosu, Avrupa şüpheciliğini azaltmaya yönelik çeşitli politikalar ve projeler yürütmektedir. Bu politikalar ve projeler, demokratik katılımın teşvik edilmesi, bilgi ve farkındalık kampanyaları, AP ve diğer AB kurumlarıyla işbirliği ve diyalog ve işbirliği girişimlerini içermektedir. Bu çabaların devamı, AB'nin demokratik meşruiyetini güçlendirecek ve Avrupa şüpheciliğini azaltmada önemli bir rol oynayacaktır.

3.3.5. AB Reform Yaparak Şüphecililiği Azaltabilir mi?

Avrupa şüphecililiği, Avrupa Birliği (AB) içerisindeki üye ülkelerde artan bir sorun haline gelmesiyle, AB'nin meşruiyetini ve işleyişini etkilemekte olup, daha etkili ve demokratik bir işbirliği arayışına yönelik reform taleplerini de beraberinde getirmiştir. AB reformları, Avrupa şüphecililiğinin azaltılmasında önemli bir rol oynayabilir. Bu reformlar, AB'nin daha demokratik, şeffaf ve hesap verebilir olmasını sağlayarak, Avrupa şüphecililiğini hafifletebilir. Örneğin, AB'nin karar alma süreçlerinin daha demokratik ve katılımcı hale getirilmesi, vatandaşların AB politikalarına ve yönetimine daha fazla katkıda bulunmalarına olanak sağlayacaktır. Bu durum, AB'nin meşruiyetini artırarak, Avrupa şüphecililiğini azaltmada önemli bir rol oynayabilir.

AB'nin daha etkili ve verimli politikalar üretmesi, vatandaşların AB'ye olan güvenini artırarak Avrupa şüphecililiğini hafifletebilir. AB reformları, ekonomik kalkınma, işsizlik, göç ve iklim değişikliği gibi temel sorunlara çözüm üretmeye yönelik daha etkili politikaların ortaya çıkmasına katkıda bulunabilir.

Olası Sonuçlara bakacak olursak;

AB reformlarının başarılı bir şekilde uygulanması durumunda, Avrupa şüphecililiğinde önemli bir azalma yaşanabilir. Bu durum, AB'nin meşruiyetini ve işleyişini güçlendireceği gibi, AB üye ülkeleri arasındaki işbirliğini ve entegrasyonu da artırabilir. AB'nin daha demokratik ve etkili politikalar üretmesi, AB'yi daha çekici ve güvenilir bir aktör haline getirebilir. Ancak, AB reformlarının başarılı olabilmesi için, üye ülkelerin ve AB kurumlarının bu süreçte işbirliği ve katılımı önemlidir. Reformlar konusunda uzlaşma sağlanamaması ya da yetersiz uygulamalar, Avrupa şüphecililiğini daha da artırabilecek ve AB'nin geleceğini riske atabilecek bir durum yaratabilir. Dolayısıyla, AB ve üye ülkelerinin reform sürecinde ortak bir vizyon ve strateji geliştirmeleri kritik öneme sahiptir.

AB reformlarının Avrupa şüphecililiğine etkisi ve olası sonuçları, üye ülkelerin ve AB kurumlarının bu süreçte sergileyeceği işbirliği ve taahhüt düzeyine bağlıdır. Başarılı reformlar, AB'nin demokratik meşruiyetini ve etkinliğini artırarak, Avrupa şüphecililiğini azaltmada önemli bir rol oynayabilir. Ancak, bu süreçte karşılaşılabilecek zorluklar ve başarısızlıklar, Avrupa şüphecililiğini daha da derinleştirebilir ve AB'nin geleceğini olumsuz etkileyebilir.

AB reformlarının demokratik meşruiyet, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından değerlendirilmesi de AB'nin geleceği ve etkinliği için büyük önem taşımaktadır.

AB'nin demokratik meşruiyeti, üye ülkelerin vatandaşlarının AB karar alma süreçlerine katılımı ve temsiliyeti ile ilişkilidir. Reform sürecinde, AB'nin demokratik meşruiyetini güçlendirmeye yönelik önemli adımlar atılmıştır. Özellikle, Avrupa Parlamentosu'nun (AP) rolünün ve yetkilerinin artırılması, vatandaşların AB politikalarına daha doğrudan etki etme imkânı sağlamıştır. Bununla birlikte, AP seçimlerine katılımın düşük olması ve vatandaşların AB politikaları konusundaki bilgi eksikliği, demokratik meşruiyet açısından hâlâ sorunlar teşkil etmektedir

Şeffaflık, AB karar alma süreçlerinin açıklığı ve vatandaşların bu süreçlere erişim imkânıyla ilgilidir. AB reformları, şeffaflığı artırmak amacıyla önemli adımlar atmıştır. Örneğin, AB Komisyonu'nun yasama önerileri ve çalışma belgeleri, internet üzerinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır. AB kurumlarının karar alma süreçlerindeki karmaşıklık ve AB düzeyinde etkin bir medya sisteminin olmaması, şeffaflık konusundaki zorlukları sürdürmektedir.

Hesap verebilirlik, AB kurumlarının ve yetkililerinin politika sonuçları ve performansları konusunda vatandaşlar ve ulusal parlamentolar tarafından sorgulanabilmesi ve denetlenebilmesi anlamına gelir AB reformları, hesap verebilirliği güçlendirmeye yönelik önlemler almayı hedeflemiştir. Özellikle, Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların AB politikalarının denetimi ve değerlendirilmesinde daha aktif roller üstlenmeleri sağlanmıştır. Ayrıca, AB Ombudsmanı'nın kurulması, vatandaşların AB kurumlarına yönelik şikâyetlerini dile getirebilmelerine olanak tanımıştır.

Bununla birlikte, hesap verebilirlik konusunda yaşanan sınırlamalar da mevcuttur. Örneğin, AB'nin karar alma süreçlerinde çok sayıda aktörün yer alması, hesap verebilirliğin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. AB düzeyinde etkin bir medya sisteminin olmaması ve vatandaşların AB politikaları konusundaki bilgi eksikliği, hesap verebilirliğin tam anlamıyla sağlanmasını engellemektedir.

AB reformlarının entegrasyon süreçleri üzerindeki etkisi, mevcut ve potansiyel üye ülkelerin reformları algılamalarına bağlıdır. Eğer reformlar, üye ülkelerin AB'den beklentilerini karşılarsa ve güçlü bir ekonomik ve siyasi entegrasyon sağlarsa, entegrasyon süreçleri hızlanabilir. Reformlar yetersiz kaldığında veya üye ülkelerin

beklentilerini karşılayamadığında, entegrasyon süreçleri yavaşlayabilir ve bazı ülkelerin AB'ye üyelik taleplerini geri çekmesine neden olabilir.

3.4. AB'nin Geleceği ve Devam Eden AB Şüphesizliği

3.4.1. Küreselleşmenin Avrupa Kimliği ve Avrupa Şüphesizliği Üzerine Etkisi

Küreselleşme, dünya üzerindeki ekonomik, sosyal ve kültürel süreçlerin hızlı bir şekilde entegrasyonu ile karakterize edilen bir kavramdır. Küreselleşmenin etkileri, Avrupa kimliği ve Avrupa şüphesizliği bağlamında da görülebilir.

Küreselleşmenin ekonomik etkileri, Avrupa'nın ekonomik entegrasyonu ve AB'nin ekonomik politikalarında önemli değişikliklere yol açmıştır. Bu durum, bazı vatandaşlar tarafından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilirken, diğerleri için ise Avrupa şüphesizliğinin bir nedeni olarak görülmektedir. Özellikle, küreselleşme sürecinde yaşanan işsizlik, gelir eşitsizliği ve ekonomik güvensizlik, Avrupa şüphesizliğine zemin hazırlamaktadır.

Küreselleşme, Avrupa'da sosyal etkileşimi ve göç hareketlerini artırmıştır. Bu durum, Avrupa kimliği ve Avrupa şüphesizliği açısından farklı etkiler yaratmaktadır. Göç ve sosyal etkileşimin artması, Avrupa kimliği kavramının daha da zenginleşmesine ve farklı kültürlerin entegrasyonuna katkıda bulunmaktadır. Öte yandan, bu süreç, bazı vatandaşlar tarafından kimliklerinin tehdit altında olduğu şeklinde algılanarak Avrupa şüphesizliğine yol açabilir.

Küreselleşme, kültürel etkileşimi ve kültürlerarası iletişimi hızlandırmıştır. Avrupa kimliğine yeni boyutlar kazandırarak, kültürel çeşitliliği ve hoşgörüyü teşvik etmektedir. Bununla birlikte, bazı Avrupalılar, küreselleşmenin kültürel etkilerini kimliklerinin erozyonu ve yerel değerlerin kaybı olarak görebilirler. Bu nedenle, küreselleşmenin kültürel etkileri, bazı vatandaşların Avrupa şüphesizliğine yönelmesine neden olabilir.

Küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri, Avrupa kimliği ve Avrupa şüphesizliği üzerinde karmaşık ve çelişkili etkiler yaratmaktadır. Küreselleşme, Avrupa kimliğini zenginleştirirken, aynı zamanda Avrupa şüphesizliğine de zemin

hazırlayabilir. Avrupa Birliği, küreselleşmenin getirdiği zorluklarla başa çıkarak ve vatandaşlarının endişelerini dikkate alarak politikalarını şekillendirmelidir.

Küreselleşme ve göç, günümüz dünyasının en önemli dinamiklerinden olup, uluslararası politika ve sosyal süreçler üzerinde büyük etkiye sahiptir. Avrupa kıtasında ise, bu iki kavram, Avrupa kimliği ve Avrupa şüpheciliği üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Avrupa şüpheciliğinin göç unsuru, bu şüpheciliğin en önemli unsurlarından biridir. Göçün Avrupa'nın kültürünü, kimliğini ve ekonomisini tehdit ettiğini savunuyor. Göçün, Avrupa'daki suç oranlarını artırdığını, sosyal hizmetleri tükettiğini ve yerel işgücü piyasasını bozduğunu iddia ediyorlar.

Avrupa şüphecilerinin göç konusundaki endişeleri, 2015'teki Suriyeli mülteci krizi ile daha da arttı. Bu kriz, Avrupa'ya rekor sayıda mültecinin gelmesine neden oldu. Avrupa şüphecileri, bu krizin Avrupa'da siyasi istikrarsızlığa ve toplumsal bölünmeye yol açtığını savunuyor.

Avrupa şüpheciliği, Avrupa siyasetinde giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Bu şüphecilik, Avrupa Birliği'nin geleceği için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Avrupa şüpheciliğinin göç konusundaki endişelerine yönelik bazı eleştiriler de bulunmaktadır. Bu eleştirilere göre, göç Avrupa'nın kültürünü ve kimliğini zenginleştirmektedir. Göç, Avrupa'daki işgücü piyasasını canlandırmaktadır ve Avrupa'nın demografik yapısını gençleştirmektedir. Avrupa şüpheciliğinin göç konusundaki endişeleri, Avrupa'da göç politikalarının şekillenmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Avrupa Birliği, göçü daha kontrollü hale getirmek için çeşitli önlemler almaktadır. Bu önlemler arasında, göçmenleri daha sıkı bir şekilde kontrol etmek, göçmenleri daha hızlı bir şekilde entegre etmek ve göçmenler için daha fazla eğitim ve iş fırsatı sağlamak yer almaktadır. Avrupa Parlamentosunda Euroskeptik partiler, göç konusundaki endişelerini çeşitli şekillerde ifade ediyorlar. Bu partiler, göçün Avrupa'nın kültürünü, kimliğini ve ekonomisini tehdit ettiğini savunuyor. Göçün, Avrupa'daki suç oranlarını artırdığını, sosyal hizmetleri tükettiğini ve yerel işgücü piyasasını bozduğunu iddia ediyorlar.

Euroskeptik partiler, göç politikalarında daha sıkı kontroller talep etmektedirler. Bu partiler, göçmenleri daha sıkı bir şekilde kontrol etmek, göçmenleri daha hızlı bir şekilde entegre etmek ve göçmenler için daha fazla eğitim ve iş fırsatı sağlamak istiyor.

Euroskeptik partilerin göç konusundaki yaklaşımları, Avrupa Parlamentosu'ndaki tartışmalarda önemli bir rol oynuyor. Bu partiler, Avrupa Birliği'nin göç politikalarını daha katı hale getirmek için baskı yapıyorlar. İşte Avrupa Parlamentosunda en büyük Euroskeptik partilerden bazılarının göç konusundaki yaklaşımları; İtalya'daki Lig Partisi, göçün Avrupa'nın kültürünü ve kimliğini tehdit ettiğini savunuyor. Parti, göçmenleri daha sıkı bir şekilde kontrol etmek ve göçmenleri daha hızlı bir şekilde entegre etmek için çağrıda bulunuyor. Fransa'daki Ulusal Birlik, göçün Avrupa'nın güvenliğini tehdit ettiğini savunuyor. Parti, göçmenleri daha sıkı bir şekilde kontrol etmek ve göçmenler için daha fazla eğitim ve iş fırsatı sağlamak için çağrıda bulunmaktadır. Bu partilerin baskısı, Avrupa Birliği'nin göç politikalarını daha katı hale getirmesine neden olabilir.

Küreselleşme, uluslararası ekonomik, politik ve kültürel ilişkilerin yoğunlaşması olarak tanımlanabilir. Avrupa kıtasında, küreselleşme süreci, Avrupa Birliği'nin entegrasyon sürecini hızlandırarak, Avrupa kimliğinin oluşumunu ve yayılmasını teşvik etmektedir. Göç, küreselleşmenin en önemli boyutlarından biri olup, Avrupa'daki sosyal ve demografik yapıyı değiştirmektedir. Göç sayesinde, Avrupa kimliği daha kozmopolit ve çeşitli hale gelmekte, bu da Avrupa vatandaşlarının farklı kültürlerle etkileşim kurarak, Avrupa kimliğini benimsemelerini kolaylaştırmaktadır.

Ancak, küreselleşme ve göç, aynı zamanda Avrupa şüpheciliğini de körükleyebilir. Küreselleşme, bazı durumlarda, ekonomik eşitsizlikleri ve istihdam güvencesizliğini artırarak, Avrupa vatandaşlarının Avrupa projelerine ve entegrasyon sürecine karşı şüpheli yaklaşımlarına neden olabilir. Özellikle, göç, bazı Avrupa vatandaşlarının ulusal kimliklerine ve sosyal güvenlik sistemlerine yönelik kaygıları artırarak, Avrupa şüpheciliğini besleyebilir. Avrupa Birliği'ne karşı popülist ve milliyetçi hareketlerin ortaya çıkmasına ve güçlenmesine yol açabilir.

Küreselleşme ve göç, Avrupa kimliği ve Avrupa şüpheciliği üzerinde karmaşık ve çelişkili etkilere sahiptir. Avrupa kimliği, küreselleşme ve göç sayesinde daha kozmopolit ve çeşitli hale gelirken, bu süreçler aynı zamanda Avrupa şüpheciliğini de besleyebilmektedir. Avrupa Birliği, küreselleşme ve göçle başa çıkmak ve Avrupa şüpheciliğini azaltmak amacıyla, sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri ele alan, entegrasyonu teşvik eden ve Avrupa kimliğini güçlendiren politikalar geliştirmelidir.

Küresel rekabet ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki, Avrupa Birliği'nin (AB) ekonomik rolünün önemini vurgulamaktadır. AB, dünya ekonomisinde önemli bir aktör olup, üye ülkelerin ekonomik ve sosyal refahını artırmak için politikalar geliştirmeye çalışırken, küresel ekonomik düzenle rekabet etmeye çalışmaktadır. AB'nin ekonomik politikaları ve düzenlemeleri, üye ülkelerin rekabet gücünü artırarak, ekonomik büyümeyi ve istihdamı destekleyebilir. Bu durum, vatandaşların AB'ye olan inancını ve desteklerini artırarak, Avrupa şüpheciliğini azaltabilir. Bazı durumlarda AB düzenlemeleri, üye ülkelerin ekonomik özgürlüklerini kısıtlayarak ve bürokratik yükü artırarak, Avrupa şüpheciliğinin artmasına neden olabilir.

Küresel rekabetin artması, AB üye ülkelerinin dış ticaret politikaları ve ekonomik kalkınma stratejileri üzerinde önemli etkilere sahiptir. AB, üye ülkelerin küresel pazarlarda rekabet etmelerine yardımcı olmak için politikalar ve programlar geliştirerek, Avrupa şüpheciliğini azaltabilir. Bununla birlikte, küresel rekabetin getirdiği zorluklar ve belirsizlikler, vatandaşların AB'nin ekonomik performansı ve karar alma süreçlerine yönelik şüphelerini artırarak, Avrupa şüpheciliğini körükleyebilir.

AB'nin ekonomik rolü, Avrupa şüpheciliğinin artışına ve azalışına etki edebilir. Küresel rekabet bağlamında, AB'nin üye ülkelerin ekonomik ve sosyal refahını artırmak için etkili politikalar ve stratejiler geliştirmesi, Avrupa şüpheciliğini azaltmaya katkıda bulunabilir.

3.4.2. Avrupa Şüpheciliğini Belirlemede Ulusal Kimliğin Rolü

Ulusal kimlik ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki ve çatışma alanları üzerine yapılan çalışmalar, Avrupa entegrasyon sürecinin ulusal kimlik algısı ve hissiyatı üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır.

Ulusal kimlik, bireylerin aidiyet duygusu ve benzerlikler temelinde, tarihsel, kültürel ve siyasal süreçlerle şekillenen özdeşleşme sürecidir. Avrupa şüpheciliği ise, Avrupa Birliği'nin (AB) işleyişine ve politikalarına yönelik eleştirileri ve kaygıları ifade eden bir düşünce akımıdır. Bu bağlamda, ulusal kimlik ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki ve çatışma alanları, üye ülkelerin AB entegrasyon sürecinde yaşadığı çelişkileri ve dinamikleri anlamak için önemlidir.

Birçok çalışma, ulusal kimliğin güçlü olduğu ülkelerde Avrupa şüpheciliğinin daha yaygın olduğunu göstermektedir. Bu durum, AB entegrasyon sürecinin, ulusal

kimlik ve bağımsızlık duygusunu zayıflatacağı ve kültürel çeşitliliği azaltacağı endişelerini doğurmasıyla açıklanabilir. Özellikle, üye ülkelerin egemenlik ve bağımsızlık alanlarında yaşadığı kayıplar, ulusal kimliği ve Avrupa şüpheciliğini güçlendiren faktörler olarak değerlendirilmektedir.

Buna karşın diğer çalışmalar, AB entegrasyon sürecinin ulusal kimliği ve Avrupa şüpheciliğini zayıflatabileceğini savunmaktadır. Bu görüşe göre, AB'nin sağladığı ekonomik ve politik faydalar, ulusal kimliğin önemini azaltarak, Avrupa şüpheciliğinin etkisini sınırlayabilir. Örneğin, AB üyesi ülkeler arasında ortak değerler ve normların benimsenmesi, ulusal kimliklerin Avrupa kimliği ile bütünleşmesine katkı sağlayabilir. Bu durum, özellikle genç nesiller ve yüksek eğitim düzeyine sahip bireyler arasında daha belirgin olarak görülebilir.

Ancak, ulusal kimlik ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki ve çatışma alanları homojen değildir ve üye ülkeler arasında önemli farklılıklar gösterir. Özellikle, kültürel ve tarihsel bağlamlar, ulusal kimliklerin AB entegrasyon sürecine verdiği tepkilerde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, ulusal kimlik ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişkiyi ve çatışma alanlarını anlamak için, üye ülkelerin özgül koşullarını ve dinamiklerini göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Ulusal kimlik ve Avrupa şüpheciliği arasındaki ilişki ve çatışma alanları, AB entegrasyon sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, ulusal kimliklerin ve Avrupa şüpheciliğinin geleceği, AB'nin demokratik meşruiyetini ve kültürel çeşitliliğini koruyarak, üye ülkelerin ortak değerler ve normlar etrafında bütünleşmesine katkıda bulunacak politikalar ve stratejiler benimsemesiyle şekillenecektir.

Avrupa Birliği'nin (AB) genişlemesi ve entegrasyon süreci devam ettikçe, üye ülkelerde ulusal kimlik ve Avrupa kimliği arasındaki denge önemli bir mesele haline gelmiştir. Ulusal kimlik ve Avrupa kimliği arasındaki denge, üye ülkelerin politik, ekonomik ve sosyal koşullarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Özellikle, ekonomik kriz dönemlerinde ve göç konusundaki zorluklarla karşı karşıya kalan ülkelerde, ulusal kimlik ve Avrupa kimliği arasındaki denge daha hassas hale gelmektedir. AB ile entegrasyon süreci, üye ülkelerde Avrupa kimliğine yönelik desteği ve aidiyet duygusunu artırmıştır. Ancak, bu süreç aynı zamanda, üye ülkelerin ulusal kimliklerine yönelik kaygıları ve Avrupa şüpheciliğini de tetiklemiştir. Avrupa

şüpheciliği, AB kararlarının üye ülkelerin egemenliklerine ve ulusal kimliklerine zarar verdiğine inanan vatandaşlar arasında yaygınlaşmaktadır.

Üye ülkelerde ulusal kimlik ve Avrupa kimliği arasındaki dengeyi sağlamak için, AB'nin üye ülkelerin politik, ekonomik ve sosyal koşullarına duyarlı olması ve bu koşulları dikkate alarak politikalar geliştirmesi önemlidir. Ayrıca, AB'nin üye ülkelerin ulusal kimliklerine saygı göstermesi ve Avrupa şüpheciliğini azaltmak için daha şeffaf ve hesap verebilir bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Sonuç olarak, üye ülkelerde ulusal kimlik ve Avrupa kimliği arasındaki denge, Avrupa şüpheciliği ve AB'nin geleceği açısından önemli bir konudur. AB'nin, üye ülkelerin ulusal kimliklerine saygı gösteren ve Avrupa şüpheciliğini azaltacak politikalar geliştirerek, bu dengeyi sağlaması gerekmektedir.

Ulusal kimliklerin korunması, Avrupa şüpheciliğinin temel nedenlerinden biri olarak görülmektedir. AB entegrasyonu, ulusal kimliklerin ve kültürel değerlerin erozyonuna yol açabileceği düşüncesiyle bazı kesimlerde kaygılara neden olmaktadır. Bu bağlamda, ulusal kimliklerin korunması amacıyla AB'ye karşı daha muhafazakar ve milliyetçi tutumlar sergileyen siyasi partiler ve hareketler ortaya çıkmıştır. Avrupa şüpheciliğinin politik nedenleri arasında, AB'nin demokratik açığı ve karar alma süreçlerindeki karmaşıklık yer almaktadır. AB kurumlarının ve politikalarının, üye ülkelerin demokratik meşruiyeti ve halkların iradesini yeterince temsil etmediği düşüncesi, Avrupa şüpheciliğinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, AB politikalarının ve düzenlemelerinin, ulusal politikalar üzerinde aşırı bir etkiye sahip olduğu ve üye ülkelerin egemenliklerini sınırladığı yönündeki algılar da şüpheciliği beslemektedir.

Örnek verecek olursak Fransa, ulusal kimliğin güçlü olduğu bir ülkedir. Fransa'da, insanlar kendi ulusal kimliklerini Avrupa Birliği kimliğinden daha önemli görebilirler. Bu durum, Fransa'da Avrupa şüpheciliğinin yaygın olmasına neden olmaktadır. Fransa'da, Euroskeptik partiler önemli bir rol oynamaktadır. 2022 Fransa cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, aşırı sağcı Marine Le Pen, ikinci tura kaldı. Le Pen, Avrupa Birliği'nin yetkilerini azaltmak ve Fransa'nın Avrupa Birliği'nden ayrılması için kampanya yürütmektedir.

Ayrıca Fransa'da, insanlar Avrupa Birliği'nin göç politikalarına karşı da muhalefet göstermektedir. 2021 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Fransızların %61'i

Avrupa Birliği'nin göç politikalarından memnun değil. Fransa'daki bu örnekler, ulusal kimliğin Avrupa şüpheciliğindeki politik etkilerini göstermektedir.

Sosyal nedenler açısından, küreselleşme ve göç, Avrupa şüpheciliğinin temel unsurları arasında yer almaktadır. Küreselleşme, ekonomik ve kültürel değişimlerle birlikte ulusal kimliklerin ve değerlerin erozyonuna yol açabileceği düşüncesiyle kaygılara neden olmaktadır. Bu durum, AB'ye yönelik olumsuz tutumların artmasına ve ulusal kimliklerin korunmasını öncelikli hale getiren politikaların benimsenmesine yol açmaktadır. Göç ise, farklı kültür ve değerlerin toplumlar içinde yayılması ve sosyal uyum sorunlarına yol aması nedeniyle Avrupa şüpheciliğini körükleyen bir diğer faktördür. Göçmenlerin sosyal ve ekonomik entegrasyonunun zorluğu, Avrupa şüpheciliğinin artmasına ve AB'ye yönelik olumsuz tutumların yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak, ulusal kimliklerin korunması ve Avrupa şüpheciliğinin politik ve sosyal nedenleri arasında karmaşık ilişkiler bulunmaktadır. AB entegrasyonunun ulusal kimlikler ve kültürel değerler üzerindeki etkisi, Avrupa şüpheciliğinin temel nedenlerinden biri olarak görölmektedir. Ayrıca, demokratik açık, karar alma süreçlerindeki karmaşıklık, küreselleşme ve göç gibi faktörler de şüpheciliği beslemektedir.

3.4.3. Avrupa Birliği İçerisinde Yaşanılan Sorunlar; Yolsuzluk İddiaları ve Şüphecilik

Avrupa Birliği (AB) üye ölkeler arasında siyasi, ekonomik ve sosyal entegrasyonu teşvik etmeyi amaçlayan benzersiz bir siyasi yapıdır. Ancak, AB'nin sürekli genişlemesi ve büyümesi, yolsuzluk iddialarının ortaya çıkmasına ve dolayısıyla Avrupa şüpheciliğinin artmasına neden olmuştur.

Yolsuzluk, genellikle kamusal kaynakların özel çıkarlar için kötüye kullanılması olarak tanımlanır. AB üye ölkelerinde ve AB kurumlarında yolsuzluğuın ortaya çıkması, AB'nin temel değerlerinden olan demokrasi, hukukun üstünlüğu ve insan haklarına olan bağlılığını zayıflatmaktadır. Özellikle, AB üye ölkelerinde yapılan yolsuzluk iddiaları, kamuoyunun AB'ye olan güvenini zedelemekte ve Avrupa şüpheciliğini körüklemektedir.

Avrupa Birliği'nde yolsuzluğun yaygın olduğu alanlar şunlardır:

- Kamu ihaleleri: Kamu ihaleleri, yolsuzluğun yaygın olduğu bir alan olmuştur. Yolsuzluk, kamu ihalelerinde rekabeti engelleyebilir, ihalelerde uygun olmayan kişilerin seşilmesine yol açabilir ve kamu kaynaklarının israf edilmesine neden olabilir.
- Avrupa Birliği fonları: Avrupa Birliği fonları, Avrupa Birliği'nin en önemli kaynaklarından biridir. Yolsuzluk, Avrupa Birliği fonlarının uygun olmayan amaçlar için kullanılmasına yol açabilir ve Avrupa Birliği'nin itibarını zedeleyebilir.
- Avrupa Birliđi kurumları: Avrupa Birliđi kurumları, yolsuzluğa karşı bağışık değildir. Avrupa Birliđi kurumları iğindeki yolsuzluk, Avrupa Birliđi'nin gůvenilirliđini ve hesap verebilirliğini zedeleyebilir.

AB'nin genişlemesi, özellikle Orta ve Dođu Avrupa ۆlkelerinin ۆyeliđi ile yolsuzluk iddialarının artışına neden olmuştur. Bu ۆlkelerde yolsuzluğun daha yaygın olduğu dűřünۆlmekte ve bu durum, AB'nin genişleme politikasına yۆnelik eleştirilere neden olmaktadır. Ayrıca AB kurumları, yolsuzluk iddialarının ۆnlenmesi ve soruşturulması konusunda etkin bir şekilde hareket etmediği eleştirilerine maruz kalmaktadır.

Yolsuzluk iddiaları, Avrupa řűpheciliđi ۆzerinde ۆnemli bir etkiye sahiptir. Yolsuzluk algısı, AB'nin meřruiyetine zarar verir ve Avrupa řűpheciliđinin artmasına neden olur. Yolsuzluđun yaygınlıđı, AB'nin demokratik deđerlerine olan bađlılıđının sorgulanmasına ve AB'nin kurumlarının etkinliđi ve saydamlıđının kuřkuyla karřılanmasına yol aęar. Bu durum, halkın AB'ye olan gůveninin azalmasına ve Avrupa řűpheciliđinin gůęlenmesine neden olmaktadır.

Yolsuzlukla műcadele, Avrupa řűpheciliđini azaltma ve AB'nin meřruiyetini gůęlendirme potansiyeline sahiptir. AB, yolsuzlukla műcadelede daha etkin bir rol ۆstlenmeli ve ۆye ۆlkelerin yolsuzlukla műcadele ęabalarını desteklemelidir. Ayrıca, AB kurumlarının řeffaflıđını ve hesap verebilirliđini artırarak, halkın AB'ye olan gůvenini yeniden tesis etmeye ęalıřmalıdır.

Avrupa Birliği'nde yolsuzluk iddiaları, Avrupa şüphecililiğini artıran önemli bir faktördür. AB, yolsuzlukla mücadelede daha etkin bir rol üstlenerek ve şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından kendi kurumlarını güçlendirerek Avrupa şüphecililiğini azaltmaya çalışmalıdır. Bu çabalar, AB'nin meşruiyetini artırarak ve halkın AB'ye olan güvenini yeniden tesis ederek, Avrupa şüphecililiğinin önüne geçmeye yardımcı olabilir.

Avrupa Birliği (AB) kurumsal yapısının ve işleyişinin şeffaflığı ve hesap verebilirliği, bölgesel entegrasyonun başarısı ve bütünlüğü için hayati öneme sahiptir. Ancak son yıllarda ortaya çıkan yolsuzluk iddiaları, AB'nin kurumlarına ve işleyişine olan güveni zayıflatmaktadır. AB'nin yolsuzlukla mücadele stratejisi, üye devletlerin yolsuzlukla mücadelede kendi ulusal mevzuat ve politikalarını benimsemelerini özendiren bir yapı sunmaktadır. Bununla birlikte, yolsuzluk iddiaları ve AB'nin yetersiz müdahalesi, AB kurumları ve işleyişine olan güvenin azalmasına katkıda bulunmaktadır.

AB, yolsuzluk iddialarının ardından üye devletlere ve kendi kurumlarına yönelik şeffaflık ve hesap verebilirlik standartlarını yükseltmeye çalışmaktadır. Ancak bu çabalar, üye devletlerin ve vatandaşların AB kurumlarına ve işleyişine olan güvenini tamamen yeniden kazanmak için yeterli olmayabilir. Yolsuzluk iddialarının yol açtığı güvensizlik, AB'nin politika ve karar alma süreçlerini daha da karmaşık hale getirerek işleyişini zayıflatabilir. Bu, üye devletlerin ve vatandaşların AB kurumlarına olan güvenini daha da azaltabilir ve AB'nin gelecekteki entegrasyon süreçlerine zarar verebilir. Sonuç olarak, AB'nin yolsuzluk iddialarının kurumsal yapı ve işleyişine olan güven üzerindeki etkisini azaltmak için daha etkin mücadele stratejileri benimsemesi gerekmektedir. AB kurumları, üye devletlerin yolsuzlukla mücadelede kendi politika ve mevzuatlarını güçlendirmelerine yardımcı olarak ve aynı zamanda kendi iç işleyişlerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik standartlarını yükselterek bu güvensizliği gidermeye çalışmalıdır.

Avrupa Birliği (AB), demokratik ve şeffaf bir yapıya sahip olma iddiasındadır; ancak yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık politikalarının uygulanmasında yaşanan sorunlar, Avrupa şüphecililiğini beslemektedir. Yolsuzluk, AB üye ülkeleri arasında önemli bir mesele olup, üye devletlerin ekonomik ve politik güvenliği üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır. Yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık politikaları, AB'nin temel değerlerinden biri olan hukukun üstünlüğünü ve demokratik meşruiyetini güçlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu politikaların etkili bir şekilde uygulanması, Avrupa şüphecililiğini azaltabilir ve AB'nin kurumsal güvenilirliğini artırabilir.

Yolsuzlukla mücadelede başarılı olan ülkelerde, Avrupa şüpheciliğinin daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin, Kuzey Avrupa ülkeleri, yolsuzlukla mücadelede başarılı olmaları nedeniyle Avrupa şüpheciliğinin daha düşük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Bu durum, yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık politikalarının etkili bir şekilde uygulanmasının, Avrupa şüpheciliğini azaltmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık politikalarının etkili bir şekilde uygulanması, AB'nin demokratik meşruiyetini ve hesap verebilirliğini artırmakta ve vatandaşların AB'ye olan güvenini yeniden tesis etmektedir. Bu durum, AB'nin ortak değerlerine olan bağlılığı ve üye ülkeler arasında işbirliğinin güçlendirilmesini desteklemektedir. Ayrıca, yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık politikalarının uygulanması, AB'nin küresel düzeydeki itibarını ve liderliğini artırarak, diğer ülkelerle işbirliğinin ve entegrasyonun önünü açmaktadır.

SONUÇ

Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan bütünleşme sürecini tehdit etmektedir. Avrupa şüpheciliği, Avrupa Birliği'nin ulus devletlerin egemenliğini zayıflattığına, göçmenlik ve küreselleşme gibi konularda yeterli önlemler almadığına ve demokrasi açığı olduğuna dair algılara dayanmaktadır. Bu algılar, Avrupa Birliği'nin üye ülkeleri arasında güven ve işbirliğini azalttığı ve Avrupa Birliği'nin karar alma sürecini zorlaştırdığı ve Avrupa Birliği'nin politikalarının uygulanmasına engel olduğu için Avrupa Birliği'nin geleceği açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırma, Avrupa şüpheciliğinin çeşitli yönlerini kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Bulgular, Avrupa şüpheciliğinin AB'nin karar alma mekanizmalarına, demokratik meşruiyetine ve politikalarının etkililiğine yönelik eleştirilerin bir sonucu olduğunu göstermektedir. Ekonomik, sosyal ve politik nedenlerin bu şüpheciliği tetiklediği ve AB'nin genişleme politikaları ve entegrasyon süreçleri üzerinde önemli etkileri olduğu tespit edilmiştir. Avrupa şüpheciliği, AB politikalarının şekillenmesinde ve üye ülkelerin iç politikalarında önemli bir rol oynamaktadır. Şüpheciliğin yükselişi, AB içindeki siyasi dengeleri etkilemekte ve bazı üye ülkelerde euroskeptik partilerin popülaritesini artırmaktadır. Bu durum, AB'nin geleceği ve genişleme politikaları üzerinde belirsizlik yaratmakta ve AB'nin uluslararası alandaki konumunu etkilemektedir. Euroskeptik partilerin tarihsel süreci, aşağıdaki önemli gelişmelerle açıklanabilmektedir.

1973'te Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) giren İngiltere'de, Avrupa Birliği'ne karşı muhalefet giderek güçlenmiştir. Bu muhalefet, 1990'larda Birleşik Krallık'ta Ulusal Parti (National Party) ve Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi (UK Independence Party) gibi euroskeptik partilerin kurulmasıyla sonuçlanmıştır.

1980'lerde, Avrupa Birliği'nin genişlemesi ile birlikte, yeni üye ülkelerde de euroskeptik partiler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu partiler arasında, Yunan Altın Şafak Partisi, İtalya'nın Beşinci Halk Hareketi ve İspanya'nın Podemos Partisi gibi partiler yer almaktadır.

1980'lerde, Avrupa Birliği'nin genişlemesi ile birlikte, yeni üye ülkelerde de euroskeptik partiler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu partiler arasında, Yunan Altın Şafak

Partisi, İtalya'nın Beşinci Halk Hareketi ve İspanya'nın Podemos Partisi gibi partiler yer almaktadır.

2000'li yılların başında, Avrupa Birliği'nin genişlemesi ve derinleşmesi ile birlikte, euroskeptik partilerin popülaritesi giderek artmıştır. Bu dönemde, Macaristan'ın Fidesz Partisi, Polonya'nın Adalet ve Doğruluk Partisi ve Fransa'nın Ulusal Birlik Partisi gibi partiler, önemli başarılar elde etmiştir.

Baktığımız zaman, 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde de , euroskeptik partiler önemli kazanımlar elde ettiler. En büyük euroskeptik parti olan Avrupa Muhafazakarlar ve Reformcular Partisi (ECR), 66 sandalye kazanarak üçüncü en büyük grup oldu. ECR'yi, 60 sandalye ile Avrupa İttifakçılar (ID) ve 37 sandalye ile Avrupa Sol (The Left) izlemiştir. Bu demektir ki, Euroskeptik partilerin Avrupa Parlamentosu'ndaki varlığı, Avrupa Birliği'nin geleceğini tehdit eden önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu partilerin artması, Avrupa Birliği'nin bütünleşme sürecini yavaşlatabilir veya hatta tersine çevirebilir.

Avrupa'nın farklı bölgeleri, euroskeptik partilerin ortaya çıkışını ve popülarlığını etkileyen farklı siyasi ve sosyal koşullara sahiptir. Örneğin, Kuzey Avrupa'da euroskeptik partiler genellikle göçmen karşıtı ve ulusal egemenlik vurgusu ile bilinirken, Güney Avrupa'da ekonomik kriz ve işsizlik sorunlarına odaklanan sol kanat euroskeptik partiler daha yaygındır. Doğu Avrupa'da ise, komünizm sonrası dönemde kazanılan bağımsızlık ve milli egemenlik duygusu, euroskeptik hareketlerin güçlenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Farklı Avrupa ülkelerinde euroskeptik partilerin ortaya çıkışı ve popülarlığı, o ülkelerin tarihsel, kültürel ve politik bağamlarına göre değişiklik gösterir. Örneğin, Birleşik Krallık'ta Brexit ile ilişkilendirilen euroskeptisizm, ulusal egemenliğin yeniden kazanılması ve AB'nin aşırı düzenleyiciliği eleştirileri üzerine yoğunlaşmıştır. Buna karşın, Yunanistan ve İtalya gibi Güney Avrupa ülkelerinde euroskeptisizm, ekonomik kriz ve kemer sıkma politikalarına tepki olarak ortaya çıkmıştır.

Euroskeptik partilerin yükselişi, Avrupa'daki geleneksel siyasi yapıları değiştirmiştir. Bu partiler, hem sağ hem de sol geleneksel partilere meydan okuyarak, siyasi spektrumda yeni bir alan açmış ve seçmenlerin tercihlerini etkilemiştir. Bazı durumlarda, geleneksel partiler euroskeptik partilerle koalisyonlar kurarak iktidara

gelmiş veya politikalarını bu partilerin taleplerine göre ayarlamıştır. Bu durum, ulusal politikalarda ve AB politikalarına yönelik tutumlarda önemli değişikliklere neden olmuştur.

Euroskeptik partilerin ideolojik çeşitliliği ve bölgesel farklılıkları, Avrupa siyasetinin geleceğinde önemli bir rol oynayacaktır. Bu partiler, AB politikalarına ve Avrupa'nın siyasi yapısına yönelik eleştirilerini sürdürdükçe, Avrupa siyasetindeki kutuplaşma ve çeşitlilik artmaya devam edecektir. Bu çeşitlilik, AB'nin gelecekteki politikalarını ve stratejilerini şekillendirmede önemli bir etken olacak ve Avrupa siyasetindeki dinamikleri belirleyecektir.

Avrupa şüpheciliği ile mücadele etmek ve AB'nin karşılaştığı zorluklarla başa çıkmak için çeşitli stratejiler önerilmektedir. Bunlar arasında, AB'nin karar alma mekanizmalarını daha şeffaf ve katılımcı hale getirmek, ulusal egemenlik endişelerini dikkate alarak politikalar geliştirmek ve AB vatandaşlarının AB politikalarına olan güvenini artırmak yer almaktadır. Ayrıca, AB'nin sosyal ve ekonomik politikalarını, üye ülkelerin çıkarlarını daha iyi temsil edecek şekilde yeniden şekillendirmesi önerilmektedir. AB'nin bu meydan okumaya nasıl yanıt vereceği, birliğin geleceği ve uluslararası sistemdeki konumu açısından kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, euroskeptik partilerin eylemleri ve politikaları, AB'nin gelecekteki yönünü belirlemede önemli bir etken olmaya devam edecektir.

KAYNAKÇA

- Albertazzi, D., & McDonnell, D. (2008). Introduction: The Sceptre and the Spectre. In D. Albertazzi & D. McDonnell (Eds.), *Twenty-First Century Populism* (pp. 1–11). Palgrave Macmillan.
- Aknur, M. (2020). Almanya'da Radikal Sağın Yükselişi: Almanya İçin Alternatif Partisi, Popülizm ve Demokrasi. *Dergipark*.
- Andersson, J. & Heywood, P. (2009). The politics of perception: Use and abuse of Transparency International's approach to measuring corruption. *Political Studies*.
- Akşemsettinoglu, G. (2020, Haziran). *dergipark*. [dergipark.org.tr: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1196544](https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1196544) adresinden alındı
- Akşemsettinoglu, G. (2020). Avrupa Parlamentosu Seçimlerinde 40 Yıl: 1979 – 2019. *dergipark*, 179-183.
- Arestis, P. ve Sawyer, M. (2001). The Economic and Monetary Union: Current and Future Prospects. *Journal of Economic Issues*.
- Arestis, P., & Sawyer, M. (2011). The design faults of the Economic and Monetary Union. *Journal of Contemporary European Studies*.
- Artis, M. J., Krolzig, H. M., & Toro, J. (2002). The European business cycle. *Oxford Economic Papers*, 54(1), 1-44.
- Aspinwall, M. (2002). Preferring Europe: Ideology and National Preferences on European Integration. *European Union Politics*.
- Bale, T., Green-Pedersen, C., Krouwel, A., & Luther, K. R. (2011). Mainstream parties and the politics of immigration: contextualising the centre right shift. *West European Politics*, 34(2), 22-39.
- Batory, A. (2019). The EU as a force for good? EU anti-corruption assistance to Hungary and Poland. *West European Politics*, 42(1), 103–124.
- Baur, S. (2011). Switzerland and the European Union: An ambivalent relationship. *Journal of European Integration History*, 17(1), 1-16.
- Bello, V. (2017). *International Migration and International Security: Why Prejudice is a Global Security Threat*. New York: Routledge, pp. 18.
- Benedetto, G., & Hix, S. (2007). The Rejected, the Ejected, and the Dejected: Explaining Government Euroscepticism. *Journal of Common Market Studies*, 45(3), 641-656.
- Betts, R. (2013). *Pyrrho, His Antecedents, and His Legacy*. Oxford: Oxford University Press.

- Betz, H. G. (1994). *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*. London: Macmillan.
- Bickerton, C. J., Hodson, D., & Puetter, U. (2015). *The New Intergovernmentalism: States and Supranational Actors in the Post-Maastricht Era*. Oxford: Oxford University Press.
- Bilgin, A. A. (2023). Avrupa Parlamentosu Seçimlerinde Reform İhtiyacı . *Dergipar*
- Blanchard, O., Giavazzi, F., & Sa, F. (Blanchard, O., Giavazzi, F., & Sa, F. (2005). The US current account and the dollar. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2005(1), 1-66.
- Boeri, T., & Brücker, H. (2005). Migration, Co-ordination Failures and EU Enlargement. *Economic Policy*, 20(44), 629-703.
- Boeri, T., & Brücker, H. (2005). Why are Europeans so tough on migrants? *Economic Policy*, 20(44).
- Börzel, T. A., & Risse, T. (2018). From the euro to the Schengen crises: European integration theories, politicization, and identity politics. *Journal of European Public Policy*.
- Brack, N., Startin, N., & Costa, O. (2017). Introduction: Euroscepticism, from the margins to the mainstream. *International Political Science Review*, 38(3), the mainstream. *International Political Science Review*.
- Broughton, J. (2008). *Descartes's Method of Doubt*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Bruter, M. (2005). *Citizens of Europe? The Emergence of a Mass European Identity*. Palgrave Macmillan, s. 32.
- Bunse, S. (2009). *Small states and EU governance: Leadership through the Council presidency*. Palgrave Macmillan.
- Burgess, M. (2000). *Federalism and European Union: The Building of Europe, 1950-2000*. London: Routledge.
- Canovan, M. (1999). *Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy*. Political Studies.
- Cenni, B. (2016). Swiss Neutrality and European Integration. *Swiss Political Science Review*, 22(1), 39-54.
- Church, C. (2007). *Switzerland and the European Union*. London: Routledge.
- Church, C. H., & Phinnemore, D. (2013). *Understanding the European Constitution: An Introduction to the EU Constitutional Treaty*. London: Routledge.
- Cini, M. & Borragán, N. P. S. (2016). *European Union Politics*. Oxford: Oxford University Press.

- Cini, M. (2003). From Nice to Laeken: Negotiating the Treaty of Nice and Beyond. In M. Cini (Ed.), *European Union Politics* (pp. 29-44). Oxford: Oxford University Press.
- Cini, M. (2007). *European Union Politics*. Oxford University Press.
- Cini, M., & Borragán, N. P. (2010). *European Union politics*. Oxford University Press.
- Cini, M., & Borragán, N. P. (2010). *European Union Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Closa, C. (2010). The Lisbon Treaty and the Charter of Fundamental Rights: How deep is the high degree of integration? In M. Dougan & S. Currie (Eds.), *50 years of European treaties: Looking back and thinking forward* (s. 329). Hart Publishing.
- Copp, D. & Caldeira, E. (2016). Perceptions of the European Union and the support for corruption in Europe. *Journal of Common Market Studies*, 54(4), 519–535.
- Corbett, R. (1993). *The European Parliament's role in closer EU integration*. London: Palgrave Macmillan.
- Corbett, R., Jacobs, F., & Shackleton, M. (2000). *The European Parliament* (5th ed.). London: John Harper Publishing.
- Craig, P., & De Búrca, G. (2011). *EU Law: Text, Cases, and Materials*. Oxford: Oxford University Press.
- De Cleen, B., & Stavrakakis, Y. (2017). Distinctions and Articulations: A Discourse Theoretical Framework for the Study of Populism and Nationalism. *Javnost-The Public*, 24(4), 301-319.
- De Grauwe, P. (2005). *Economics of Monetary Union*. Oxford University Press.
- De Grauwe, P. (2011). The governance of a fragile eurozone. *Economic Policy*, 26(66), 343-397.
- De la Torre, C. (2000). *Populist Seduction in Latin America: The Ecuadorian Experience*. Athens: Ohio University Press.
- De Vries, C. (2018). *Euroscepticism and the Future of European Integration*. Oxford University Press.
- De Vries, C. E., & Edwards, E. E. (2009). Taking Europe to its extremes: Extremist parties and public Euroscepticism. *Party Politics*, 15(1), 29-45.
- Dedman, M. (1996). *The Origins and Development of the European Union 1945-1995: A History of European Integration*. London: Routledge.
- Delors, J. (1985). *Completing the internal market: White Paper from the Commission to the European Council*. COM(85) 310.

- Delors, J. (1985). *The Delors Report: European Council Report on Economic and Monetary Union in the European Community*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Delors, J. (1985). *The Single Act: A New Frontier for Europe*. Brussels: European Commission.
- Dewey, J. (1927). *The Public and Its Problems*. New York: Henry Holt and Company, s. 63.
- Diez, T. (1999). Speaking Europe: The Politics of Integration Discourse. *Journal of European Public Policy*, 6(4), 598-613.
- Dinan, D. (2004). *Europe Recast: A History of European Union*. London: Palgrave Macmillan.
- Dinan, D. (2004). *Europe recast: A history of the European Union*. London: Palgrave Macmillan.
- Dinan, D. (2005). *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Dinan, D. (2010). D. Dinan içinde, *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. (s. 30).
- Dinan, D. (2010). *Europe Recast: A History of European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 37.
- Dinan, D. (2010). *Europe Recast: A History of European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. (s. 29-30)
- Dinan, D. (2010). *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration* (4th ed.). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Dinan, D. (2010). *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration* (4th ed.). Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Dinan, D. (2010). *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. London: Palgrave Macmillan.
- Dinan, D. (2010). *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. Lynne Rienner Publishers.
- Dougan, M. (2016). *The UK after Brexit: Legal and policy challenges*. Intersentia, s. 213.
- Duchêne, F. (1994). *Jean Monnet: The First Statesman of Interdependence*. New York: W. W. Norton & Company.
- Dyson, K., & Featherstone, K. (1999). *The Road to Maastricht: Negotiating Economic and Monetary Union*. Oxford University Press, s. 22.
- Egenhofer, C. (2007). *The Making of the EU's Energy and Climate Policies*. CEPS Policy Briefs, 3-18.

- Eichengreen, B. (2007). *The European Economy since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Eichengreen, B. (2008). *The European Economy Since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Eichengreen, B., & Boltho, A. (2014). *The Economic Impact of European Integration*. London: Routledge.
- Eichengreen, B., & Ghironi, F. (2001). *European Monetary Unification: The Challenges Ahead*. Berkeley, CA: University of California, Center for International and Development Economics Research, Working Paper No. 1003.
- Eichengreen, B., & Ghironi, F. (2001). *European Monetary Unification: The Challenges Ahead*. In P. Kenen & A. Swoboda (Eds.), *Reforming the International Monetary and Financial System* (pp. 195-224). Washington, DC: International Monetary Fund.
- Fabbrini, S. (2007). *Compound Democracies: Why the United States and Europe Are Becoming Similar*. Oxford: Oxford University Press.
- Falkner, G. (1998). *EU Social Policy in the 1990s: Towards a Corporatist Policy Community*. Routledge.
- Falkner, G. (2008). *The Social Dimension of the European Union*. In N. Nugent (Ed.), *The European Union: Institutions, Policies, and Politics* (pp. 115-130). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Flood, C. (2002). *Euroscepticism: A Problematic Concept*. Sussex European Institute, s. 10.
- Flood, C. (2002). *Euroscepticism: A Problematic Concept*. UACES 32nd Annual Conference and 7th Research Conference.
- Flood, C. (2002). *Euroscepticism: A Problematic Concept*. UACES/ESRC Study Group.
- Follesdal, A., & Hix, S. (2006). *Why There is a Democratic Deficit in the EU: A Response to Majone and Moravcsik*. *Journal of Common Market Studies*, 44(3), 533-562.
- Frankel, J. A., & Rose, A. K. (2002). *An estimate of the effect of common currencies on trade and income*. *The Quarterly Journal of Economics*, 117(2), 437-466.
- Gaus, G. (1996). *Justificatory Liberalism: An Essay on Epistemology and Political Theory*. Oxford: Oxford University Press, s. 112.
- Gehler, M. (2010). *From Non-alignment to the European Economic Area: Neutrality and European Integration in Austria and Switzerland*. *Journal of Contemporary European Research*, 6(2), 149-175.
- Gehler, M., & Kaiser, W. (2004). *Christian Democracy and the Origins of European Union*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Genschel, P., & Jachtenfuchs, M. (2018). From market integration to core state powers: The Eurozone crisis, the refugee crisis and integration theory. *Journal of Common Market Studies*.
- Gillingham, J. (2003). *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Goetschy, J. (1999). The Amsterdam Treaty and social policy: an assessment. *Journal of European Social Policy*, 9(1), 5-18.
- Goetschy, J. (1999). The European Employment Strategy: Genesis and Development. *European Journal of Industrial Relations*, 5(2), 117-137.
- Goodwin, M., & Heath, O. (2016). The 2016 Referendum, Brexit and the Left Behind: An Aggregate-level Analysis of the Result. *The Political Quarterly*, 87(3), 323-332.
- Goodwyn, L. (1978). *The Populist Moment: A Short History of the Agrarian Revolt in America*. New York: Oxford University Press.
- Grevi, G. (2010). European security and defence policy: The dynamics of a strong institution in times of crises. In S. Biscop, J. Howorth, & B. Giegerich (Eds.), *Europe: A time for strategy* (s. 177). European Union Institute for Security Studies.
- Güner, O. (2021). “2019 Seçimleri sonrasında Avrupa Parlamentosu’ndaki siyasal grupların Türkiye’ye karşı pozisyonları”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), s. 586-587.
- Haas, E. (1958). *The Uniting of Europe*. Stanford: Stanford University Press.
- Haas, E. (1958). *The Uniting of Europe: Political, Social, and Economic Forces, 1950-1957*. Stanford: Stanford University Press.
- Haas, E. B. (1958). *The Uniting of Europe: Political, Social, and Economic Forces, 1950-1957*. London: Stevens & Sons, s. 78.
- Hagemann, S., & Høyland, B. (2010). Bicameral politics in the European Union. *Journal of Common Market Studies*, 48(4), 471-497.
- Halikiopoulou, D., & Vasilopoulou, S. (2018). Breaching the Social Contract: Crises of Democratic Representation and Patterns of Extreme Right Party Support. *Government and Opposition*, 53(1), 26-50.
- Hankinson, R. J. (2002). *The Skeptics*. London: Routledge.
- Harnisch, S., & Schieder, S. (2011). Germany's European Policy in the 21st Century. In S. Harnisch, S. Schieder, & M. P. Kropp (Eds.), *Role Theory in International Relations: Approaches and Analyses* (pp. 41-58). London: Routledge.
- Heinisch, R., Holtz-Bacha, C., & Mazzoleni, O. (2018). *Political Populism: A Handbook*. Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.

- Hirst, P. (1997). *From Statism to Pluralism: Democracy, Civil Society and Global Politics*. London: UCL Press.
- Hix, S. & Hagemann, S. (2015). The Struggle for the Soul of the EU: The Battle over Democratic Legitimacy, Accountability, and Transparency. *European Integration*, 37(2), 191-206.
- Hix, S. (1999). *The Political System of the European Union*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.
- Hix, S. (2008). *What's Wrong With the European Union and How to Fix It*. Polity Press. (sayfa 73)
- Hix, S., & Hae-Won, J. (2017). *Brexit: Why Britain Voted to Leave the European Union*. Cambridge University Press.
- Hix, S., & Hoyland, B. (2011). *The Political System of the European Union*. London: Palgrave Macmillan.
- Hobolt, S. B. & Tilley, J. (2014). *Blaming Europe? Responsibility Without Accountability in the European Union*. Oxford: Oxford University Press.
- Hobolt, S. B. (2016). The Brexit vote: a divided nation, a divided continent. *Journal of European Public Policy*, 23(9), 1259-1277.
- Hobolt, S. B., & de Vries, C. E. (2016). Public support for European integration. *Annual Review of Political Science*, 19, 413-432.
- Hobolt, S. B., & Tilley, J. (2016). Fleeing the centre: the rise of challenger parties in the aftermath of the euro crisis. *West European Politics*, 39(5), 971-991.
- Hoffmann, S. (1966). Obstinate or Obsolete? The Fate of the Nation-State and the Case of Western Europe. *Daedalus*, 95(3), 862-915.
- Hoffmann, S. (1995). The European process at Atlantic crosspurposes. *Journal of Common Market Studies*, 33(1), 103-126.
- Hoffmann, S. (2000). The European Integration and the Liberal Theory of World Politics. *Journal of European Public Policy*, 7(4), 535-560.
- Hooghe, L., & Marks, G. (2004). Does Identity or Economic Rationality Drive Public Opinion on European Integration? *PS: Political Science & Politics*, 37(3), 415-420. s. 4, 6.
- Hooghe, L., & Marks, G. (2007). "Sources of Euroscepticism". *Acta Politica*, 42(2-3), 119-127.
- Hooghe, L., & Marks, G. (2008). A postfunctionalist theory of European integration: From permissive consensus to constraining dissensus. *British Journal of Political Science*, 39(1), 1-23.

- Hooghe, L., & Marks, G. (2018). Cleavage theory meets Europe's crises: Lipset, Rokkan, and the transnational cleavage. *Journal of European Public Policy*, 25(1), 109-135.
- Hookway, C. (1990). *Scepticism*. London: Routledge, s. 32.
- Howorth, J. (2000). *European Integration and Defence: The Ultimate Challenge?* Chaillot Paper No. 43. Paris: Institute for Security Studies.
- Howorth, J. (2000). *European Integration and Defence: The Ultimate Challenge?* Paris: WEU Institute for Security Studies.
- Hynes, K. (2017). Fusion Energy: International Collaboration and the Future of Energy Supply. *Energy Policy*, 45(3), 101-110.
- Inglehart, R. F., & Norris, P. (2016). *Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash*. Harvard Kennedy School Faculty Research Working Paper Series.
- Inglehart, R., & Norris, P. (2016). *Trump, Brexit, and the rise of populism: Economic have-nots and cultural backlash*. Harvard Kennedy School Faculty Research Working Paper Series, RWP16-026.
- Inglehart, R., & Norris, P. (2016). *Trump, Brexit, and the rise of Populism: Economic have-nots and cultural backlash*. HKS Working Paper No. RWP16-026.
- Jones, E., Kelemen, R. D., & Meunier, S. (2016). Failing forward? The Euro crisis and the incomplete nature of European integration. *Comparative Political Studies*, 49(7), 1010-1034.
- Jordan, A., & Adelle, C. (2012). *Environmental Policy in the European Union: Contexts, Actors and Policy Dynamics*. London: Earthscan.
- Kaina, V., & Karolewski, I. P. (2013). EU governance and European identity. *Living Reviews in European Governance*, 8(1), 1-31.
- Kenealy, D. (2011). Euroscepticism and the United Kingdom. In D. Kenealy, J. Peterson, & R. Corbett (Eds.), *The European Union: How Does it Work?* (pp. 259-281). Oxford: Oxford University Press.
- Kenealy, D. (2011). *The European Union: How Does it Work?* Oxford: Oxford University Press.
- Kenny, A. (2010). *A New History of Western Philosophy*. Oxford: Oxford University Press.
- Kenny, M., Hagemann, S., & FitzGibbon, J. (2017). Pathways to a People's Europe? Narratives of EU foreign policy and the European public sphere in the Brexit referendum campaign. *The British Journal of Politics and International Relations*, 19(3), 465-478.
- Keukeleire, S., & Delreux, T. (2014). *The Foreign Policy of the European Union*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.

- King, R. (2004). The Internationalisation of Higher Education in Europe. In F. Van Vught (Ed.), *Internationalisation and the European Higher Education Area* (pp. 111-130). Enschede, Netherlands: CHEPS.
- Knight, A. (1998). Populism and Neo-populism in Latin America, especially Mexico. *Journal of Latin American Studies*.
- Kochenov, D. (2011). *EU Enlargement and the Failure of Conditionality*. The Hague: Kluwer Law International.
- Koops, J. A. (2011). The European Union as an integrative power: Assessing the EU's 'effective multilateralism' towards NATO and the United Nations. *VUBPress*, s. 234.
- Kopecký, P., & Mudde, C. (2002). The Two Sides of Euroscepticism: Party Positions on European Integration in East Central Europe. *European Union Politics*, 3(3), 297-326.
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschier, S., & Frey, T. (2012). *Political Conflict in Western Europe*. Cambridge University Press.
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschier, S., & Frey, T. (2006). Globalization and the Transformation of the National Political Space: Six European Countries Compared. *European Journal of Political Research*, 45(6), 921-956.
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschier, S., & Frey, T. (2008). *West European Politics in the Age of Globalization*. Cambridge University Press.
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschier, S., & Frey, T. (2012). *Political Conflict in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kripke, S. A. (1982). *Wittgenstein on Rules and Private Language*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Laclau, E. (1977). *Politics and Ideology in Marxist Theory: Capitalism, Fascism, Populism*. London: Verso.
- Lane, P. R. (2006). The real effects of European Monetary Union. *Journal of Economic Perspectives*.
- Laursen, F. (2002). *The Amsterdam Treaty: National Preference Formation, Interstate Bargaining and Outcome*. Odense, Denmark: University Press of Southern Denmark.
- Lavenex, S. (1999). *Safe Third Countries: Extending the EU Asylum and Immigration Policies to Central and Eastern Europe*. Budapest: Central European University Press.
- Lavenex, S. (2009). The Europeanisation of Refugee Policies: Normative challenges and institutional legacies. *Journal of Common Market Studies*.

- Lavenex, S., & Wallace, W. (2005). Justice and Home Affairs. In H. Wallace, W. Wallace, & M. A. Pollack (Eds.), *Policy-Making in the European Union* (pp. 457-482). Oxford: Oxford University Press.
- Leconte, C. (2015). The Politics of Euroscepticism. In N. Brack & S. Startin (Eds.), *Euroscepticism as a Transnational and Pan-European Phenomenon* (pp. 41-56). Routledge.
- Lees, C. (2008). The Limits of Party-Based Euroscepticism in Germany. In A. Szczerbiak & P. Taggart (Eds.), *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism* (pp. 93-111). Oxford: Oxford University Press.
- Leibfried, S., & Pierson, P. (1995). *European Social Policy: Between Fragmentation and Integration*. The Brookings Institution, s. 67.
- Leiter, B. (2002). *Nietzsche on Morality*. London: Routledge.
- Lenaerts, K., & Verhoeven, A. (2010). Towards a Legal Framework for Executive Rule-Making in the EU? On the European Commission's White Paper on European Governance. *European Law Review*, 35(2), 234-258.
- Leruth, B. (2018). The Rise of Euroscepticism: Causes and Challenges for the Future of European Integration. In *The Crisis of the European Union* (pp. 1-20). London: Palgrave Macmillan. s. 14.
- Leruth, B., & Taylor, P. (2013). The Comparative Analysis of the Party Attitudes towards European Integration. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51(6), 10.
- Levitsky, S., & Ziblatt, D. (2018). *How Democracies Die*. Crown Publishing Group.
- Lewis, J. (2003). Institutional Environments and Everyday EU Decision Making: Rationalist or Constructivist? *Comparative Political Studies*, 36(1-2), 97-124.
- Lindberg, L. N. (1963). *The Political Dynamics of European Economic Integration*. Stanford University Press.
- Lindberg, L. N., & Scheingold, S. A. (1970). *Europe's Would-Be Polity: Patterns of Change in the European Community*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Manners, I. (2002). Normative Power Europe: A Contradiction in Terms? *Journal of Common Market Studies*, 40(2), 235-258.
- March, L. (2011). *Radical Left Parties in Europe*. Abingdon: Routledge.
- Martin, B. (2014). The ITER Project: A Critical Assessment. *International Journal of Hydrogen Energy*, 39(1), 52-58.
- Mazzoleni, G., Stewart, J., & Horsfield, B. (Eds.). (2003). *The media and neo-populism: A contemporary comparative analysis*. Praeger Publishers.
- Menon, A., & Fowler, B. (2016). Hard or Soft? Brexit, Public Opinion and the Public Mandate. *The Political Quarterly*, 87(3), 213-219.

- Micossi, S., Carmassi, J., & Peirce, F. (2001). The European Union and the world economy. *International Affairs*.
- Milward, A. (1992). *The European Rescue of the Nation State*. London: Routledge.
- Milward, A. (2000). *The European Rescue of the Nation State*. London: Routledge.
- Milward, A. S. (1992). *The European Rescue of the Nation-State*. London, UK: Routledge.
- Mitchell, T. (2016). The ITER Project: Achievements and Challenges. *Fusion Engineering and Design*, 104, 139-144.
- Monar, J. (1993). The Maastricht Treaty: Negotiating the Foundations of European Integration. *Journal of Common Market Studies*, 31(3), 409-425.
- Monar, J. (1998). The European Union's justice and home affairs strategy for external relations. *European Foreign Affairs Review*, 3(3), 243-264.
- Moravcsik, A. (1993). Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach. *Journal of Common Market Studies*, 31(4), 473-524.
- Moravcsik, A. (1998). *The Choice for Europe*. Ithaca: Cornell University Press.
- Moravcsik, A. (1998). *The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht*. Ithaca: Cornell University Press.
- Moravcsik, A. (2001). "Despotism in Brussels? Misreading the European Union." *Foreign Affairs*, 80(3), 604-618.
- Moravcsik, A. (2005). The European Constitutional Compromise and the Neofunctionalist Legacy. *Journal of European Public Policy*, 12(2), 349-386.
- Moravcsik, A., & Nicolaidis, K. (1999). Explaining the Treaty of Amsterdam: Interests, Influence, Institutions. *Journal of Common Market Studies*, 37(1), 59-85.
- Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 39(4), 541-563.
- Mudde, C. (2007). *"Populist Radical Right Parties in Europe"*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mudde, C. (2012). *The Relationship between Immigration and Nativism in Europe and North America*. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- Mudde, C. (2016). *Europe's Populist Surge: A Long Time in the Making*. *Foreign Affairs*.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2013). Exclusionary vs. Inclusionary Populism: Comparing Contemporary Europe and Latin America. *Government and Opposition*, 48(2), 147-174.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2013). *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy?*. Cambridge University Press.

- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
- Nugent, N. (1999). *The Government and Politics of the European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Nugent, N. (1999). *The Government and Politics of the European Union*. Durham, NC: Duke University Press.
- Nugent, N. (1999). *The government and politics of the European Union*. London: Palgrave Macmillan.
- Nugent, N. (2006). *The Government and Politics of the European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.
- Oliver, T. (2016). European and international views of Brexit. *Journal of European Public Policy*, 23(9), 1321-1328.
- Oliver, T. (2016). *Europe's Brexit: EU Perspectives on Britain's Vote to Leave*. London: London School of Economics.
- Oliver, T. (2016). The UK and the European Union: Brexit or Bremain? *International Affairs*, 92(3), 1-20.
- Özkardeş, A. C. (2022). Avrupa-Şüpheçi Partileri Avrupa Yanlısı Partilerden Ayırt Etmenin Karmaşası: Bir Çözüm Olarak Yeni Avrupa Şüpheciliği Tipolojisi. *Dergipark*, 151.
- Parliament, E. (2019, April). *Election of the President of the European Commission*. European Parliament: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/630264/EPRS_BRI\(2018\)630264_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/630264/EPRS_BRI(2018)630264_EN.pdf) adresinden alındı. 25 Aralık 2023 tarihinde erişildi.
- Parliament, E. (2023). *European Parliament*. www.europarl.europa.eu/about-parliament/: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organisation-and-rules/organisation/political-groups> adresinden alındı. 25 Aralık 2023 tarihinde erişildi
- Parliament, e. (tarih yok). <https://www.reneweuropegroup.eu/>. european parliament: <https://www.reneweuropegroup.eu/> adresinden alındı. 25 Aralık 2023 tarihinde erişildi.

- Padoan, P. C. (2008). Europe and Global Economic Interdependence. In: Wallace, W., Pollack, M. A., Young, A. R. (eds.) *Policy-Making in the European Union*. Oxford: Oxford University Press, pp. 309-334.
- Pappas, T. S. (2016). Distinguishing Liberal Democracy's Challengers. *Journal of Democracy*, 27(4), 22–36.
- Paterson, W. E. (2011). The Reluctant Hegemon? Germany Moves Centre Stage in the European Union. *Journal of Common Market Studies*, 49(1), 57-75.
- Pelkmans, J. (1997). *European Integration: Methods and Economic Analysis*. Harlow, UK: Pearson Education.
- Pelkmans, J. (1997). *European Integration: Methods and Economic Analysis*. London: Longman.
- Piergiuseppe Fortunato and Marco Pecoraro, (2022). "Social media, education, and the rise of populist Euroscepticism", *Humanities And Social Sciences Communications*, 9(1), p. 2. (p. 1-13.)
- Pinder, J. (1998). *The Building of the European Union*. Oxford: Oxford University Press.
- Piris, J. (2010). *The Lisbon Treaty: A Legal and Political Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Popkin, R. H. (2003). *The History of Scepticism: From Savonarola to Bayle*. Oxford: Oxford University Press.
- Pritchard, D. (2016). *Epistemic Angst: Radical Skepticism and the Groundlessness of Our Believing*. Princeton: Princeton University Press, s. 89.
- Rabobank. (2019). "What impact to expect from a rise of Eurosceptic parties in the European Parliament", <https://www.rabobank.com/knowledge/d011320173-what-impact-to-expect-from-a-rise-of-eurosceptic-parties-in-the-european-parliament>, (Erişim Tarihi: 12.06.2023).
- Risse, T. (2004). European Institutions and Identity Change: What Have We Learned? In R. K. Herrmann, T. Risse, & M. B. Brewer (Eds.), *Transnational Identities: Becoming European in the EU* (pp. 159-181). Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Roberts, K. M. (2015). *Changing Course in Latin America: Party Systems in the Neoliberal Era*. Cambridge University Press.
- Rodriguez-Pose, A., & Fratesi, U. (2004). Between Development and Social Policies: The Impact of European Structural Funds in Objective 1 Regions. *Regional Studies*, 38(1), 97-113.
- Rodrik, D. (2018). Populism and the economics of globalization. *Journal of International Business Policy*.
- Rodrik, D. (2018). *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. W.W. Norton & Company.

- Rooduijn, M. (2018). State of the field: How to study populism and adjacent topics? A plea for both more and less focus. *European Journal of Political Research*, 57(1), 130-149.
- Rosamond, B. (2000). *Theories of European Integration*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Rydgren, J. (2005). Is extreme right-wing populism contagious? Explaining the emergence of a new party family. *European Journal of Political Research*, 44(3), 413-437.
- Sandholtz, W., & Zysman, J. (1989). 1992: Recasting the European bargain. *World Politics*, 42(1), 92-128.
- Scharpf, F. W. (1999). *Governing in Europe: Effective and Democratic?* Oxford: Oxford University Press.
- Scharpf, F. W. (2002). The European Social Model: Coping with the Challenges of Diversity. *Journal of Common Market Studies*, 40(4), 645-670.
- Schimmelfennig, F. (2018). European Integration (Theory) in Times of Crisis. A Comparison of the Eurozone and Schengen Crises. *Journal of European Public Policy*, 25(7), 969-989.
- Schimmelfennig, F., & Sedelmeier, U. (2002). Theorizing EU enlargement: research focus, hypotheses, and the state of research. *Journal of European Public Policy*, 9(4), 500-528.
- Schimmelfennig, F., & Sedelmeier, U. (2005). *The Europeanization of Central and Eastern Europe*. Ithaca: Cornell University Press.
- Schmidt, V. A. (2013). Democracy and Legitimacy in the European Union Revisited: Input, Output, and 'Throughput'. *Political Studies*, 61(1), 2-22.
- Schmitter, P. (2000). *How to Democratize the European Union and Why Bother?* Lanham: Rowman & Littlefield.
- Schmitter, P. C. (1969). Three Neo-Functionalist Hypotheses About International Integration. *International Organization*.
- Schmitter, P. C. (2000). *How to Democratize the European Union And Why Bother?* Lanham: Rowman & Littlefield.
- Schmitter, P. C. (2004). Neo-neofunctionalism. In Wiener, A., & Diez, T. (Eds.), *European Integration Theory* (pp. 45-74). Oxford University Press. (sayfa 55)
- Schneider, G. (2012). The Impact of Euratom on European Integration. *Journal of European Integration History*, 18(1), 65-80.
- Servantie ve Ata. (2016). "Britanya Referandumunu Sonrası Avrupa'da Yükselen Ab Şüpheciliği", İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV)-Değerlendirme Notu, 192, s. 7.

- Simms, B. (2013). *Europe: The Struggle for Supremacy, 1453 to the Present*. Basic Books.
- Smith, J. (2011). Fusion Energy: A Promising Solution for the Future Energy Supply. *Journal of Energy Resources*, 33(1), 12-17.
- Smith, K. (2004). *The Making of EU Foreign Policy: The Case of Eastern Europe*. Palgrave Macmillan.
- Smith, K. E. (2004). *European Union Foreign Policy in a Changing World*. Cambridge: Polity Press.
- Smith, K. E. (2010). *The European Union at the United Nations: The Functioning and Coherence of EU External Representation in a State-centric Environment*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers.
- Smith, M. E. (2004). *Europe's Foreign and Security Policy: The Institutionalization of Cooperation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Startin, N. (2010). "Euroscepticism, Radicalism and the New Right in Contemporary European Politics". *Perspectives on European Politics and Society*, 11(2), 180-194.
- Stroud, B. (1984). *The Significance of Philosophical Scepticism*. Oxford: Clarendon Press, s. 17.
- Stroud, B. (2000). *Hume*. London: Routledge.
- Stubbs, A. (2002). "Negotiating Flexibility in the European Union." *Journal of Common Market Studies*, 40(1), 81-98.
- Taggart, P. & Szczerbiak, A. (2008). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. Oxford: Oxford University Press.
- Taggart, P. (1998). "A Touchstone of Dissent: Euroscepticism in Contemporary Western European Party Systems". *European Journal of Political Research*.
- Taggart, P., & Szczerbiak, A. (2002). *The Party Politics of Euroscepticism in EU Member and Candidate States* (SEI Working Paper No. 51). Brighton: Sussex European Institute.
- Taggart, P., & Szczerbiak, A. (2004). Contemporary Euroscepticism in the party systems of the European Union candidate states of Central and Eastern Europe. *European Journal of Political Research*.
- Taggart, P., & Szczerbiak, A. (2008). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. Oxford University Press.
- Taggart, P., & Szczerbiak, A. (2008). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism: Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. Oxford University Press.

- Taggart, P., & Szczerbiak, A. (2008). Theorising Party-Based Euroscepticism: Problems of Definition, Measurement and Causality. In *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism: Volume 1: Case Studies and Country Surveys* (pp. 238-262). Oxford: Oxford University Press. s. 238.
- Tallberg, J. (2010). The power of the rotating Council presidency in the EU decision-making. *Public Administration*, 88(4), 1084-1101.
- The Guardian. (2020). "Support for Eurosceptic parties doubles in two decades across EU", <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/02/support-for-eurosceptic-parties-doubles-two-decades-across-eu>, (Erişim Tarihi: 13.06.2023).
- Treib, O. (2017). The voter says no, but nobody listens: Causes and consequences of the Eurosceptic vote in the 2014 European Parliament elections. *Journal of European Public Policy*.
- Trenz, H. J. (2008). In search of the European public sphere: Between normative overstretch and empirical disenchantment. ARENA Working Paper.
- Tsoukalis, L. (2003). *What Kind of Europe?* Oxford: Oxford University Press.
- Typelish. (2022). "Euroscepticism", <https://www.typelish.com/b/euroscepticism-part-3-102204>, (Erişim Tarihi: 12.06.2023).
- Uğur, M., & Holden, P. (1999). *The European Union and the Cyprus Problem*. Modern Greek Studies Yearbook.
- Urwin, D. W. (1995). *The Community of Europe: A History of European Integration since 1945*. London: Longman.
- Usherwood, S. (2002). "Opposing Europe: The Comparative Party Politics of Euroscepticism". *Journal of Common Market Studies*.
- Usherwood, S. (2012). Building an Issues-Based Euroscepticism? In A. Szczerbiak & P. Taggart (Eds.), *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. Oxford: Oxford University Press.
- Usherwood, S., & Startin, N. (2013). Euroscepticism as a Persistent Phenomenon. *JCMS: Journal of Common Market Studies*.
- Vachudova, M. A. (2005). *Europe Undivided: Democracy, Leverage, and Integration after Communism*. Oxford: Oxford University Press.
- Vanhoonacker, S., & Pomorska, K. (2013). The Consistency of EU External Action post-Lisbon: Renewing Appropriate Measures against Burma/Myanmar. *Journal of Common Market Studies*, 51(6), 923-938.
- Vasilopoulou, S. (2013). "Euroscepticism and the Radical Right: Domestic Strategies and Party System Dynamics". *Journal of Contemporary European Research*, 9(1), 150-163.

- Vasilopoulou, S. (2013). Continuity and Change in the Study of Euroscepticism: Plus ça change? *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51(1), 153-168.
- Vasilopoulou, S. (2013). The Rationale of Euroscepticism: From Nationalism to Identity Crisis. In K. Bruter & M. Lodge (Eds.), *Identity, Territory and Politics: New Directions in Euroscepticism*. Oxford: Oxford University Press, s. 20.
- Verdun, A. (2000). European responses to globalization and financial market integration: Perceptions of economic and monetary union in Britain, France, and Germany. New York: Palgrave Macmillan.
- Waeber, O. (1996). European Security Identities. *Journal of Common Market Studies*, 34(1), 103-132.
- Wagner, M., & Meyer, T. M. (2017). "The Radical Right as Niche Parties? The Ideological Landscape of Party Systems in Western Europe, 1980–2014". *Political Studies*, 65(1_suppl), 84-107.
- Wallace, H. & Pollack, M. (2005). *Policy-Making in the European Union*. Oxford University Press.
- Wallace, H. (2010). An Institutional Anatomy and Five Policy Modes. In *Policy-Making in the European Union* (pp. 49-90). Oxford University Press.
- Wallace, H. (2010). The Institutional Setting: Five Variations on a Theme. In H. Wallace, W. Wallace, & M. A. Pollack (Eds.), *Policy-Making in the European Union* (pp. 3-38). Oxford: Oxford University Press.
- Wallace, H., & Pollack, M. A. (2005). *Policy-Making in the European Union*. Oxford University Press.
- Webber, M. (2001). *The Kosovo Crisis and the Evolution of a Post-Cold War European Security*. Manchester: Manchester University Press.
- Wessels, W. (1998). *The Amsterdam Treaty: Reflections on the State of European Integration*. European Integration online Papers.
- Wiener, A., & Diez, T. (2009). *European Integration Theory*. Oxford: Oxford University Press.
- Wiener, A., & Diez, T. (2009). *European Integration Theory*. Oxford: Oxford University Press.
- Dinan, D. (2010). *Europe Recast: A History of European Union*. London: Palgrave Macmillan.
- Woolcock, S. (2012). *European Union Economic Diplomacy: The Role of the EU in External Economic Relations*. Farnham: Ashgate.
- Young, A. R. (1991). *The politics of regulation: institutional reform in the European Community*. London: Palgrave Macmillan.
- Zielonka, J. (2006). *Europe as Empire: The Nature of the Enlarged European Union*. Oxford: Oxford University Press.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : MERVE KARAHAN

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Ufuk Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Yüksek Lisans Öğrenimi : Ufuk Üniversitesi Uluslararası İLİŞKİLER

Tarih : 11.01.2024

